

XXXI. Országos Tudományos Diákköri Konferencia

Had- és Rendészettudományi Szekció

Budapest, 2013. április 16-18.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar

Eladták, Megvették, Használják

***Jelige: Prostitúció és pedofília az emberkereskedelem
árnyékában***

Dolgozat lezárásának időpontja: 2012. december

Előszó

Emberkereskedelem, prostitúció, pedofília. Olyan kifejezések ezek, amelyekről az emberben sötét, rémisztő gondolatok ébrednek, de, ha ez a három szó egymás mellett, egymást kiegészítve áll, annál borzasztóbb egy emberrel, úgy gondolom, nem történhet, legyen az nő, vagy férfi. Először is, ezzel a témával az emberkereskedelem áldozatává vált európai, vagy más kontinensről ide eladott nők helyzetét akartam feltárni. Azt hittem könnyű dolgom lesz, hiszen megannyi felhívás, tanulmány, szociológia és pszichológiai témájú könyv született már erről a problémáról, de ahogy egyre jobban beleástam magam a témába, rájöttem, hogy nem is választhattam volna komplikáltabb témát.

Hiszen gondoljunk csak bele, az emberkereskedelem fogalma világos. Valaki elcsábít, meggyőz, legrosszabb esetben elrabol egy embert, bizonyos összegért eladja, ezután már csak a vevő szándékaitól függ a sorsa.

A pedofília is hasonlóképp a köztudatban világos jelentéssel bír. Gyermekek, illetve fiataalkorúak ellen elkövetett szexuális bűncselekmény.

A harmadik fogalom a prostitúció, ennek a definiálása, már jóval bonyolultabb, mint azt hittem volna, hiszen minden megfogalmazás attól függ, ki, mikor és milyen céllal magyarázza a jelenséget. A mai köztudatban a prostituált személy az, aki pénzért bocsájítja áruba a testét. Itt kezdődik a probléma. Prostitúált-e az az ember, aki pénzért, vagy egyéb anyagnak tekinthető juttatásért házasodik? A mai kor embere ezt érdekházasságnak hívja és, ha el is ítéli, ezt a jelenséget mégsem övezi akkora tabu, mint, az utcán „strihhelő”, vagy bordélyban dolgozó nőket. De belegondolunk-e abba, ha az út szélén meglátunk egy prostituáltat, hogy vajon ő miért áll ott? Szeretjük azt gondolni, hogy biztos nem az ő hibája, hogy egyedül álló szülő és csak így tud gondoskodni a gyermekéről, vagy történt valami tragikus az életében, ami ide jutatta, vagy nincs családja és rossz társaságba került. Gyakran,

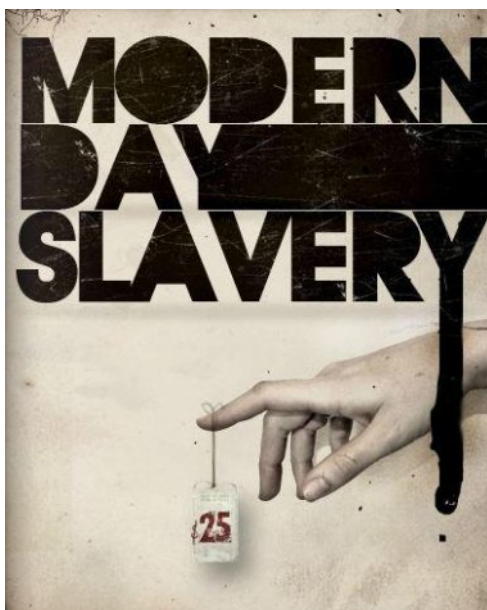
persze ez így is van, de mi van, ha nem erről van szó és nem is arról, hogy szabad akaratából áll ott, vagy dolgozik azon a helyen? Mi van, ha valaki eladta őt és a vevő kényszeríti erre? Szánt szándékkal nem írtam az eddigi soraimban azt, hogy nő. Hajlamosak vagyunk, ha meghalljuk azt a szót, hogy prostituált, nőkre gondolni, ám ez koránt sincs így. Természetesen ezt a szakmát a nőkkel azonosítjuk, de ha nem is fele, de a prostituáltak egy jelentős része a világban férfi, ugyanúgy, ahogy a pedofília áldozatai között is jelentős százalék a gyermek, vagy fiatalok fiú.

Ezek olyan problémák, amik, amíg világ a világ aktuálisak lesznek. Csak becslések vannak az áldozatok számára, de a NATO által 2009-ben közzétett adatok szerint évente 4 millió áldozata van az emberkereskedelemnek, ebből 500 ezer európai. Az emberi erőszakosság és a deviáns magatartás szüli, valamint az, hogy mindig lesznek olyan emberek, akik mások kizsákmányolásából akarnak meggazdagodni.

Ennek a témának az ötlete akkor merült fel bennem, amikor egy kedves tanárom által megszervezett előadást hallgattam az emberkereskedelemtől és rájöttem, hogy addig sem középiskolában, sem általános iskolában nem tartottak ilyen órát nekünk, pedig ennek ugyanolyan fontosnak kellene lennie, mint a drog, alkohol, cigaretta, vagy a biztonságos szex kampány.

A kutatásom célja, hogy ismertessem az emberkereskedelem, a prostitúció, valamint a pedofília fogalmát, és vázoljam saját személyes véleményemet a problémák orvoslásának lehetőségeiről, végül pedig, hogy felhívjam az emberek figyelmét arra, hogy nem csukhatjuk be a szemünket, vagy fordíthatjuk el a fejünket, mert a rabszolgaság problémája, attól, hogy illegális, még mindig biztonsági kihívásnak számít.

Dolgozatomban először definiálom ezeket a jelenségeket, majd megvizsgálom a kérdéskör jogi szabályozását, különösképpen az Európai Unió rendelkezéseit, ezután részletesen foglalkozom az összes említett problémával és a megelőzésükkel.

1.Kép

1. Fejezet

Definíciók és jogi háttér

1.1 A szakirodalomban külön definíció született a szexuális célú emberkereskedelemre: „egy személy toborzása, tartása, szállítása, rendelkezésre bocsátása, megszerzése kereskedelmi jellegű szexuális aktus céljából. Ez utóbbi pedig olyan szexuális cselekmény, amelynek során bármely személy bármely értéket ad vagy vesz át.”¹ „A Palermói Egyezmény”² (Az ENSZ Nemzetközi Szervezett Bűnözés elleni Konvencióját kiegészíti, az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelmének megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló egyezmény), ehhez képest egyszerre szűkíti és bővíti az emberkereskedelem fogalmát. Személyek toborzását, szállítását, átadását, tartását vagy

¹ ://www.peschor.hu/periodika/2007/VIII/szenczy.pdf Szenczy Sándor: A CIVIL SZERVEZET ÉS AZ EMBERKERESKEDELEM ÁLDOZATAI letöltés ideje 2012 okt. 10. 19:40

² A melléklet 1. számú pontjában megtalálható a rendelet szövegének angol nyelvű értelmezése.

átvevését abban az esetben tekinti emberkereskedelemnek, ha az fenyegetés éri vagy kényszer, erőszak, becsapás, csalás más formáinak felhasználásával, hatalommal, vagy egy sebezhető helyzettel való visszaélés miatt történik. Nemcsak a kereskedelmi jellegű szexuális aktus céljából történő emberkereskedelemmel foglalkozik azonban, hanem a kizsákmányoláson keresztül definiálja a fogalmat, amibe a szexuális kizsákmányoláson kívül a kényszmunka, a rabszolgaság vagy ahhoz hasonló gyakorlatok és a szervkereskedelem is benne foglaltatik.”³

Ezt a definíciót a 2005. évi Európa Tanács az emberkereskedelem elleni fellépésről szóló egyezmény⁴ teljes mértékig elfogadja és át is veszi. Az emberkereskedelem „általános” formája ellen való küzdelemre már az Európai Unió is hozott rendelkezéseket vezet be. „A bármilyen motivációból – akár szexuális kizsákmányolás, akár munka céljából – elkövetett emberkereskedelem alapvető emberi jogok megsértését jelenti. Mivel különösen olyan sebezhető csoportokat érint, mint a nők és a gyermekek, az Európai Unió intézkedéseit ezen csoportok védelmére összpontosítja, valamint arra, hogy megelőzze ezt a jelenséget és fellépjen ellene, különösen a tagállamok rendőri és igazságügyi szervei közötti együttműködés és összehangolásuk megerősítése révén. Hasonlóképpen az EU közös rendelkezések alkotta keretrendszer vezet be bizonyos kérdések kezelése érdekében, mint amilyen a büntetendőség, valamint a büntetési tételek és súlyosbító körülmények az emberkereskedelmi esetekben. Az EU intézkedései, amelyek ilyen módon az emberkereskedelem áldozatait is hivatottak védeni, az e területhez kapcsolódó cselekvés céljait és prioritásait meghatározó okmányokon alapulnak, azonban egyszersmind az erőszak, a szex turizmus és a gyermekpornográfia elleni fellépés tágabb kontextusába is szervesen beágyazódnak.”⁵

Ezek az intézkedések a következők:

- Egyesült Nemzetek nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezménye 2004/579/EC 2004. április 29. [Official Journal L 261, 6.8.2004]
- Az Európai Parlament és a Tanács 2011/36/EU irányelve (2011. április 5.) az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok

³ <http://www.pecshor.hu/periodika/2007/VIII/szenczy.pdf> Szenczy Sándor: A CIVIL SZERVEZET ÉS AZ EMBERKERESKEDELEM ÁLDOZATAI letöltés ideje 2012 okt. 10. 19:40

⁴ A melléklet 2. számú pontjában megtalálható a rendelet szövegének értelmezése.

⁵

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_trafficking_in_human_beings/index_hu.htm, Az emberkereskedelem elleni küzdelem, Letöltés ideje: 2012. október 10. 20:00

védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról [Hivatalos Lap L 101., 2011.4.15.]. Ez a rendelet nem más, mint az EU új irányelve az emberkereskedelemmel kapcsolatos fogalmak tisztázása és annak keretébe tartozó bűncselekmények meghatározására és szankcionálására hozott minimumszabályzat. (A melléklet 3. számú pontjában megtalálható a rendelet szövegének értelmezése.)

- A Bizottság 2011/502/EU határozata (2011. augusztus 10.) az emberkereskedelemmel foglalkozó szakértői csoport létrehozásáról és a 2007/675/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről [HL L 207., 2011.8.12.]. Ez a rendelet egy olyan szakértői bizottságot hoz létre, amely az Európai Bizottságnak segít, az emberkereskedelem elleni küzdelemmel, kapcsolatos problémákkal. (A melléklet 4. számú pontjában megtalálható a rendelet szövegének értelmezése.)
- Az Európai Parlament és a Tanács 779/2007/EK határozata (2007. június 20.) az „Alapvető jogok és jogérvényesülés” általános program keretében a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozóan a gyermekek, a fiatalok és a nők elleni erőszak megelőzéséről és az azzal szembeni küzdelemről, valamint az áldozatok és veszélyeztetett csoportok védelméről szóló egyedi program (Daphne III program) létrehozásáról. *„A Daphne III program célja a nyilvános vagy a magánszférában előforduló, a gyermekek, a fiatalok és a nők elleni mindenfajta (testi, nemi és pszichikai) erőszak megelőzése és az azzal szembeni küzdelem, valamint az áldozatok és a veszélyeztetett csoportok védelme. E program a tagállamokban már folyó programokat egészíti ki, és alapját a korábbi két Daphne programban (Daphne I, Daphne II) meghatározott politikák és célkitűzések képezik. A programhoz rendelt és a 2007-től 2013-ig tartó időszakban rendelkezésre álló pénzügyi keret 116,85 millió euró.”*⁶ (A melléklet 5. számú pontjában megtalálható a rendelet szövegének értelmezése.)
- A Tanács 2006/618/EK és 2006/619/EK határozata (2006. július 24.) az Egyesült Nemzetek nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményét kiegészítő, az emberkereskedelem, különösen a nőkkel és gyermekekkel való kereskedelem megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló jegyzőkönyvnek – az e

⁶http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_trafficking_in_human_beings/133600_hu.htm, A gyermekek, a fiatalok és a nők elleni erőszakkal szembeni küzdelem: a Daphne III program (2007–2013), Letöltés ideje: 2012. október 10. 20:33

jegyzőkönyvnek az Európai Közösséget létrehozó szerződés III. része IV. címének hatálya alá tartozó rendelkezései tekintetében – az Európai Közösség részéről történő megkötéséről. „A Tanács e határozatok útján ratifikálja az Európai Unió (EU) nevében az Egyesült Nemzetek szervezett bűnözés elleni egyezményéhez fűzött, az emberkereskedelemről szóló kiegészítő jegyzőkönyvet, amelyet az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 2000. november 15.-én fogadott el. A határozatok II. melléklete pontosítja az Európai Közösség hatáskörét a jegyzőkönyv által szabályozott kérdésekben.”⁷ (A melléklet 6. számú pontjában megtalálható a rendelet szövegének értelmezése.)

- A Tanács 2006/616/EK és 2006/617/EK határozata (2006. július 24.) az Egyesült Nemzetek nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményét kiegészítő, a migránsok szárazföldön, tengeren és légi úton való csempészése elleni jegyzőkönyv megkötéséről [Hivatalos Lap L 262., 2006.9.22.]. Ezt a jegyzőkönyvet, amelyet az Egyesült Nemzetek nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményéhez csatoltak, azért hozták létre, hogy az embercsempészetnek gátat szabjanak, valamint, hogy a szerződést aláíró államok között folyó együttműködést erősítsék. (A melléklet 7. számú pontjában megtalálható a rendelet szövegének értelmezése.)
- A Tanács 2004/81/EK irányelve (2004. április 29.) a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált vagy az illegális bevándorlás megkönnyítésére irányuló cselekményektől érintett, a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal együttműködő állampolgárai részére kiállított tartózkodási engedélyről. Ez az irányelv arra hivatott, hogy tartózkodási engedélyt adjon az emberkereskedelem áldozatává váló, nem uniós tagországból származó embereknek. (A melléklet 8. számú pontjában megtalálható a rendelet szövegének értelmezése.)
- Az európai unió terve az emberkereskedelem elleni küzdelemre és annak megelőzésére vonatkozó legjobb gyakorlatokról, normákról és eljárásokról [Hivatalos Lap C 311., 2005.12.9.]. Ennek a Tervnek az a célja, hogy felvegye a harcot az emberkereskedelem és a kizsákmányolás minden formájával. (A melléklet 9. számú pontjában megtalálható a rendelet szövegének értelmezése.)

Természetesen nem csak ez a hét rendelkezés született az EU-n belül, de véleményem szerint ezek azok, amelyek együttes hatásukkal, ha nem is pár éven belül, de talán tíz éves távlatban

⁷http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_trafficking_in_human_beings/133700_hu.htm, Az emberkereskedelem megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló jegyzőkönyv, Letöltés ideje: 2012. október 10. 20:41

fejlődést hozhatnának, az európai emberkereskedelem elleni harcban. Jogosan merülhet fel a kérdés, hogy a világ nem kizárólag Európából áll, mi lehet a többi kontinensen?

A NATO 2004-es Isztambulban tartott csúcstalálkozójának, talán nem a leghíresebb, vagy legjelentősebb, ám nem elhanyagolható eredménye a NATO Emberkereskedelem Elleni Politikájának elfogadása.

Az pedig, hogy hogyan került napirendre ez a kérdés az valószínűleg még kevésbé közismert. *„A NATO döntése, hogy foglalkozni kell az emberkereskedelem problematikájával egybeesett több olyan incidenssel, amely rámutatott a bevetésen lévő haderőknek az illegális szex iparban játszott szerepére. ENSZ-békefenntartók Kongóban történt szexuális visszaéléseivel kapcsolatos gyanú 2003-ban merült fel, szégyent okozva az ENSZ-nek. Kofi Annan ENSZ-főtitkár felháborodva hallotta, hogy ENSZ- békefenntartókat vádolnak kongói nők és gyermekek megerőszakolásával és zaklatásával.”*⁸ A The Independent nevű brit lap egy 2004-es cikke szerint a háború elől a buniai menekülttáborba szökő kongói tizenéves leányanyák csak akkor kaptak ételt a békefenntartóktól, ha azok eltöltöttek velük egy éjszakát. *„Táborlakók és segélymunkások szerint bevett gyakorlat, hogy naplemente után a lányok egész serege indul meg az ENSZ-katonák szállásai felé, hogy áruba bocsássa testét.”*⁹ És ha ez még nem lenne elég, ezek a lányok soha többé nem térhetnek haza, mivel nincs férjük, gyermekeik pedig általában a milicisták erőszakosságából születik.

A NATO politikájának az alap tézise az, hogy az emberkereskedelem a korrupció és a szervezett bűnözés melegágya, ezek pedig egy gyenge, törékeny államot potenciálisan destabilizálnak. A NATO ezzel a politikával elvárja a tagországai nemzeti jogszabályainak felülvizsgálatát, valamint, a már fent említett az ENSZ Szervezett Bűnözés elleni Egyezményének, illetve az ahhoz csatolt 2006/616/EK és 2006/617/EK határozatának ratifikációját, hogy ezzel is elősegítse az emberkereskedelem elleni törekvéseket. Ezen felül elvárja még, hogy a NATO műveletekben résztvevőket a témával kapcsolatos problémákra is kiképezzék, és olyan szerződéseket kössenek, amelyekkel megakadályozhatják az alvállalkozók résztvevői szerepét az emberkereskedelemben, vagy annak elősegítésében.

⁸ <http://www.nato.int/docu/review/2006/issue2/hungarian/analysis.html>, Keith J. Allred ezredes a NATO emberkereskedelem elleni harcának politikáját vizsgálja., Letöltés ideje: 2012. október 10. 22:45

⁹ <http://www.origo.hu/nagyvilag/20040525szexert.html>, Szexért adnak ételt a kongói ENSZ-katonák, Letöltés ideje: 2012. október 28. 9:00

1.2 Prostitúció: „a fajtalanság üzletszerű, keresetből való üzése. Tulajdonképpen nemcsak a női nemre vonatkozik, mert számosan vannak a férfiak között is, kik magukat prostituálják, mégis prostituált alatt általánosságban ama nőszemélyeket értjük, akik testükkel keresetet űznek és azt, mint üzletet folytatják.”¹⁰ A prostitúció ma az Európai Unióban, így Magyarországon is büntetendő (bár nem bűncselekmény 1993 óta, a hivatalos elnevezése üzletszerű kéjelgés), vannak azonban, nem csak az EU keretein belül arra irányuló törekvések, hogy a prostitúciót legalizálják, ám ez egy olyan téma, amiről könnyű véleményt mondani, és kétes értelmű gondolatokat megosztani. Vannak az unió országain belül olyan kormánypártok, akik támogatnák ezt a fajta legalizálást, „mondván, hogy az emberkereskedelem és a prostitúció két különböző dolog. Szerintük van olyan, hogy nők választják a prostitúciót, szerintük a prostitúció munka, amelyet tiszteletben kell tartani, szerintük a nőkereskedelem csak akkor okoz gondot, ha erőszak, vagy kényszer alkalmazásával történik. A nő kereskedelem eme „önkéntes” válfaját – amikor nők munkavégzés céljából emberkereskedők segítségével egyik országból a másikba jutnak- „migráció szexuális munkavállalás céljából” titulussal illetik. Szerintük nem maga a prostitúció, hanem a „szexmunkás” stigma okozza a gondokat. A prostitúció támogatói a prostitúció összes szereplőjét dekriminalizálnák, többek között a nyilvánosházak és az escort szolgálatok tulajdonosait, a striciket, a kerítőket és a klienseket is. A prostitúciós tevékenységet javaslatuk szerint a többi kereső tevékenységhez hasonlóan a munka törvénykönyvében kellene szabályozni, biztosítva a prostituáltak számára a szokásos szociális juttatásokat is, megkövetelve egyben a „munkaadóktól” - striciktől és bordély tulajdonosoktól –, hogy tartsák be a foglalkoztatást szabályozó törvényeket. A szabályozott munkakörülményeket biztosító, legális nyilvánosházak e szerint az elképzelés szerint védelmet jelentenek majd a prostituált nők számára a stricik kizsákmányolásával és az „ügyfelek” erőszakoskodásaival szemben. A szabályozott prostitúció hívei azt állítják, hogy a „védett” környezet a prostituált nők számára visszaadja az ellenőrzést jövedelmük és saját testük fölött egyaránt. Tagadják, hogy a prostitúció eleve a nők és lányok elleni szexuális erőszak.”¹¹ Ezen iparág legitimizálása segítené a kormányokat a helyi prostitúció és nőkereskedelem megfigyelésében, illetve ellenőrzésében. Ha ez létrejönne, akkor az vonzaná magával az ebben a szakmában dolgozók szakszervezeteinek, a kuncsaftok érdekvédelmi szervezeteinek

¹⁰ <http://www.kislexikon.hu/prostitutio.html>, Prostitúció, Forrás: Pallas Nagylexikon, Letöltés ideje: 2012 okt. 11. 19:10

¹¹ Nemzetközi vita a prostitúcióról és a nőkereskedelemről: az érvek cáfolata Gunilla S. Ekberg Szakértő tanácsos, Nemek Egyenlőségének Hivatala, Ipari, Foglalkoztatási és Hírközlési Minisztérium, Svédország. <http://www.prostitutio.hu/stockholm.2002.hu.pdf> Letöltés ideje: 2012. október 12 20:14

kialakulását és talán még a futtatók is nevezhetnék magukat vállalkozóknak. Nem szabad azonban elfelejtenünk azt sem, hogy amennyiben egy ország törvényes kereteket szab a prostitúciónak az „*megsérti az összes, jelentős nemzetközi emberjogi egyezményt, többek között a nők elleni hátrányos megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló CEDAW egyezményt*”¹², a *gyermek jogairól szóló nemzetközi egyezményt (CRC)* és *kiegészítő jegyzőkönyvét az ICESCR*¹³ és az *ICCPR*¹⁴ rendelkezéseket, valamint az emberi jogok egyetemes nyilatkozatának rendelkezéseit, végül az emberkereskedés és mások prostitúciója kihasználásának elnyomásáról született 1949-es egyezmény rendelkezéseit.”¹⁵ A mai világban annyit és annyi helyről hallani már a „legális” prostitúcióról. Elég beülni egy kocsiba és pár óra alatt az ember már ott is van Amsterdamban, ahol, példának okáért vannak piroslámpás házak, melyekbe éjjel nappal bemehet akárki és – elvileg - rendes körülmények között a nőket nem bántalmazva, hanem megfizetve vehet szexuális szolgáltatást magának. Vagy Ausztrália, ahol egyre nagyobb kultusza van a „luxusházaknak” ahol a kuncsaftot, mielőtt fizet, megvizsgálják, van-e valami látható nemi betegsége, aztán pedig megkérik, hogy az aktus előtt és után zuhanyozzon le. Ezeken a helyeken, pedig már nem csak az úgymond hagyományos prostik vannak, akik a stricijüknek adják a pénzt, mivel a háznak is, illetve a lányoknak, fiúknak is fizetnek. Ez a réteg a szex-munkások azon rétege, akiről már az ember nem feltételezi, hogy valaha is bántalmazták, okos, csinos emberek, akik jobban akarnak élni, többre vágnak és ezért erre is képesek. Álláspontom szerint, mindegy milyen nemű legyen a prostituált, az erőszak ugyanaz, hiszen az sem egészséges, bár ez a ritkább eset, hogy egy nő szexuálisan bántalmazzon egy férfit, ahogyan az sem, ha egy nemű aktus közben az egyik fél bántalmazza a másikat. Naiv gondolat lenne a részemről, hogy a férfi prostituáltakat nem lehet bántalmazni, de lehet, ahogyan mindenki, aki ezen szakma, nem csillogó gazdag és fényűző keretein belül dolgozik- bár azt sem tartom kizártnak -, véleményem szerint, valamiféle bántalmazást elszenvedhet, elszenvedhetett élete során.

¹² A melléklet 10. pontjában megtalálható „A nőkkel szembeni megkülönböztetés felszámolásával foglalkozó Bizottság záró észrevételei: Magyarország”, valamint a 10.1 rendelet értelmezése <http://www.berbarometer.hu/main/karrier/CEDAW-ajanlas.pdf> letöltés ideje: 2012. október 12 18:30

¹³ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, a melléklet 11. pontjában megtalálható a rendelet szövege

¹⁴ Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, a melléklet 12. pontjában megtalálható a rendelet szövege

¹⁵ Nemzetközi vita a prostitúcióról és a nőkereskedelemről: az érvek cáfolata Gunilla S. Ekberg Szakértő tanácsos, Nemek Egyenlőségének Hivatala, Ipari, Foglalkoztatási és Hírközlési Minisztérium, Svédország. <http://www.prostitutio.hu/stockholm.2002.hu.pdf> Letöltés ideje: 2012. október 12 20:14

1.3 A pedofília „gyermek, illetve fiataalkorúak iránti, különböző érzelmi hőfokú szexuális vágy, melynek hátterében a személyiség és a pszichoszexuális fejlődés zavara áll. Megjelenése a személyiség szétesését jelentheti, amikor az egyébként majd mindenkinben jelen lévő vágyak és fantáziák teljesítését már nem akadályozzák társadalmi és erkölcsi tiltások. Elvész a személy realitásérzéke, viselkedése szociálisan inadaptívvá, infantilissá válik. Mind hetero-, mind homoszexuális formája előfordul, enyhébb esetben csak a gyermek ölelgetésére, simogatására kerül sor, súlyosabb esetben a szexuális aktus kikényszerítésére is. A prostitúcióhoz kapcsolódó formáin kívül sokszor jelen van a tanár-növendék, a nevelőszülő-gyermek vagy akár a szülő-gyermek kapcsolatokon belül, mely utóbbit incestusnak nevezzük. A gyermekeket szexuális tárgyként felhasználó pornográf filmek és kiadványok hatására a pedofília egyre gyakoribb megnyilvánulásának, gátlás alóli felszabadulásának lehetünk tanúi. A pedofília a legtöbb országban büntetendő cselekmény.”¹⁶ Ebben a kérdésben a legjelentősebb előrelépés az ENSZ 1959. évi deklarációja „A gyermeki jogokról”¹⁷. Ez a határozat mondja ki elsőként, hogy a gyermeknek joga van az együttérzésre, szeretetre, megértésre, korának megfelelő táplálékra, szükség esetén orvosi kezelésre, az elsőbbségi ellátásra veszély esetén, képességei kibontakoztatásához. Magyarország 1989. november 20-ai, New Yorkban kiállított, ENSZ Gyermek jogairól szóló egyezményéhez, amelyet 1991-ben törvénybe is foglalt.¹⁸ Ezt a lépést hazánk a gyermekpornográfiáról hozott törvénnyel egészíti ki. A magyar büntetőjog, mindazonáltal nem ismeri azt a kifejezést, hogy pedofília. A Btk. XIV. fejezetének 2. címe alapján a pedofília körülírásának 5 kategóriája van:

- Erőszakos közöszlés: Kényszerített szexuális érintkezés, melynek büntetése, amennyiben az áldozat 12 év alatti, 5-10 évig tartó szabadságvesztés, ha az elkövető a nevelője, szülője, vagy egyszerre többen bántalmazták, akkor 5-15 évig tartó szabadságvesztés.
- Tiltott pornográf felvétellel való visszaélés: „olyan, 18 éven aluli személyt ábrázoló a fénykép-, film- vagy videofelvétel, mely a nemiséget súlyosan szeméremszéttő nyíltsággal, célzatosan a nemi vágy felkeltésére irányuló módon ábrázolja”¹⁹, maximum 3 évig tartó szabadságvesztés.

¹⁶ <http://www.kislexikon.hu/pedofilia.html>, Pedofília, Boross Ottília, Letöltés ideje: 2012.09.27 16:59

¹⁷ ENSZ Közgyűlés 1959. november 20. Egyezmény a gyerekek jogairól, az egyezmény szövege a melléklet 03. pontjában megtalálható

¹⁸ 1991. évi LXIV törvény

¹⁹ http://nol.hu/kritika/20100622-pedofilia_magyarorszagon, Pedofília Magyarországon, Letöltés ideje: 2012. október 13. 14:50

- Szemérem elleni erőszak: Fajtalanság (a kényszerített szexuális kapcsolat alatt közösülés nem történik), amennyiben az áldozat 12 év alatti, 5-10 évig tartó szabadságvesztés, ha az elkövető a nevelője, szülője, vagy egyszerre többen bántalmazták, akkor 5-15 évig tartó szabadságvesztés.
- Vérfertőzés: a fent említettek, ám a magyar jog szerint vérfertőzés csak férfi és nő között történhet, tehát a homoszexuális vérfertőzés fajtalanságnak számít.
- Megrontás:
 1. 12- 14 év közötti gyermeket egy 18 év feletti ember, közösülésre veszi rá 2-8 évig tartó szabadságvesztés.
 2. 14 év alatti gyermeket egy 18 év feletti személy, közösülésre próbál rávenni 3-5 évig tartó szabadságvesztés.

A kérdés, tehát csak az, hogy hogyan és milyen szigorral kezelik ezeket a helyzeteket. Bár mindannyian láthatjuk az eredményeit, mégis tudjuk, hogy a pedofíliával vívott harc állandó téma volt, az ma is és az lesz, amíg csak pedofilok élnek a világon.

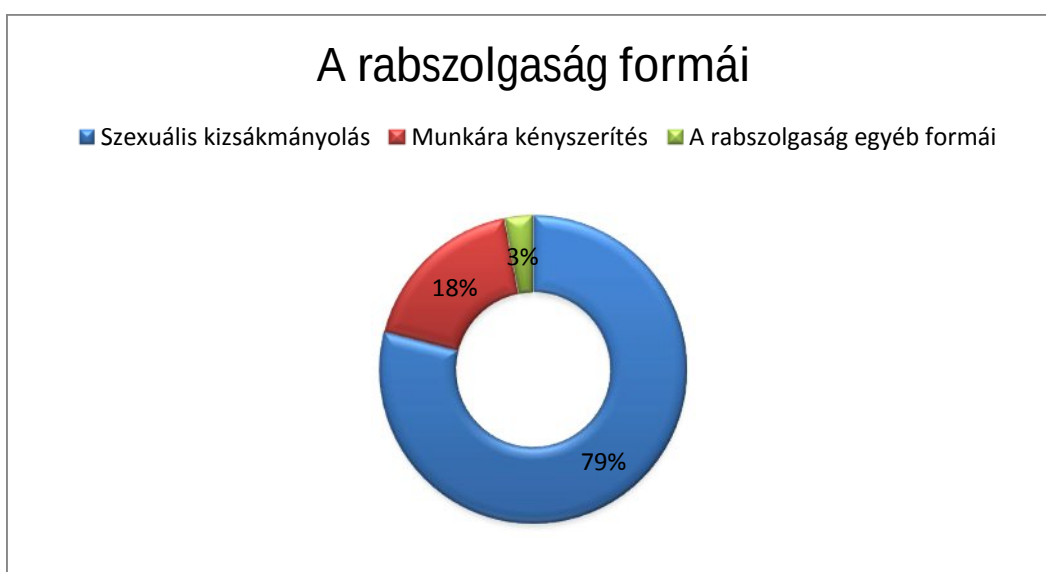
2.Fejezet

Prostinak született?

Egy férfi betér egy európai bordélyba. Belegondol-e abba, hogyan lett az épp vágyát kielégíteni készülő nő, vagy férfi prostituált? Belegondol-e abba, hogy ennek a személynek mit kell kiállnia nap, mint nap a pénzért, élelemért, vagy csupán az életben maradásért? Belegondol? És, ha igen, vajon ottmarad-e, hogy a kifizetett szolgáltatást megkapja? Ha nem, akkor azt minek nevezhetnénk? Tagadásnak? Ostobaságnak? Vagy egyszerűen érdektelenségnek? Ilyen adat nem áll rendelkezésemre, de kíváncsi lennék, hogy 10 bordélyba járó ember közül hányan fordulnának vissza az ajtóból, ha megtudnák, hogy a lányokat csak bérlik a tulajdonosuktól, aki egy emberkereskedőtől vette őket.

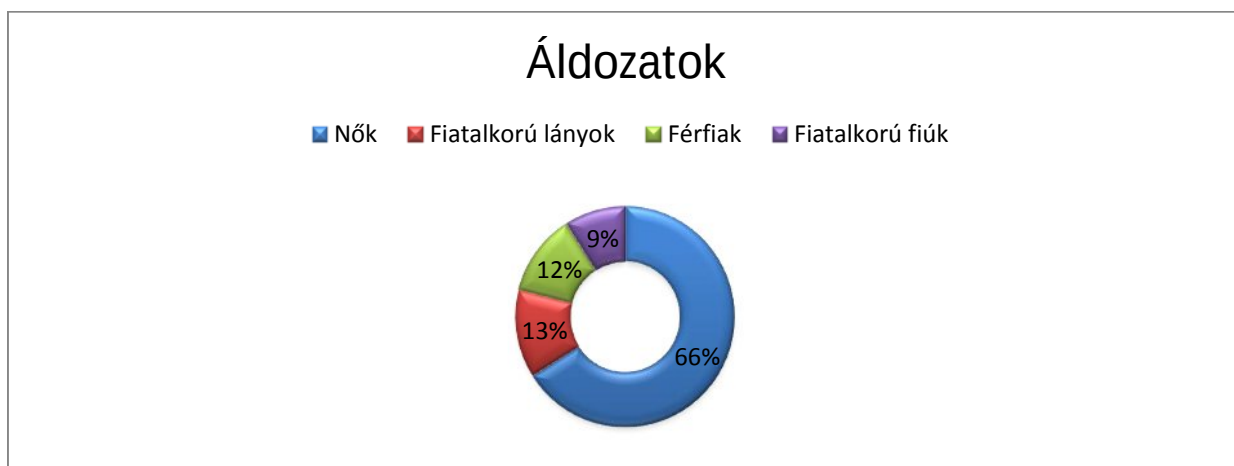
Az emberkereskedelem, olyan virágzó iparág, amely a fegyver- és a drogkereskedelem mellett a legjövedelmezőbb bűncselekmény. A NATO adatai szerint ez a jövedelem több mint 12 milliárd euróra rúg évente. Az emberkereskedelem nem új keletű dolog az egyetemes történelemben, csak a viszonyok és az áldozatok „felhasználása” változott. Amíg a nagy földrajzi felfedezések után az Afrikából érkező rabszolgák nagy részét munkára, vagy a hagyományosan értelmezett szolgaságra (bejárónő, inas, takarító, felszolgáló) kényszerítették, addig, a XXI. században már a prostitúció vezet a kizsákmányoltak körében. 2009- es adatok alapján:

2.Kép

A diagramból jól látszik, hogy mi az emberkereskedők és a felvásárlók legtöbbszörének a célja. A fogva tartott emberek 79%-át szexuális kizsákmányolás miatt, 18%-át a hagyományosan értelmezett rabszolgaság miatt, a többi 3 %-ot pedig a pénzük, a papírjaik miatt, vagy például feleségnek, örökbefogadott gyermeknek veszik meg, vagy adják el. Természetesen azt nem állítom, hogy a rabszolgaság bármely formája jó, vagy egyik jobb, mint a többi, de azt igen, hogy a szexuális érdekből való kizsákmányolás a legsúlyosabb veszély az emberkereskedelem formái közül. Ugyanezekből az adatokból kitűnik, hogy nem csak nőket kényszerítenek ilyesfajta munkára:

3.Kép

Ha az ember azt hallja prostitúció, vagy szex-rabszolga, akaratlanul is nehéz sorsú nők jutnak eszébe, de mint az az ábrából is kiderül, ez koránt sincs így, persze még mindig a nők vannak túlnyomó többségben, de a férfiak és kisfiúk is együtt már a fogva tartott személyek 21%-át teszik ki, a kislányok pedig a 13%-át. Pontos adat arra, hogy vajon mennyi ember lesz az emberkereskedelem áldozata évente, nincs. Csak becslések vannak, bár azok is rémisztőek. A NATO adatai szerint a világon több mint 4 millió ember esik áldozatul évente, ebből körülbelül 500 ezer európai.

Az emberkereskedelem megfigyelhetően nagyobb a reménytelen helyzetű országokban. „Bulgáriában, Albániában, Moldáviában a lakosság 80 százaléka a létminimum alatta él, de Romániában, Ukrajnában sem sokkal jobb a helyzet, vagy, ha Magyarország keleti és nyugati felét hasonlítjuk össze a munkanélküliség szempontjából, a tartós munkanélküliek száma nagyon magas keleten, s egyre csak nő. Tanulmányok igazolják, hogy a nők összehasonlíthatatlanul erősebben szenvednek a gazdasági-társadalmi változások miatt, mint a férfiak. A lakosság női részének különösen kevés a képzési lehetőség és munkahely áll rendelkezésre. Az áldozatok szétszilált, vagy nem létező családi háttérrel többnyire a társadalom legalsóbb rétegeiből származnak. Amúgy sem veszíthetnek mást, mint a méltóságukat, azt azonban elveszik tőlük. Ha kevesüknek mégis sikerül elmenekülni az emberkereskedőtől, szegényükben félnek visszatérni hazájukba.”²⁰

²⁰ Ne dőlj be!, Dr. Forrai Judit, Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM), Budapest, 2004, 7. oldal

Az egész folyamat az úgynevezett bekerítéssel, toborzással kezdődik. Ennek rengeteg különféle módszere van. A „toborzók” modellügynökségeket, munkaközvetítő, utazási, házasságközvetítő irodákat, vagy szimplán jó kereseti lehetőségeket kínálnak külföldön, au-pair, háztartásvezető, bébiszitter, pincérnő, ápolónő, fotómodell, hostess, vagy táncosnő. A hirdetéseket, amelyekben teljesen biztonságos, szex és problémamentes munkákat ígérnek, olvashatjuk az újságban, vagy az interneten. Vannak olyan áldozatok is, akik tudják, hogy a szex-iparban kell majd dolgozniuk, csak azt nem, hogy milyen feltételek között. Arra is van példa, hogy saját családjuk, vagy valamely családtagjuk, vagy intézetből kikerülve idősebb társuk adja el őket az emberkereskedőnek. Van olyan módszer is, amelyet személyes „véletlen” találkozásnak hívunk. Ebben az esetben a toborzó, az áldozat önbecsülésének a növelésére építve, szórakozóhelyeken ajánl föl külföldi, táncosnői munkát, mondván milyen tehetséges. A kételyek eloszlatása érdekében van olyan is, hogy egy jó ismerős mutat be valakit, akiről már csak túl későn derül ki, hogy toborzó. Vannak bekerítő módszerek, amelyek az érzelmekre fektetik a hangsúlyt. Első látásra szerelem meg- vagy eljátszása, amely bizonyos nőkben olyan biztonságérzetet kelt, amivel, már könnyen irányítható, vagy például házassági ajánlat, ami már nem csak az érzelmi, hanem a kapcsolati és anyagi biztonságot is kilátásba helyezi. A legagresszívabb módszerük pedig az egyszerű rablás. Ekkor a kulcs az erőszak, mint irányító, visszatartó erő. „*A prostitúcióra kényszerítés az emberkereskedelem olyan formája, mely az emberi jogok tagadását jelenti. A prostitúció célját szolgáló emberkereskedelem az emberi személy méltóságával és értékeivel összeegyeztethetetlen, és veszélyezteti az egyén, a család és a társadalom jólétét. Az erőszak és a kényszerítés eleme már a toborzásnál, vagy a prostitúcióban való tartásnál, esetleg mindkettőnél jelen van.*”²¹

„

Lányok figyelem! Júl. 30- aug. 20-ig
keresünk tűzrőlpattant menyecskéket
hostess munkára. S.O.S.

Érdeklődni: 06-203-226-967

22

Gátlástalanul sok pénzt kereshetsz 20 000-200 000 FT/nap, gyönyörű helyekre utazhatsz (Párizs, Kanada, Los Angeles, Malaga) bulizós, jó fej modellcsapatunkkal, ha 18-24 év közötti, szép arcú, jó alakú, ápolt, önállóan dönteni tudó, kedves lány vagy. Penthouse, TopModXX kategóriájú munkákkal rövid időn belül megalapozhatod a jövődet, kamatoztathatod szépségedet. Jelentkezés üzenetrögzítőn: 06-30-214-4278. Kezdőket is szeretettel várunk

Talán nem meglepő, hogy ezek a bűnözői szervek hierarchiában, „családban” élnek, ahol a főnök irányít, mindenkinek megvan a maga szerep és feladatköre, és mindezt, úgy, hogy egy rendkívül zárt láncot alkotnak. A főnök az, aki mindent és mindenkit irányít, a lányok is az övék, illetve általában, a hely is ahol dolgozniuk kell. Rajta kívül a körbe tartoznak még, a toborzók, kiválasztók, közvetítők, szállítók, felhajtók, stricik és felügyelők. A lányok egyik főnöktől a másikig, akár kézzől kézre is járhatnak, valamint az is előfordul, hogy egy kuncsaft végleg megveszi, de ami a legfontosabb, hogy ebből az iparból sem a lányok, sem a hálózat többi tagja, vagyis a „rabtartók” nem léphetnek ki. De kik ezek az emberek? Milyen nemzetiségűek? Hol folyik ez? *„Az Interpol aktáiban legtöbbször magyar, román, jugoszláv, albán, német, svájci, olasz, spanyol, török férfiak vannak nyilvántartva, akik a prostitúcióra rávett magyar nőknek esetenként, mint élettársaik, ex-férjei szerepelnek.”*²⁴

A kétkedők és a szkeptikusok gyakran felteszik azt a kérdést, hogy, ha belekerül valaki a prostitúció körébe, vajon miért nem lép ki még időben? Aki feltette magában ezt a kérdést annak javaslom, gondolja át, milyen egy idegen országban, nyelvtudás nélkül, kiszolgáltatva lenni, még esetleg valamilyen zsarolás, vagy adósságcsapda terhe alatt is. Miközben az ember papírjait elveszik, rosszabb esetben már fizikai erőszakot alkalmaztak rajta, vagy kilátásba helyezték azt, emellé még képzelje el azt a szégyenérzetet, büntudatot, szorongást, ami ebből a helyzetből és a lét féltéséből adódik, és ezzel úgy hiszem mindent megindokoltam. Az ilyen helyzetek pszichikai hatásai gyakran visszafordíthatatlanok. Amikor egy nőt, férfit, vagy gyermeket belekényszerítenek a prostitúcióba, akkor kétféle viselkedés alakulhat ki. Az egyik az internalizáló magatartásforma, amely az egyén visszahúzódását, félelmét, szorongását, büntudatát jelenti, illetve az externalizáló magatartás, ami az egyént erőszakossá tesz, valamint hajlamossá a deviáns-viselkedésre. Ha az áldozat meg is menekül a fogságból, a pszichológiai hatások elől nem futhat. A legjellemzőbb ilyen esetekben a poszt traumatikus stressz szindróma, azaz PTSD (Posttraumatic stress disorder). A betegség a rabság „élményének” romboló hatása miatt negatív önértékelés és énkép alakulhat ki. Ez rengeteg problémát okoz, főként kapcsolati, szexuális, érzelmi és egészségügyi gondokat. A PTSD

²² Ne dőlj be!, Dr. Forrai Judit, Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM), Budapest, 2004

²⁴ Ne dőlj be!, Dr. Forrai Judit, Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM), Budapest, 2004, 22. oldal

tünetei a szorongás, különféle rohamok, alvási rendellenesség, rémálmok, öngyilkos gondolatok. Ezeknek az utóhatásoknak lehet az is a következménye, hogy maga az áldozat is bűnözésbe kezd, általában a drogok miatt, vagy visszatér a prostitúcióhoz.

3.Fejezet

Kisgyerek eladó?

Egy szülő legrosszabb rémálma lehet, ha a gyermekét elrabolják és eladják örökbefogadott gyereknek, valamilyen munkára, vagy prostitúcióra kényszerítik őket. Az olyan környékeken, pedig ahol nyomor uralkodik, van, hogy maguk a szülők adják el gyermekeiket. Ha beírjuk egy internetes keresőbe azt a szót, hogy gyermekkereskedelem, rengeteg linket, cikket találunk, szinte minden elmúlt évből.

4.Kép

Az ENSZ 2009-es adatai szerint évente 150 millió fiatalkorú (18 év alatti) lányt és 73 millió fiatalkorú fiút kényszerítenek szexuális tevékenységre. Az UNICEF ugyanezen évi becslései szerint évente 1,2 millió gyermeket adnak el és vesznek meg. Pontos adatok erre nincsenek, hiszen gondoljunk csak bele, ha a gyermeket valaki nem menti meg a rabságból és esetleg korából adódóan még nem tudja, mi történik vele, vagy, hogy mit kell ilyenkor tenni, hogy tud magán segíteni? A válasz szerintem mindenkinek világos, sehogy.

A gyermekkorú áldozatoknak egyetlen nagy előnyük van felnőtt sorstársaikhoz képest, az alkalmazkodóképességük. Nincs adat arra, hogy az eladott gyermekek hány százaléka kerül örökbefogadó szülőkhöz, de valószínűsíthető, hogy magas az arány. Az elmúlt években, ebben a témában kirobbanó „botrányok” főként Kínát említik, mivel ott 1978 óta van bevezetve, az úgynevezett egykeelv. *„Ennek értelmében a városban élő házaspárok csak egyetlen gyermeket vállalhatnak, vidéken viszont, ha az első gyermek leány, az anyák egy második gyermeket is szülhetnek. A családtervezés szabályozása mellett az örökbefogadást lazán kezelő, gyakorlatilag nem létező törvények szintén elősegítik a gyermekkereskedelmet. Dacára a kemény, nemegyszer halálos ítéleteknek, a gyermekek adásvétele mára virágzó földalatti üzletté nőtte ki magát.”*²⁵ Egyes adatok szerint a Kínában elrabolt gyerekek száma eléri az évenkénti 30-60 ezret is. Ezek az elrabolt gyermekek sokszor dobozokban, nejlonzacskókban érkeznek az árvaházakba, ahol nyugati- főként amerikai, angol, kanadai-örökbefogadó szülőknek adják el őket. Áruk nemük szerint változik. *„Egy lány csecsemőért 30-50 ezer jüant (kb. 1-2 millió forintot) kérnek az örökbefogadó szülőktől. Mivel Kínában a fiúgyermek tradicionálisan értékesebb, egy fiú újszülött 70-80 ezer jüant (kb. 2,5-3 millió forintot) ér.”*²⁶ Kínában emellett még ott vannak a családtervező központok, amelyek alkalmazottainak az a feladata, hogy ha egy családban a megengedettnél több gyermek van, és nem kerül abortuszra sor, akkor árvaházba juttassák a gyermeket, ahonnan az örökbefogadás után jutalékot is kapnak. Az is előfordul, hogy a hivatalnokok egy-egy eljárás után sterilizálásra, vagy ha még terhes, mindegy milyen szakaszban van, a terhesség megszakítására kényszerítik az anyát. Előfordul persze az is, hogy a szülő saját akaratából adja örökbe gyermekét, hisz Kínában régi hagyománya van a leánygyermek áruba bocsátásának. (A lánygyermeket a rossz anyagi körülmények között élő szülők eladták munkásnak, vagy prostituáltként. Ez a hagyomány jelenik meg Japánban is, ahol az eladott

²⁵ http://hetek.hu/kulfold/201207/gyermekkereskedelem_kinai_modra, Gyermekkereskedelem kínai módra, Letöltés ideje: 2012. október 18. 16:32

²⁶ http://hetek.hu/kulfold/201207/gyermekkereskedelem_kinai_modra, Gyermekkereskedelem kínai módra, Letöltés ideje: 2012. október 18. 16:32

lányok, a vevő akaratától függően kurtizánok, vagy nagyra becsült gésák lehettek.) Az örökbefogadás mellett munkára is adnak el gyermekeket, általában házi rabszolganak, de előfordul, hogy gyári munkásnak is.

Természetesen van példa hazánkban is a gyermekkereskedelemre. Egy 2010-ben megjelent cikk szerint, amely Hajdú- Bihar megyéről ír, virágzik a gyermekkereskedelem. 2010 márciusában és áprilisában kilenc fiatal ment el se szó, se beszéd otthonról. Ugyanezen cikk szerint 2008-ban és 2009-ben százötven fiatal tette ezt. A rendőrség a keresésükben nem járt sikerrel. *„Egy 17 éves lánynak sikerült megszöknie fogva tartóitól, akik egy ausztriai vendégházban prostitúcióra kényszerítették. A lányt a volt barátjának ismerőse csábította Ausztriába azzal, hogy pár nap alatt sok pénzt kereshet. Édesanyjához szökött haza.”*²⁷ Az EU-s határozatok ellenére, vannak olyan országok, mint például Románia, ahol az ország csatlakozása óta is jelentős a gyermekkereskedelem. 2006-ban az UNICEF erre is figyelmeztette a világot. *„A romániai emberkereskedelemnek 2005-ben hivatalosan 2551 áldozata volt, köztük 366 gyermek. Az UNICEF képviselője elmondta, hogy a statisztikai adatok csak "a jéghegy csúcsát" mutatják, hiszen a gyermekkereskedelmi ügyekben olykor maguk a szülők is cinkosok, így több esetben nem érkezik hivatalos bejelentés a hatóságokhoz”*²⁸, írta az Origo című internetes újság 2006-ban. Emellett azt is kijelenti, hogy várhatóan ez az ország marad a fő ellátó piac az európai gyermekkereskedelemben, és ez így is van. A probléma oka a szegénység, valamint az ide vonatkozó törvények nem túl szigorú betartása. Mindezt az UNICEF romániai képviselője Pierre Poupard mondta el Genfben.

A gyermekkereskedelem problémakörének feltárása azért is ilyen nehéz, mert nincsenek friss adataink, amik vannak, azok pedig csak becslések, mivel, az elrabolt gyerekeket nyilván lehet tartani, de az önként távozó, vagy szülők által eladott gyerekeket nem.

A gyermek, vagy fiatalkorúak ellen elkövetett erőszakban az a legszörnyűbb, hogy olyan problémákat vethet fel a lelki fejlődésükben, amely akár ahhoz is vezethet, hogy ő maga is erőszakos személyiség lesz, vagy ugyanazt fogja tenni, mint amit vele tettek. A gyermekbántalmazásnak vannak tünetei, következményei. Új félelmek, például a sötétől, alvástól, idegenektől, változás a szokásos magatartásban, nyílt, korai szexuális viselkedés, és

²⁷ http://szentkoronaradio.com/elszakitva/2010_04_20_viragzik-a-gyermekkereskedelem-bihar-megyeben, Virágzik a gyermekkereskedelem Bihar megyében, Letöltés ideje: 2012. október 20. 15:45

²⁸ <http://www.origo.hu/nagyvilag/20061115romaniaban.html> Letöltés ideje: 2012. október 20. 15:56

koncentrációzavar jellemezheti, de egész életére kiható hatásai is lehetnek, például negatív önértékelés problémák az érzelmekkel járó kapcsolatokban, szorongás, rémálmok, rohamok, öngyilkos hajlam és kriminális karrier jellemezheti a bántalmazott gyermek felnőtt életét (a prostituáltak 60%-át bántalmazták szexuálisan gyermek korában).

Mivel ezeket a gyermekeket, valamint elkövetőket nehéz lenyomozni, ezért a rendőrség új módszert fejlesztett ki, aminek a kulcsa a gyermekpornográfia. Sok gyereket, vagy fiátalt, elrablásuk után, fogva tartásuk alatt filmre vesznek „munka közben”. A rendőrség a felvételeket vizsgálva, a filmekről kimerevített arcokat keresteti, ez könnyebben visszavezethet az elkövetőhöz. Ez egy nagyon jó és hasznos ötlet, bár el kell mondani azt is, hogy az ezzel az akcióval megmentett gyerekek száma elenyésző az újonnan elraboltakéhoz képest.

Sokan teszik fel a kérdést, hogy miért pont fiatalok az áldozatok? Az elrablója nemi identitása miatt? Vagy a világon annyi pedofil van, akiket csak ennyi gyerek tud kielégíteni? Nem hiszem, hogy ez lenne a helyzet, csupán a serdülőkor velejárója a kísérletezés, lázadás, függetlenségre való vágyakozás. Ilyenkor esnek bele olyan csapdába az épp csak tinédzser lányok és fiúk, amelyekből kimászni nem, vagy csak nagyon nehezen lehet. Keresetre, saját fizetésre vágnak, vagy szerelmesek lesznek egy idegenbe, akiről azt hiszik, ismerik, aztán hirtelen a prostitúció világában találják magukat. Ahonnan pedig, általában sincs, de koruknál adódóan főleg nincs kiút, ha pedig van, mint azt írtam akkor is egész életükre rányomja a bélyegét a bántalmazás, amit el kellett szenvedniük.

4.Fejezet

Hogyan lehetne elkerülni?

Hogyan lehetne elkerülni, hogy az emberek bedőljenek a módszereknek, amikről már írtam? Véleményem szerint erre csak az oktatás lehet a válasz. Ha már az iskolákban rendszeresen tartanának előadásokat, az emberkereskedelmet átélte emberekről készült filmekből lehetne oktatni (mint a sokak által látott EXIT című műsor, amelynek narrátora

Angelina Jolie és az amerikai MTV sugározta), véleményem szerint csökkenteni lehetne az áldozatokat. Lehet, hogy nem nagy arányban, de mindenképpen csökkenhetne. Én is tudom, hogy vannak olyan óráik a gyerekeknek, ahol felhívják a figyelmüket a veszélyekre, de ez alkohol, drogfogyasztás, valamint a dohányzás elleni kampányok mellett erre a témára is nagyobb hangsúlyt kellene fektetni.

Mit kell tanítani a gyerekeknek? Azt, hogy ami túl szép, hogy igaz legyen, az valószínűleg nem is az. Ne dőljenek be a jól hangzó, nagy pénzt ígérő külföldi munkáknak, még ha azt egy ismerős, vagy barát ajánlja is. Ha azt mondják egy lánynak, hogy jól táncol és ezzel sok pénzt lehetne keresni, át kell gondolni, hogy biztos csak a tánc lesz-e a munka. El kell kerülni az olyan álláshirdetéseket, amelyekben csak mobiltelefonszám, vagy jelige van. Meg kell tanulni nemet mondani, még, ha kecsegtető is az ajánlat, de, ha mégis igent mondanak, számolni kell a következményekkel. Nem elég jól hangzó mondatokat elmondani, olyan élő, hús-vér emberekről kell beszélni, akik már igenis átéltek ilyen borzalmakat, hogy ha egy fiatal ilyen helyzetbe kerül, eszébe juthasson amit hallott. Ha mégis vállalkozik egy ilyen kockázatos lépésre, kell, hogy legyen menekülő útvonala.

Amire mindenkinek nagyon oda kell figyelnie:

- ha ajándékot, pénzt vagy egyéb szolgáltatást elfogadsz, lekötöztetett lehetsz,
- azoknak az embereknek, akik fel akarnak használni (prostitúcióra, stb) az a céljuk, hogy megtalálják a gyenge pontodat és, hogy úgy érezd, ebből a helyzetből már nincs kiút,
- ha olyan helyzet adódik, hogy zsarolható lettél, csapdába kerülsz
 1. pénz
 2. család
 3. kompromittáló információ, videó, kép

Ha úgy érzed, nincs kiút: *„Ha egyszer az emberkereskedők kezébe kerültek, rabszolgaként bánnak velük, verik, megerőszakolják és prostitúcióra kényszerítik őket, minden külvilági kapcsolattól (kivéve a klienseket) elzárják őket. Fiatal nőknek sokszor drogokat adnak és éheztetik őket. A menekülés szinte lehetetlen: a nők nem rendelkeznek papírokkal, sem pénzzel, többnyire az ország nyelvét sem beszélik, és illegális bevándorlónak számítanak. Elrabolt és megkínzott nők százainak holttestét találja meg az Europol évente, azonban rejtve marad a halálesetek valóságos száma, illetve azoké, akik kétségbeesésükben maguk vetettek*

véget életüknek.”²⁹ Ha ezek után is a külföldi munka mellett döntesz, figyelj a gyanús tényezőkre. Ilyen, ha a hirdetésben könnyű munkát ígérnek, vagy olyat, ami szex-mentes és nyelvtudást sem igényel, vagy nem tudod meg a cég nevét, telefonszámát, utazás alatt, vagy közvetlenül utána az útleveledet elveszik.

Ha mindezeket szem előtt tartva, mégis fogságba esel külföldön tudd, hogy *„ha fogva tartottak, eladtak, vagy prostitúcióra kényszerítettek, minden körülmények között jogod van a segítséghez és a védelemhez, még akkor is, ha kisebb bűncselekményekbe keveredtél (pl.: feketemunka, illegális kint tartózkodás, hamis iratok...)”*³⁰ Ebben az esetben hívd a helyi rendőrséget, segélyszervezeteket, vagy a magyar nagykövetséget.

- NANE Segélyvonal bántalmazott nőknek és gyermekeknek: 06-80-505-101, 1-261-4900 minden nap 18-22 óráig
- Magyarországi Prostituáltak érdekvédelmi szervezete: 06-203-345-210
- Szex Edukációs Alapítvány: 06-209-603-700
- IOM-NANE ingyenes információs segélyvonal: 06-80-630-125

5.Fejezet

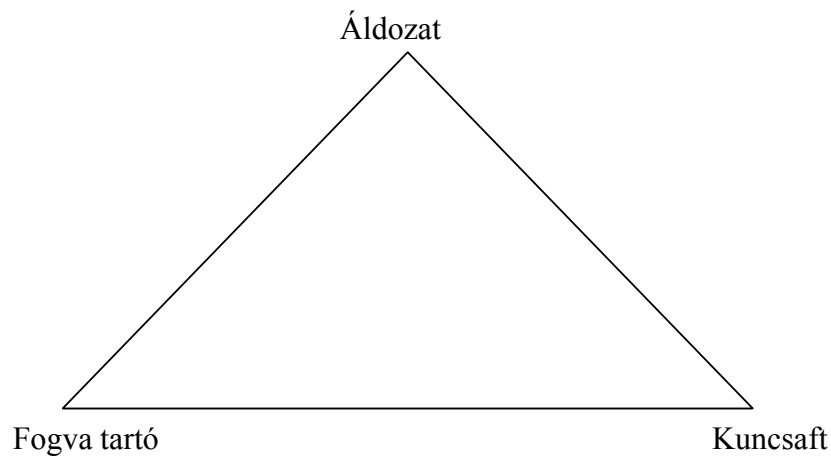
Összegzés

Emberkereskedelem, prostitúció, pedofília. Ezzel a három szóval indítottam a dolgozatom és most, hogy befejezem még mindig az a véleményem, hogy ennél borzasztóbb dolog nem sok létezik a világon. Vannak esettanulmányok, nők és férfiak, akik meg tudtak szökni a rabságból, de ők is áldozatok, akárcsak azok, akiknek ugyanez nem sikerült. Az ő életükre is rányomja a bélyegét a bántalmazás. Ez egy olyan létező és fejlődő iparág, amit eltörölni végleg nem lehet, ahogy a drog vagy a fegyverkereskedelmet sem. Egy olyan iparág, ahol, ha jobban belegondolunk, rabságban él az áldozat és a fogva tartók is. Olyan iparág, ahonnan, véleményem szerint a résztvevők közül - a kuncsaftot kivéve- a rabnak van még így is a legnagyobb esélye a szabadulásra. Persze nem sajnálom én sem a fogva tartókat, ők azok ebben a háromszögben, akik szerintem megérdemlik a sorsukat. A háromszög másik két

²⁹ Ne dőlj be!, Dr. Forrai Judit, Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM), Budapest, 2004, 24. oldal

³⁰ Ne dőlj be!, Dr. Forrai Judit, Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM), Budapest, 2004, 25. oldal

végén az áldozat és a kuncsaft van. Furcsa hármasság ez, mint mondtam a „börtönőrök” megérdemlik, ha szenvednek, az áldozatok nem érdemlik meg, a kuncsaftok, pedig nagyon is megérdemelnék.

Sok véleményt olvastam, amely szerint a probléma megoldása a prostitúció legalizálása lenne. De kérdelem én, ha a cél az emberkereskedelem minden formájának felszámolása hány éves kortól lehetne prostituált az ember? Hat, nyolc? Vagy maradjunk a hagyományos 18-nál? De akkor mi lesz a gyermekkereskedelemmel? Vagy van bárki, aki úgy hiszi, hogy amint legálisan vehet szexet valaki, akkor pedofilok már nem is lesznek? Kétlem, és szerintem bárki kételkedne az ilyen nagyotmondó szavakban. Az emberkereskedelem olyan hagyomány, amely sajnos a történelmünkkel együtt született, ahogy a prostitúció is. A legősibb mesterség, szokták emlegetni és valóban, talán így is van. Azt sem kétlem, hogy van, aki önként lesz prostituált. De azt igen, hogy az összkép ezen részeitől még könnyebb, emészthetőbb lenne a szexuális kizsákmányolás. Valószínűleg ez is egy olyan iparág marad, amiből a népesség egy kis része meggazdagszik, még egy kis részét tönkreteszi, a többiek, pedig vagy oda sem figyelnek, vagy nem értik, hogy hogyan lehet valaki ilyen dolgokra képes.

Felhasznált irodalom

- <http://www.kislexikon.hu/pedofilia.html>, Pedofília, Boross Ottília, 2012.09.27 16:59
- http://mtdaportal.extra.hu/books/a_prostitutio.pdf A MAGYAR KIRÁLYI BELÜGYMINISZTERIUM FELÜGYELETE ALATT RENDŐRSÉGI SZAKTANFOLYAMOK KIADMÁNYAI A PROSTITÚCIÓ ÍRTA: DR.SCHREIBER EMIL ÁLLAMRENDŐRSÉGI TANÁCSOS Letöltés ideje 2010.09.17:15
- http://www.otka.hu/index.php?akt_menu=4242 letöltés ideje: 2012. október 10. 19:33
- <http://www.pecshor.hu/periodika/2007/VIII/szenczy.pdf> SZENCZY SÁNDOR A CIVIL SZERVEZET ÉS AZ EMBERKERESKEDELEM ÁLDÓZATAI letöltés ideje 2012 okt. 10. 19:40
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_traffic_king_in_human_beings/index_hu.htm, Az emberkereskedelem elleni küzdelem, Letöltés ideje: 2012. október 10. 20:00
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_traffic_king_in_human_beings/jl0058_hu.htm Letöltés ideje: 2012. október 10. 20:05
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_traffic_king_in_human_beings/jl0061_hu.htm Letöltés ideje: 2012. október 10. 20:14
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_traffic_king_in_human_beings/l33600_hu.htm , A gyermekek, a fiatalok és a nők elleni erőszakkal szembeni küzdelem: a Daphne III program (2007–2013), Letöltés ideje: 2012. október 10. 20:33
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_traffic_king_in_human_beings/l33700_hu.htm , Az emberkereskedelem megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló jegyzőkönyv, Letöltés ideje: 2012. október 10. 20:41
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_traffic_king_in_human_beings/l33271_hu.htm Letöltés ideje: 2012. október 10. 20:55
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_traffic_king_in_human_beings/l33187_hu.htm Letöltés ideje: 2012. október 10. 21:11

- http://doktori-iskola.law.pte.hu/files/tiny_mce/File/Archiv2/Monori/monori_tezisek_nyilv.pdf
Letöltés ideje: 2012. október 11. 19:42
- <http://www.prostitutio.hu/stockholm.2002.hu.pdf> Letöltés ideje: 2012. október 12 20:14
- <http://www.medlist.com/HIPPOCRATES/III/3/196main.htm> letöltés ideje: 2012. október 12. 13:55
- http://nol.hu/kritika/20100622-pedofilia_magyarorszagon, Pedofília Magyarországon, Letöltés ideje: 2012. október 12. 15:11
- Ne dőlj be!, Dr. Forrai Judit, Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM), Budapest, 2004
- http://hetek.hu/kulfold/201207/gyermekkereskedelem_kinai_modra, Gyermekkereskedelem kínai módra, Letöltés ideje: 2012. október 18. 16:32
- http://szentkoronaradio.com/elszakitva/2010_04_20_viragzik-a-gyermekkereskedelem-bihar-megyeben, Virágzik a gyermekkereskedelem Bihar megyében, Letöltés ideje: 2012. október 20. 15:45
- <http://www.origo.hu/nagyvilag/20061115romaniaban.html>, Romániában továbbra is dívik a gyermekkereskedelem Letöltés ideje: 2012. október 20. 15:56
- Oktató PDF, Human Trafficking Prucha, Jaroslav Prucha
- <http://www.nato.int/docu/review/2006/issue2/hungarian/analysis.html>, Keith J. Allred ezredes a NATO emberkereskedelem elleni harcának politikáját vizsgálja., Letöltés ideje: 2012. október 10. 22:45
- <http://www.origo.hu/nagyvilag/20040525szexert.html>, Szexért adnak ételt a kongói ENSZ-katonák, Letöltés ideje: 2012. október 28. 9:00
- <http://www.kislexikon.hu/prostitutio.html>, Prostitúció, Forrás: Pallas Nagylexikon, Letöltés ideje: 2012 okt. 11. 19:10
- <http://www.complex.hu/kzldat/t0600103.htm/t0600103.htm>, A Palermói egyezmény, Letöltés ideje: 2012. október 30. 14:49
- http://www.menszt.hu/informaciok/emberi_jogok/egyezségokmany_ii, Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, 2012. október 12 19:20

- http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99100064.TV, 1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről, Letöltés ideje 2012. október 22 13:34
- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52005PC0006:HU:HTML>
Javaslat a Tanács kerethatározata a szervezett bűnözés elleni küzdelemről /*
COM/2005/0006 végleges - CNS 2005/0003 */ , Letöltés ideje: 2012. október 30.
14:51
- <http://www.szmm.gov.hu/main.php?folderID=16310&articleID=31534&ctag=articlelist&iid=1> A CEDAW Egyezmény, Letöltés ideje: 2012. október 12 18:30
- http://www.menszt.hu/informaciok/emberi_jogok/egyezssegokmany_i Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, Letöltés ideje: 2012. október 12 18:50
- Nemzetközi vita a prostitúcióról és a nőkereskedelemlről: az érvek cáfolata Gunilla S. Ekberg
Szakértő tanácsos, Nemek Egyenlőségének Hivatala, Ipari, Foglalkoztatási és Hírközlési Minisztérium,
Svédország. <http://www.prostitutcio.hu/stockholm.2002.hu.pdf> Letöltés ideje: 2012. október 12 20:14

Képek jegyzéke

- Borítókép: szerk.: Ács Olimpia, készült: <http://www.tagxedo.com/> segítségével
- 1.Kép:
<http://www.google.hu/imgres?num=10&hl=hu&biw=1639&bih=771&tbm=isch&tbnid=ClN1r3yEcaxz1M:&imgrefurl=http://singleparentfaith.blogspot.com/2011/05/human-trafficking-closer-than-we-think.html&docid=uVyTxGi52dSa9M&imgurl=http://3.bp.blogspot.com/-iapEpY-HP6A/TcjQAWJbhl/AAAAAAAAALo/rxWVqtX-n4Y/s1600/cni-not-for-sale-photo.jpg&w=1212&h=820&ei=NVyNUMDvFcLRhAfGnYGYCw&zoom=1&iact=hc&vpx=189&vpy=161&dur=260&hovh=165&hovw=243&tx=149&ty=95&sig=106771570070983098391&sqi=2&page=1&tbnh=133&tbnw=195&start=0&ndsp=29&ved=1t:429,r:0,s:0,i:65> Letöltés ideje: 2012 október 24 16:19
- 2. Kép: szerk.: Ács Olimpia, forrás: Oktató PDF, Human Trafficking Prucha, Jaroslav Prucha
- 3. Kép: szerk.: Ács Olimpia, forrás: Oktató PDF, Human Trafficking Prucha, Jaroslav Prucha
-
- 4. Kép: <http://scm-l3.technorati.com/11/06/29/46573/prisoner-human-trafficking.jpg?t=20110629131556> Letöltés ideje: 2012. október 10 21: 32

Melléklet

1.

Preamble

The States Parties to this Protocol,

declaring that effective action to prevent and combat the smuggling of migrants by land, sea and air requires a comprehensive international approach, including cooperation, the exchange of information and other appropriate measures, including socio-economic measures, at the national, regional and international levels,

recalling General Assembly resolution 54/212 of 22 December 1999, in which the Assembly urged Member States and the United Nations system to strengthen international cooperation in the area of international migration and development in order to address the root causes of migration, especially those related to poverty, and to maximize the benefits of international migration to those concerned, and encouraged, where relevant, interregional, regional and subregional mechanisms to continue to address the question of migration and development,

convinced of the need to provide migrants with humane treatment and full protection of their rights,

taking into account the fact that, despite work undertaken in other international forums, there is no universal instrument that addresses all aspects of smuggling of migrants and other related issues,

concerned at the significant increase in the activities of organized criminal groups in smuggling of migrants and other related criminal activities set forth in this Protocol, which bring great harm to the States concerned,

also concerned that the smuggling of migrants can endanger the lives or security of the migrants involved,

recalling General Assembly resolution 53/111 of 9 December 1998, in which the Assembly decided to establish an open-ended intergovernmental ad hoc committee for the purpose of elaborating a comprehensive international convention against transnational organized crime

and of discussing the elaboration of, inter alia, an international instrument addressing illegal trafficking in and transporting of migrants, including by sea,

convinced that supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime with an international instrument against the smuggling of migrants by land, sea and air will be useful in preventing and combating that crime,

have agreed as follows:

I. GENERAL PROVISIONS

Article 1

Relation with the United Nations Convention against Transnational Organized Crime

1. This Protocol supplements the United Nations Convention against Transnational Organized Crime. It shall be interpreted together with the Convention.
2. The provisions of the Convention shall apply, *mutatis mutandis*, to this Protocol unless otherwise provided herein.
3. The offences established in accordance with article 6 of this Protocol shall be regarded as offences established in accordance with the Convention.

Article 2

Statement of purpose

The purpose of this Protocol is to prevent and combat the smuggling of migrants, as well as to promote cooperation among States Parties to that end, while protecting the rights of smuggled migrants.

Article 3

Use of terms

For the purposes of this Protocol:

- (a) „Smuggling of migrants” shall mean the procurement, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit, of the illegal entry of a person into a State Party of which the person is not a national or a permanent resident;
- (b) „Illegal entry” shall mean crossing borders without complying with the necessary requirements for legal entry into the receiving State;
- (c) „Fraudulent travel or identity document” shall mean any travel or identity document:
- (i) That has been falsely made or altered in some material way by anyone other than a person or agency lawfully authorized to make or issue the travel or identity document on behalf of a State; or
 - (ii) That has been improperly issued or obtained through misrepresentation, corruption or duress or in any other unlawful manner; or
 - (iii) That is being used by a person other than the rightful holder;
- (d) „Vessel” shall mean any type of water craft, including non-displacement craft and seaplanes, used or capable of being used as a means of transportation on water, except a warship, naval auxiliary or other vessel owned or operated by a Government and used, for the time being, only on government non-commercial service.

Article 4

Scope of application

This Protocol shall apply, except as otherwise stated herein, to the prevention, investigation and prosecution of the offences established in accordance with article 6 of this Protocol, where the offences are transnational in nature and involve an organized criminal group, as well as to the protection of the rights of persons who have been the object of such offences.

Article 5

Criminal liability of migrants

Migrants shall not become liable to criminal prosecution under this Protocol for the fact of having been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol.

Article 6

Criminalization

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally and in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit:

(a) The smuggling of migrants;

(b) When committed for the purpose of enabling the smuggling of migrants:

(i) Producing a fraudulent travel or identity document;

(ii) Procuring, providing or possessing such a document;

(c) Enabling a person who is not a national or a permanent resident to remain in the State concerned without complying with the necessary requirements for legally remaining in the State by the means mentioned in subparagraph (b) of this paragraph or any other illegal means.

2. Each State Party shall also adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences:

(a) Subject to the basic concepts of its legal system, attempting to commit an offence established in accordance with paragraph 1 of this article;

(b) Participating as an accomplice in an offence established in accordance with paragraph 1 (a), (b) (i) or (c) of this article and, subject to the basic concepts of its legal system, participating as an accomplice in an offence established in accordance with paragraph 1 (b) (ii) of this article;

(c) Organizing or directing other persons to commit an offence established in accordance with paragraph 1 of this article.

3. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as aggravating circumstances to the offences established in accordance with paragraph 1 (a), (b) (i) and (c) of this article and, subject to the basic concepts of its legal

system, to the offences established in accordance with paragraph 2 (b) and (c) of this article, circumstances:

- (a) That endanger, or are likely to endanger, the lives or safety of the migrants concerned; or
- (b) That entail inhuman or degrading treatment, including for exploitation, of such migrants.

4. Nothing in this Protocol shall prevent a State Party from taking measures against a person whose conduct constitutes an offence under its domestic law.

II. SMUGGLING OF MIGRANTS BY SEA

Article 7

Cooperation

States Parties shall cooperate to the fullest extent possible to prevent and suppress the smuggling of migrants by sea, in accordance with the international law of the sea.

Article 8

Measures against the smuggling of migrants by sea

1. A State Party that has reasonable grounds to suspect that a vessel that is flying its flag or claiming its registry, that is without nationality or that, though flying a foreign flag or refusing to show a flag, is in reality of the nationality of the State Party concerned is engaged in the smuggling of migrants by sea may request the assistance of other States Parties in suppressing the use of the vessel for that purpose. The States Parties so requested shall render such assistance to the extent possible within their means.

2. A State Party that has reasonable grounds to suspect that a vessel exercising freedom of navigation in accordance with international law and flying the flag or displaying the marks of registry of another State Party is engaged in the smuggling of migrants by sea may so notify the flag State, request confirmation of registry and, if confirmed, request authorization from the flag State to take appropriate measures with regard to that vessel. The flag State may authorize the requesting State, inter alia:

- (a) To board the vessel;

(b) To search the vessel; and

(c) If evidence is found that the vessel is engaged in the smuggling of migrants by sea, to take appropriate measures with respect to the vessel and persons and cargo on board, as authorized by the flag State.

3. A State Party that has taken any measure in accordance with paragraph 2 of this article shall promptly inform the flag State concerned of the results of that measure.

4. A State Party shall respond expeditiously to a request from another State Party to determine whether a vessel that is claiming its registry or flying its flag is entitled to do so and to a request for authorization made in accordance with paragraph 2 of this article.

5. A flag State may, consistent with article 7 of this Protocol, subject its authorization to conditions to be agreed by it and the requesting State, including conditions relating to responsibility and the extent of effective measures to be taken. A State Party shall take no additional measures without the express authorization of the flag State, except those necessary to relieve imminent danger to the lives of persons or those which derive from relevant bilateral or multilateral agreements.

6. Each State Party shall designate an authority or, where necessary, authorities to receive and respond to requests for assistance, for confirmation of registry or of the right of a vessel to fly its flag and for authorization to take appropriate measures. Such designation shall be notified through the Secretary-General to all other States Parties within one month of the designation.

7. A State Party that has reasonable grounds to suspect that a vessel is engaged in the smuggling of migrants by sea and is without nationality or may be assimilated to a vessel without nationality may board and search the vessel. If evidence confirming the suspicion is found, that State Party shall take appropriate measures in accordance with relevant domestic and international law.

Article 9

Safeguard clauses

1. Where a State Party takes measures against a vessel in accordance with article 8 of this Protocol, it shall:

- (a) Ensure the safety and humane treatment of the persons on board;
- (b) Take due account of the need not to endanger the security of the vessel or its cargo;
- (c) Take due account of the need not to prejudice the commercial or legal interests of the flag State or any other interested State;
- (d) Ensure, within available means, that any measure taken with regard to the vessel is environmentally sound.

2. Where the grounds for measures taken pursuant to article 8 of this Protocol prove to be unfounded, the vessel shall be compensated for any loss or damage that may have been sustained, provided that the vessel has not committed any act justifying the measures taken.

3. Any measure taken, adopted or implemented in accordance with this chapter shall take due account of the need not to interfere with or to affect:

- (a) The rights and obligations and the exercise of jurisdiction of coastal States in accordance with the international law of the sea; or
- (b) The authority of the flag State to exercise jurisdiction and control in administrative, technical and social matters involving the vessel.

4. Any measure taken at sea pursuant to this chapter shall be carried out only by warships or military aircraft, or by other ships or aircraft clearly marked and identifiable as being on government service and authorized to that effect.

III. PREVENTION, COOPERATION AND OTHER MEASURES

Article 10

Information

1. Without prejudice to articles 27 and 28 of the Convention, States Parties, in particular those with common borders or located on routes along which migrants are smuggled, shall, for the purpose of achieving the objectives of this Protocol, exchange among themselves, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, relevant information on matters such as:

- (a) Embarkation and destination points, as well as routes, carriers and means of transportation, known to be or suspected of being used by an organized criminal group engaged in conduct set forth in article 6 of this Protocol;
- (b) The identity and methods of organizations or organized criminal groups known to be or suspected of being engaged in conduct set forth in article 6 of this Protocol;
- (c) The authenticity and proper form of travel documents issued by a State Party and the theft or related misuse of blank travel or identity documents;
- (d) Means and methods of concealment and transportation of persons, the unlawful alteration, reproduction or acquisition or other misuse of travel or identity documents used in conduct set forth in article 6 of this Protocol and ways of detecting them;
- (e) Legislative experiences and practices and measures to prevent and combat the conduct set forth in article 6 of this Protocol; and
- (f) Scientific and technological information useful to law enforcement, so as to enhance each other's ability to prevent, detect and investigate the conduct set forth in article 6 of this Protocol and to prosecute those involved.

2. A State Party that receives information shall comply with any request by the State Party that transmitted the information that places restrictions on its use.

Article 11

Border measures

1. Without prejudice to international commitments in relation to the free movement of people, States Parties shall strengthen, to the extent possible, such border controls as may be necessary to prevent and detect the smuggling of migrants.³¹

³¹ <http://www.complex.hu/kzldat/t0600103.htm/t0600103.htm> A Palermói egyezmény, Letöltés ideje: 2012. október 30. 14:49

2.

Brüsszel, 19.1.2005

COM(2005) 6 végleges

2005/0003 (CNS)

Javaslat

A TANÁCS KERETHATÁROZATA

a szervezett bűnözés elleni küzdelemről

(előterjesztő: a Bizottság)

INDOKOLÁS

Az elmúlt évtizedben a szervezett bűnelkövető csoportok nagy kiterjedésű nemzetközi hálózatokat építettek ki, és jelentős haszonra tettek szert. Vagyonukat a kábítószeres tiltott kereskedelméből, az embercsempészetből - különösen a gyermek- és nőkereskedelemből -, az illegális fegyver- és lőszer-kereskedelemből, a termékhamisításból és a szerzői jogi kalózkodásból, és általánosságban a nemzetközi szinten elkövetett csalásokból szerezték [1]. Az e bűncselekményekből származó hatalmas tőkét tisztára mosás után visszaforgatják a gazdaságba. A szervezett bűnözés számottevő fellendülésének lehetünk tehát tanúi.

Az Európai Unió vezető szerepet vállalt a szervezett bűnözés elleni küzdelemben az Amszterdami Szerződés és az 1997. június 16-17-i amszterdami Európai Tanács óta, amely elfogadta a szervezett bűnözés elleni küzdelem első cselekvési tervét.

1998-ban a Tanács együttes fellépést fogadott el a bűnszervezetekben való részvétel ellen [2]. Ma azonban az Uniónak egy kényszerítőbb erővel bíró és ambiciózusabb szövegre van szüksége ahhoz, hogy a tagállamok büntetőjogi jogszabályait ténylegesen közelíteni lehessen egymáshoz, és javítani együttműködésüket annak érdekében, hogy hatékonyabban vehessék fel a küzdelmet a szervezett bűnözéssel szemben, többek között a büntetőjogi szankciók alsó határainak összehangolásával.

Tekintettel az Amszterdami Szerződés kínálta új lehetőségekre már az 1998 decemberében Bécsben ülésező Európai Tanács is szorgalmazta az Európai Unió szervezett bűnözés elleni fokozottabb fellépését.

Az 1999. október 15-16-i tamperei Európai Tanács következtetéseinek 6. pontja szerint "a polgárok joggal várják el az Uniótól, hogy reagáljon arra a fenyegetésre, amelyet a

súlyos bűnözés jelent szabadságukra és a törvény által elismert jogaikra nézve. E fenyegetések elleni fellépéshez az Unió egészében összehangolt cselekvésre van szükség a bűnözés megelőzése és a bűnszervezetek elleni küzdelem keretében ...”. A 40. pont hozzáteszi, hogy “az Európai Tanács határozottan elkötelezi magát a szervezett és nemzetközi bűnözés súlyos formái ellen folytatott küzdelem megerősítése mellett...”.

Emellett az Európai Uniónak az elkövetkező évezredben a szervezett bűnözés megelőzéséről és ellenőrzéséről szóló stratégiája (2000/C 124/01) rámutat, hogy a szervezett bűnözés természeténél fogva lendületes, és nem határolják be merev struktúrák. Képes vállalkozói vagy kereskedelmi jelleget ölteni, és igen rugalmasan alkalmazkodik a piaci erőviszonyok és helyzetek változásához. A nemzeti határok általában nem szabnak gátat a bűnszervezeteknek, amelyek egy vagy több bűncselekmény elkövetése céljából gyakran építenek ki partneri kapcsolatokat az Unió területén és az Unión kívül is, úgy egyénnel, mint más hálózatokkal. E csoportok a legális vagy illegális piacokon egyre aktívabban vannak jelen; bűnözői tevékenységükhöz igénybe veszik a legális ügyletek szakértőinek szolgáltatásait, ahogy a legális kereskedelmi struktúrákat is. Emellett a saját hasznukra fordítják az Európai Unióban a tőke, az áruk, a személyek és a szolgáltatások szabad áramlását. Egyre nagyobb kiépítettsége számos bűnszervezet számára teszi lehetővé, hogy a különböző rendszerek nem megfelelő működését kihasználva hasznot hajtsanak a joghézagokból és a tagállamok közötti jogszabályi eltérésekből. Bár az Európai Unió területén kívüli bűnszervezetek, úgy tűnik, egyre nagyobb fenyegetést jelentenek, a legsúlyosabb fenyegetést továbbra is az európai származású és a kontinens egészén működő csoportok jelentik, amelyek többségükben az Európai Unió állampolgáraiból és lakosaiból állnak. E csoportok egyre erősebbre fűzik a nemzetközi bűnszervezetekkel fenntartott kapcsolataikat, és az európai társadalom szociális és gazdasági struktúráját támadják többek között a pénzmosáson, a drogkereskedelmen és a gazdasági bűncselekményeken keresztül. Úgy tűnik, az európai szinten és a világ más helyszínein egyaránt képesek könnyen és hatékonyan működni, a tiltott keresletre olyan áruk és szolgáltatások megszerzésével és kínálatával válaszolva, amelyek a kábítószerektől a lopott gépjárműveken és a pénzmosáson át a fegyverkereskedelemig terjednek. Együttes erőfeszítéseik a törvények és az igazságügyi rendszer alkalmazásának befolyásolására és akadályozására e bűnszervezetek kiterjedtségéről és professzionalizmusáról tanúskodik. E helyzet a tagállamok részéről erőteljes és összehangolt választ tesz szükségessé.

Végül a terrorizmus és a bűnözés egyéb súlyos formái elleni küzdelem területén folytatandó lépések kezdeményezéséről szóló, 2004. március 29-i közleményében[3] a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az Európai Unióban a szervezett bűnözés elleni közdelem eszköztárát meg kell erősíteni. Kimondja, hogy a Bizottság kidolgoz egy, az 98/733/IB együttes fellépést felváltó kerethatározatot, amelynek különösen:

- ténylegesen közelítenie kell egymáshoz a természetes és jogi személyek elleni bűncselekmények és szankciók meghatározását;
- külön bűncselekménnyé kell nyilvánítania “egy bűnszervezet irányítását”;
- meg kell határoznia adott esetben a különleges súlyosbító körülményeket (nevezetesen egy bűnszervezethez kapcsolódó bűncselekmény elkövetése) és az enyhítő körülményeket (a “megbánók” esetében a büntetés enyhítése),
- rendelkezéseket kell elfogadnia az igazságügyi hatóságok együttműködésének és tevékenységük összehangolásának megkönnyítése érdekében.

A bűnszervezetben való részvételről szóló együttes fellépésnek egy kerethatározatba történő átalakítása így lehetővé tesz egy bizonyos fajta párhuzamos működést a bűncsoportok elleni küzdelemben, legyen szó terrorszervezetekről vagy szervezett bűnözésről.

Az új szöveg egyben olyan paramétereket is figyelembe vesz, amelyek 1998 óta megváltoztak:

- A Maastrichti Szerződést követő Amszterdami Szerződés új, az “együttes fellépésnél” hatékonyabb eszközöket vezetett be; a kerethatározat megfelelő eszközt nyújt az Európai Unióban e területen a büntetőjogok közelítéséhez.
- Az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezménye, az ún. “Palermói Egyezmény”[4] ezentúl olyan nemzetközi keretet biztosít, amely részletesen meghatározza a bűnszervezetben való részvételhez kapcsolódó bűncselekményeket. Ezt az egyezményt az Európai Közösség 2004. május 21-én hagyta jóvá.
- A terrorizmus elleni küzdelemről szóló, 2002. június 13-i 2002/475/IB kerethatározat[5] hivatkozási alapul szolgál, amelyet figyelembe kell venni. E szöveg többek között a “terrorista csoportot” az 98/733/IB együttes fellépésben szereplő “bűnszervezet” meghatározásából merítve határozza meg, de annál jóval teljesebb eszközt jelent[6].

1. cikk (fogalom-meghatározások)

Az 1. cikk első bekezdése részben átveszi a “bűnszervezetnek” a 98/733/IB együttes fellépés 1. cikke (1) bekezdésében szereplő meghatározását.

Olyan szervezett csoportról van szó, amelyet adott időszakra kettőnél több személy összehangoltan hoz létre, olyan bűncselekmények elkövetése céljából, amelyeket a törvény legalább négy évig tartó szabadságvesztéssel vagy a személyi szabadságot korlátozó, a társadalom biztonságát védő intézkedéssel, illetve ennél súlyosabb büntetéssel sújt.

Amint azt az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezménye megállapítja, a szervezet célja a pénzügyi vagy más anyagi haszonszerzés. Továbbra is érvényes az az elképzelés, amely szerint egy szervezett bűnözői csoportban való részvétel vádja azt feltételezi, hogy a cél egy “súlyos bűncselekmény” elkövetése. Az ennek megállapítására szolgáló feltétel, ahogy az együttes fellépésben is, egy olyan bűncselekmény elkövetése, amely legalább négy évig terjedő szabadságvesztéssel vagy annál súlyosabb büntetéssel sújtható.

E módszert az érintett törvénysértések felsorolásánál hatékonyabbnak ítélik. A szabadságvesztés legalább négyéves határa megegyezik az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezményében alkalmazottal. Hasonlóképpen, a szervezetnek a pénzügyi vagy más anyagi haszonszerzésre irányuló célja megfelel az Egyesült Nemzetek Szervezetének egyezményében elfogadott kritériumoknak.

Ezen egyezmény 2. cikke b) pontjának alkalmazásában “a »súlyos bűncselekmény« kifejezés olyan cselekményt jelent, amely legalább négy évig terjedő szabadságvesztéssel vagy annál súlyosabb büntetéssel sújtható”.

E kerethatározatba ugyanakkor feleslegesnek tűnt átvenni az együttes fellépés, az Europol hatáskörébe tartozó bűncselekményekről szóló első cikkének második bekezdését, mivel a kiszabható szabadságvesztés küszöbét ezekre is alkalmazni kell. E küszöb megtartása szükségesnek tűnik. Ennek, az Europol-egyezmény hatálya alá tartozó bűncselekményekre vonatkozó feltételnek az elhagyása jelentős mértékben kiszélesítené a bűnszervezet fogalmát, így az jelentősen veszítené a súlyából. A bűnszervezet fogalmának ugyanis továbbra is a súlyos bűncselekmény fogalmához kell kapcsolódnia. Ez teljes mértékben összhangban van az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezményével.

A szöveg ugyanakkor átveszi a 2002/475/IB kerethatározat 2. cikkében szereplő szervezett csoport meghatározását. A “szervezett csoport” kifejezés olyan csoportot jelent, amelyet nem alkalomszerű jelleggel hoztak létre egy bűncselekmény azonnali elkövetésére.

2. cikk (bűnszervezetben való részvételhez kapcsolódó bűncselekmények)

A 2. cikk kötelezi a tagállamokat, hogy a bűnszervezetben való részvétel különféle formáit bűncselekménnyé nyilvánítsák.

A cikk bűncselekménnyé nyilvánít néhány olyan részvételi formát, amelyekről a 98/733/IB együttes fellépés nem rendelkezett kifejezetten, de amelyek azonos vagy hasonló megfogalmazás szerint lényegüket tekintve szerepelnek az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezményében.

Ennélfogva minden tagállamnak meg kell tennie a szükséges intézkedéseket, hogy egy bűnszervezet irányítása büntethető legyen. Emellett minden tagállamnak bűncselekménynek kell tekintenie annak a személynek a magatartását, aki – szándékosan és ismerve vagy a szervezet célját és általános bűnözői tevékenységét, vagy annak az adott bűncselekmények elkövetésére irányuló szándékát – aktívan részt vesz akár a szervezetnek az 1. cikk hatálya alá tartozó bűnözői tevékenységében - még akkor is, ha személyesen nem vesz részt az érintett bűncselekmények tényleges végrehajtásában - és még ha az érintett bűncselekményeket ténylegesen nem is követik el, akár a szervezet egyéb tevékenységeiben, beleértve információk vagy anyagi források szolgáltatását, új tagok beszerzését, valamint e tevékenységek bármilyen módon történő finanszírozását, annak tudatában, hogy e részvétel hozzájárul e szervezet büntetendő tevékenységeinek megvalósításához.

3. cikk (szankciók)

A 3. cikk a szankciókra vonatkozik. Az Unión belül a büntetőjogok tényleges közelítésére törekszik.

Az együttes fellépéshez képest, amely a tagállamokat csak arra kötelezte, hogy hatékony, arányos és visszatartó büntetéseket szabjanak ki, tovább kell menni, és meg kell határozni a bűnszervezetben való részvétel mértékétől függően kiszabható szabadságvesztés alsó határát.

A mindeddig a kerethatározatokban használt „maximum minimumja” módszerének megfelelően az (1) bekezdés meghatározza a bünszervezetben való részvételhez kapcsolódó bűncselekményekre kiszabható büntetést: eszerint egy bünszervezet irányításáért kiszabható szabadságvesztés felső határa legalább 10 év. A többi bűncselekmény esetében kiszabható szabadságvesztés felső határa nem lehet kevesebb 5 évnél.

A (2) bekezdés rendelkezik az egyes, bünszervezet keretében elkövetett bűncselekményekre kiszabható büntetés súlyosbításáról.

E bekezdés azokra a bünszervezetben való részvételhez kapcsolódó cselekményekre vonatkozik, amelyek kifejezetten bűncselekmény elkövetését jelentik, és nem azokra az egyéb cselekményekre, amelyek különféle formát ölthetnek: létrehozás, irányítás, toborzás, anyagi vagy pénzügyi támogatás. Célja, hogy a súlyos bűncselekményekre szigorúbb büntetéseket irányozzon elő, amikor azokat összehangoltan fellépő, szervezett csoport keretében követik el. A hangsúlyt e körülmények között a bűncselekmény elkövetésének különös veszélyességére helyezi.

Ennélfogva úgy rendelkezik, hogy a tagállamoknak meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az 1. cikkben említett bűncselekmények, amennyiben azok egy bünszervezetben való részvételhez kapcsolódnak, súlyosabb személyi szabadságot korlátozó büntetéssel legyenek büntetendők, mint amelyek az ilyen bűncselekményekre a nemzeti jog alapján kiszabhatók olyan esetekben, amikor azokat nem bünszervezet keretében követik el, kivéve ha a kiszabható büntetések már a nemzeti jog szerinti legsúlyosabb büntetések (1) bekezdés).

Itt olyan súlyosbító körülményről van szó, amely szerint a súlyos bűncselekmények elkövetésének büntetésekor figyelembe kell venni a bünszervezet keretében – legyen szó „maffiacsoportról” vagy szervezett bűnbandáról – cselekvő személyek különös veszélyességét.

A kiszabható büntetés súlyosbításának e módszerét egyébiránt a terrorizmus elleni küzdelemről szóló 2002/475/IB kerethatározat is alkalmazza, a terrorizmus esetében azonban a büntetés súlyosbítása a felsorolt bűncselekményekre vonatkozik, míg ebben az esetben a súlyosbító körülmény valamennyi bűncselekményre vonatkozik, ha a kiszabható szabadságvesztés határa legalább négy év.

4. cikk (különleges körülmények)

Az 4. cikk, amely figyelembe veszi a szervezett bűnözéssel szembeni fellépésben a bírósági eljárás során a hatósággal együttműködő személyekről szóló, 1996. december 20-i tanácsi állásfoglalást, enyhítő körülményekre hivatkozik, ha a bűncselekmény elkövetője felhagy bűnözői tevékenységével, és a közigazgatási vagy igazságügyi hatóságoknak olyan információkat szolgáltat, amelyek segítik őket a bűncselekmény következményeinek időben történő megelőzésében úgy, hogy a tudomása szerint tervezett bűncselekményt még meg lehet akadályozni; a többi elkövető személyének megállapításában vagy letartóztatásában; a bűncselekményeket alátámasztó bizonyítékok megszerzésében vagy más bűncselekmények elkövetésének megakadályozásában.

A szöveg a 2002/475/IB kerethatározat 6. cikkének megfogalmazását veszi át. E cikk olyan intézkedéseket hajt végre, amelyek az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezménye 26. cikkében említett nyomozó és bűnüldöző szervek közötti együttműködés elősegítését szolgálják.

Az Európai Uniónak az elkövetkező évezredben a szervezett bűnözés megelőzéséről és ellenőrzéséről szóló stratégiájának 25. számú ajánlása (2000/C 124/01) egyben előíranyozza egy olyan eszköz kidolgozását, amely azokra a személyekre vonatkozik, akik bűnszervezetben vesznek, illetve vettek részt, és hajlandók a bírósági eljárás során a hatósággal együttműködni a nyomozáshoz vagy a bizonyítékok megszerzéséhez hasznos, illetve olyan információkkal szolgálva, amelyek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a bűnszervezetek elessenek forrásaiktól, illetve megakadályozzák a bűncselekmények megvalósítását. E javaslatnak többek között arról is rendelkeznie kell, hogy egy, bűncselekmény elkövetésével vádolt személy büntetését enyhíteni lehessen, amennyiben jelentős mértékben együttműködik egy ilyen jellegű ügy keretében...”.

5. cikk (jogi személyek felelőssége)

Az Európai Unió szintjén a különféle bűncselekménytípusok elleni küzdelemhez elfogadott jogi eszközök egy részével összhangban arról az esetről is rendelkezni kell, ha a szervezett bűnözésben jogi személyek érintettek. E tekintetben az Európai Uniónak az elkövetkező évezredben a szervezett bűnözés megelőzéséről és ellenőrzéséről szóló stratégiájának (2000/C 124/01) 9. számú ajánlása kimondja, hogy “a Bizottságnak javaslatot kell tennie egy olyan eszköz létrehozására, amely megállapítja a szervezett bűnözéshez kapcsolódó cselekményekben részt vevő jogi személyek büntetőjogi, polgári vagy közigazgatási felelősségét”.

A 5. cikk tehát olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek lehetővé teszik egy jogi személynek a 2. cikkben említett bűncselekményekért vagy magatartásokért való felelősségre vonását, ha e bűncselekményeket vagy magatartásokat akár saját nevében eljárva, akár az adott jogi személy valamely szervének tagjaként eljárva olyan személy követte el, illetve alkalmazta a jogi személy javára, aki a jogi személy szervén belül (ténylegesen vagy jogilag) vezető tisztséget tölt be. A “felelősség” kifejezést úgy kell értelmezni, mint amely a büntetőjogi felelősséget és a polgári felelősséget egyaránt magában foglalja.

Emellett a szokásos gyakorlatnak megfelelően a (2) bekezdés megállapítja, hogy egy jogi személyt felelősségre lehet vonni, ha az ellenőrzés jogának gyakorlására jogosult személy részéről a felügyelet vagy az ellenőrzés hiánya lehetővé tette a jogi személy javára egy bűncselekmény elkövetését. A (3) bekezdés kimondja, hogy egy jogi személy ellen indított eljárás nem zárja ki, hogy azzal párhuzamosan egy természetes személy ellen is eljárást folytassanak.

E cikk a 2002/475/IB kerethatározat 7. cikkének, és nem a 98/733/IB együttes fellépés 3. cikkének megfogalmazását veszi át, hogy a jogi személyek felelősségét a legutóbbi szövegre alapozza, és párhuzamba állítsa a terrorizmus elleni küzdelemről szóló szöveggel.

6. cikk (jogi személyekkel szemben alkalmazható szankciók)

A 2. cikkben említett bűncselekményekért vagy magatartásokért felelős jogi személyekkel szemben szankciókat kell alkalmazni. E szankcióknak hatékonyaknak, arányosaknak és visszatartó erejűeknek kell lenniük, és legalább büntetőjogi vagy nem büntetőjogi jellegű pénzbüntetésekben kell testet ölteniük.

Más, a jogi személyekre szokásosan alkalmazható szankciókról is említés történik.

E cikk a 2002/475/IB kerethatározat 8. cikkének, és nem a 98/733/IB együttes fellépés 3. cikkének megfogalmazását veszi át, az előző cikkel azonos okok miatt.

7. cikk (a büntetőeljárások joghatósága és összehangolása)

Itt egy, a 98/733/IB együttes fellépéshez képest új cikkről van szó. E cikkben egyes, a 2002/475/IB kerethatározatban elfogadott elvek szerepelnek.

Anélkül hogy valamennyi, a joghatósággal kapcsolatos kérdésre választ adna, a szöveg egy minimumszabályt mindenestre meghatároz, amely szerint minden tagállamnak biztosítania kell, hogy joghatósága legalább azon esetekre kiterjedjen, amikor egy, a 2.

cikkben említett bűncselekményt részben vagy egészben a területén követték el, bárhol is legyen a bűnszervezet székhelye vagy az a hely, ahol a bűncselekményekkel kapcsolatos tevékenységét folytatja.

Amennyiben több tagállam is illetékes, akkor együtt kell működniük, és konzultálniuk kell egymással annak érdekében, hogy fellépésüket összehangolják, valamint eldöntsék, melyikük folytatja le az eljárást a bűncselekmény elkövetőivel szemben. E célból, adott esetben igénybe veszik az Eurojustot.

Az eljáró tagállam megállapításához a következő tényezőket az alábbi sorrendben kell figyelembe venni:

- az a tagállam, amelynek területén a bűncselekményt elkövették;
- az a tagállam, amelynek állampolgára vagy lakosa az elkövető;
- az a tagállam, ahonnan a sértettek származnak;
- az a tagállam, amelynek területén az elkövetőt elfogták.

8. cikk (a sértettek védelme és támogatása)

Az Európai Unió a sértettek védelmére és támogatására külön hangsúlyt fektet. A Tanács 2001. március 15-én a büntetőeljárások keretében elfogadta a sértett jogállásáról szóló kerethatározatot. Emellett a Bizottság kidogozott egy zöld könyvet a bűncselekmények sértettjeinek nyújtott kártérítéséről.

A szervezett bűnözéssel és különösen az emberkereskedelemmel kapcsolatos ügyekben biztosítani kell, hogy a büntetőeljárás elindításához ne legyen szükség a sértett feljelentésére vagy bejelentésére. Számos olyan esetről számolhatunk be, amikor a sértettek tartanak tőle, hogy a bűnszervezetek elégtételt vesznek rajtuk vagy családtagjaikon.

E cikk ugyanabban a szellemben készült, mint az Egyesült Nemzetek Szervezete nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezményének a sértettek védelmére és támogatására vonatkozó 25. cikke, valamint az emberkereskedelemről, és különösen a nők és gyermekek kereskedelméről szóló kiegészítő jegyzőkönyvének a sértettek védelmére vonatkozó 6-8. cikke.

E cikk a 2002/475/IB kerethatározat 10. cikkének szövegét veszi át.

9. cikk (a hatályos rendelkezések hatályon kívül helyezése)

E cikk hatályon kívül helyezi a 98/733/IB együttes fellépést, amelynek helyébe e kerethatározat lép, és az EUSz és az EKSz alapján elfogadott jogszabályokban ezen együttes fellépésre tett hivatkozásokat ennek megfelelően módosítja. Az Európai Unióról szóló szerződés VI. címének megfelelően elfogadott jogszabályokban az említett együttes fellépés szerinti bünszervezetben való részvételre történő hivatkozások helyébe az e kerethatározat szerinti bünszervezetben való részvétel lép.

10. cikk (végrehajtás és jelentések)

A 10. cikk e kerethatározat alkalmazására és nyomon követésére vonatkozik. Az (1) bekezdés meghatározza azt az időpontot, ameddig a tagállamoknak meg kell hozniuk a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy e kerethatározatnak megfeleljenek.

A (2) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a tagállamok ugyanezen időpontig továbbítják a Tanács Főtitkárságának és a Bizottságnak azoknak a rendelkezéseknek a szövegét, amelyekkel az e kerethatározatból fakadó kötelezettségeket nemzeti jogukba átültetik. Ennek alapján a Bizottság a kerethatározat végrehajtásáról jelentés terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé. Végül a Tanács megvizsgálja, hogy a tagállamok megtették-e a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy e kerethatározatnak megfeleljenek.

11. cikk (hatálybalépés)

2005/0003 (CNS)

Javaslat

A TANÁCS KERETHATÁROZATA

a szervezett bűnözés elleni küzdelemről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre és különösen annak 29. cikkére, 31.

cikke (1) bekezdése e) pontjára, valamint 34. cikke (2) bekezdése b) pontjára,

tekintettel a Bizottság javaslatára[7],

tekintettel az Európai Parlament véleményére[8],

mivel:

(1) A hágai program célja az Unió és tagállamai közös kapacitásainak javítása a határokon átnyúló szervezett bűnözés ellen. Ezt a célt főként a törvénykezések egymáshoz történő közelítésével kell elérni[9]. A bünszervezetek veszélyessége és fejlődése szükségessé teszi, hogy az Európai Unió tagállamainak fokozott

együttműködésén keresztül a polgárok várakozásaira és a tagállamok szükségleteire hatékony válasz szülessen. E tekintetben a 2004. november 4-5-i brüsszeli Európai Tanács következtetéseinek 14. pontja rámutat, hogy Európa polgárai azt várják az Európai Uniótól, hogy - az alapvető jogok és szabadságok biztosítása mellett – az olyan határokon átnyúló problémák kapcsán, mint amilyen a szervezett bűnözés, hatékonyabb közös megközelítést fogantosszon.

(2) A terrorizmus és a bűnözés egyéb súlyos formái elleni küzdelem területén folytatandó tevékenységekről szóló, 2004. március 29-i közleményében[10] a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az Európai Unió belül a szervezett bűnözés elleni küzdelem eszköztárát meg kell erősíteni, és jelezte, hogy kidolgoz egy, az Európai Unió tagállamaiban a bűnszervezetben való részvétel bűncselekménnyé nyilvánításáról szóló, 1998. december 21-i 98/733/IB együttes fellépést felváltó kerethatározatot[11].

(3) A hágai program 3.3.2. pontjának értelmében az anyagi büntetőjog közelítése az olyan, különösen súlyos bűncselekmények területére vonatkozik, amely határokon átlépő jellegű, és elsőbbséget kell biztosítani a szerződésekben említett bűnözési területeknek. A bűnszervezetben való részvételhez kapcsolódó bűncselekmények meghatározását tehát valamennyi tagállamban közelíteni kell egymáshoz. Ugyanakkor e bűncselekmények súlyosságának megfelelő büntetéseket és szankciókat kell kilátásba helyezni azon természetes és jogi személyekkel szemben, akik ilyen bűncselekményeket követtek el, illetve azokért felelősek.

(4) A “bűnszervezet irányítását” külön bűncselekménnyé kell nyilvánítani, és rendelkezéseket kell hozni az igazságügyi hatóságok együttműködésének és az Eurojust keretében történő összehangolt fellépésének megkönnyítése céljából.

(5) A Tanács 2001. március 15-én elfogadta a büntetőeljárásban a sértettek jogállásáról szóló 2001/220/IB kerethatározatot[12]. Mivel a bűnszervezetek keretében elkövetett bűncselekmények sértettjei különösen veszélyeztetettek, tekintetükben külön intézkedéseket kell elfogadni.

(6) Az Uniónak ki kell egészítenie a nemzetközi szervezetek által elvégzett jelentős munkát, különös tekintettel az Egyesült Nemzetek Szervezetének egyezményére, az ún. “Palermói Egyezményre”[13], amelyet az Egyesült Nemzetek Szervezetének keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezménynek az Európai Közösség nevében történő megkötéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/579/EK tanácsi határozat[14] hagyott jóvá.

(7) Mivel a tervezett intézkedés céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és azok uniós szinten jobban megvalósíthatók, az Unió az 5. cikkben meghatározott szubszidiaritás elvének megfelelően intézkedéseket hozhat. Az említett cikkben megállapított arányosság elvével összhangban e kerethatározat nem lépheti túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.

(8) E kerethatározat tiszteletben tartja az Európai Unió alapjogi chartája, és különösen annak 6. és 49. cikke által elismert alapvető jogokat és elveket,

A KÖVETKEZŐKÉPPEN HATÁROZOTT:

1. cikk

Fogalom-meghatározások

E kerethatározat alkalmazásában a “bűnszervezet” olyan szervezett csoportot jelent, amelyet adott időszakra kettőnél több személy összehangoltan hoz létre olyan bűncselekmények elkövetése céljából, amelyeket a törvény legalább négy évig terjedő szabadságvesztéssel vagy személyes szabadságot korlátozó büntetéssel járó intézkedéssel, illetve ennél súlyosabb büntetéssel sújt, és amelyek célja a közvetlen vagy közvetett pénzügyi vagy egyéb anyagi haszonszerzés.

A “szervezett csoport” fogalma olyan csoportot jelent, amelyet nem egy bűncselekmény azonnali elkövetésére hoztak létre alkalomszerű jelleggel, és amelyben a tagoknak nincs feltétlenül és egyértelműen meghatározott szerepe, illetve összetétele nem állandó és felépítése nem kidolgozott.

2. cikk

Egy bűnszervezetben való részvételhez kapcsolódó bűncselekmények

Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a következőket bűncselekménynek nyilvánítsák:

bűnszervezet irányítása;

annak a személynek a magatartása, aki – szándékosan és ismerve vagy a szervezet célját és általános bűnözői tevékenységét, vagy annak az adott bűncselekmények elkövetésére irányuló szándékát – aktívan részt vesz a szervezet bűnözői tevékenységeiben, beleértve információk vagy anyagi források szolgáltatását, új tagok beszervezését, valamint e tevékenységek bármilyen módon történő finanszírozását, annak tudatában, hogy e részvétel hozzájárul e szervezet büntetendő tevékenységeinek megvalósításához.

3. cikk

Szankciók

1. Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. cikk a) pontjában említett bűncselekmény olyan, a lehető legnagyobb személyi szabadságot korlátozó büntetéssel legyen büntetendő, amelynek alsó határa legalább 10 év, és a 2. cikk b) és c) pontjában említett bűncselekmények olyan, a lehető legnagyobb személyi szabadságot korlátozó büntetéssel legyenek büntetendők, amelyek alsó határa legalább 5 év.

2. Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az 1. cikkben említett, bünszervezetben elkövetett bűncselekmények súlyosabb, személyi szabadságot korlátozó büntetéssel legyenek büntetendők, mint amelyek az ilyen bűncselekményekre a nemzeti jog alapján kiszabhatók, kivéve ha a kiszabható büntetések már a nemzeti jog szerinti legsúlyosabb büntetések.

4. cikk

Különleges körülmények

Minden tagállam megteheti a szükséges intézkedéseket, hogy a 3. cikkben említett büntetéseket enyhíteni lehessen, ha a bűncselekmény elkövetője:

felhagy a bűnözői tevékenységgel, és

a közigazgatási vagy az igazságügyi hatóságoknak olyan információkat szolgáltat, amelyeket azok egyébként nem tudnának megszerezni, ezzel segítve őket:

a bűncselekmény következményeinek megelőzésében vagy enyhítésében;

a bűncselekmény többi elkövetőjének azonosításában vagy azok bíróság elé állításában;

bizonyíték megszerzésében;

a bünszervezettől a törvénytelen források, illetve a bűnözői tevékenységből származó haszon megvonásában, vagy

a 2. cikkben említett további bűncselekmények elkövetésének megakadályozásában.

5. cikk

Jogi személyek felelőssége

1. Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a jogi személyeket felelősségre lehessen vonni a 2. cikkben említett bármely bűncselekmény elkövetéséért, amelyet akár saját nevében eljárva, akár a jogi személy valamely

szervének tagjaként eljárva olyan személy követett el a jogi személy javára, aki a jogi személy szervén belül vezető tisztséget tölt be, amely a következők egyikén alapul:

a jogi személy képviselőjének joga;

a jogi személy nevében történő döntéshozatal joga;

a jogi személy szervezetében az ellenőrzés joga.

Az (1) bekezdésben meghatározott eseteken túlmenően minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a jogi személyeket felelősségre lehessen vonni, amennyiben egy az (1) bekezdésben említett személy részéről gyakorolt felügyelet vagy ellenőrzés hiánya tette lehetővé, hogy egy neki alárendelt személy az adott jogi személy javára a 2. cikkben említett valamely bűncselekményt elkövetse.

2. A jogi személyeknek az (1) és (2) bekezdés alapján fennálló felelőssége nem zárja ki a büntetőeljárást azon természetes személyek ellen, akik a 2. cikkben említett bűncselekmények valamelyikében részt vesznek, vagy abban együttműködnek.

6. cikk

A jogi személyekkel szemben alkalmazható szankciók

Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az 5. cikk alapján felelősséggel tartozó jogi személyt hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetésekkel lehessen sújtani, beleértve a büntetőjogi vagy nem büntetőjogi jellegű pénzbeli szankciókat és egyéb szankciókat is, mint például:

kizárás az állami kedvezményekből és támogatásokból;

valamely üzleti tevékenység gyakorlásától való ideiglenes vagy végleges eltiltás;

bíróági felügyelet alá helyezés;

bíróság által elrendelt felszámolás;

a bűncselekmény elkövetésére használt létesítmények ideiglenes vagy végleges bezárása.

7. cikk

Joghatóság és a büntetőeljárások összehangolása

Minden tagállam biztosítja, hogy joghatósága legalább azokra az esetekre kiterjedjen, amelyekben egy, a 2. cikkben említett bűncselekményt egészben vagy részben a területén követtek el, bárhol is legyen a bűnszervezet székhelye, vagy az a hely, ahol bűncselekményekkel kapcsolatos tevékenységét folytatja.

Amennyiben egy a 2. cikkben említett bűncselekmény több tagállam joghatósága alá tartozik, és ugyanazon tények alapján az érintett államok bármelyike jogszerűen eljárhat, az érintett tagállamok együttműködnek annak eldöntésében, hogy melyikük folytassa le az eljárást az elkövetővel szemben annak érdekében, hogy az eljárást lehetőleg egyetlen tagállamban összpontosítsák. E célból a tagállamok, adott esetben, igénybe veszik az Eurojustot.

A következő tényezőket az alábbi sorrendben kell figyelembe venni:

az a tagállam, amelynek területén a bűncselekményt elkövették;

az a tagállam, amelynek állampolgára vagy lakosa az elkövető;

az a tagállam, ahonnan a sértett származik;

az a tagállam, amelynek területén az elkövetőt elfogták.

8. cikk

A sértettek védelme és megsegítése

1. A tagállamok biztosítják, hogy az e kerethatározat hatálya alá tartozó bűncselekményekkel kapcsolatos nyomozás vagy büntetőeljárás megindítása ne a bűncselekmény sértettjének feljelentésétől vagy bejelentésétől függjön, legalábbis akkor, ha a cselekményt a tagállam területén követték el.
2. A büntetőeljárásban a sértettek jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB tnácsi kerethatározatban[15] előírt intézkedések mellett adott esetben minden tagállam megtesz minden lehetséges intézkedést annak érdekében, hogy a büntetőeljárás keretében a sértettek családtagjai megfelelő segítségben részesüljenek.

9. cikk

A hatályos rendelkezések hatályon kívül helyezése

A 98/733/IB együttes fellépés hatályát veszti. Az Európai Unióról szóló szerződés VI. címének és az Európai Közösséget létrehozó szerződésnek megfelelően elfogadott jogszabályokban az említett együttes fellépés szerinti bünszervezetben való részvételre történő hivatkozások helyébe az e kerethatározat szerinti bünszervezetben való részvétel lép.

10. cikk

Végrehajtás és jelentések

1. A tagállamok hozzák azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy e kerethatározatnak legkésőbb (...) -ig megfeleljenek.

2. A tagállamok (...) -ig továbbítják a Tanács Főtitkárságának és a Bizottságnak azoknak a rendelkezéseknek a szövegét, amelyekkel az e kerethatározatból fakadó kötelezettségeket nemzeti jogukba átültetik. Az ezen információkon alapuló jelentés, valamint a Bizottság írásos jelentése alapján a Tanács legkésőbb (...) -ig megvizsgálja, hogy a tagállamok megtették-e a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy e kerethatározatnak megfeleljenek.

11. cikk

Hatálybalépés

Ez a kerethatározat a Hivatalos Lapban való kihirdetésének napján lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, -án/én

a Tanács részéről

az elnök

[1] A szervezett bűnözés mértékét ugyanakkor nehéz pontosan megítélni, mivel a tagállamok nem szolgáltatnak rendszeresen számadatokat egységes meghatározás alapján.

[2] HL L 351, 29.12.1998, 1. o. E szöveg a bűnszervezetet úgy határozza meg, mint “olyan strukturált szervezetet, amelyet adott időszakra kettőnél több személy összehangoltan hoz létre olyan bűncselekmények elkövetése céljából, amelyeket a törvény legalább négy évig tartó szabadságvesztéssel vagy szabadságelvonással járó intézkedéssel, illetve ennél súlyosabb büntetéssel sújt, akár magának a bűncselekménynek az elkövetése a fő cél, akár ez az anyagi haszonszerzés és – adott esetben – az állami hatóságok törvényellenes befolyásolásának eszköze”.

[3] COM(2004) 221.

[4] Itt az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezményéről van szó, amelyet az Egyesült Nemzetek Szervezetének 55. Közgyűlésén a 2000. november 15-i A/RES/55/25 állásfoglalás fogadott el. Ezen egyezmény, miután 40. megerősítő okiratát 2003. július 1-jén az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkárságán letétbe helyezték, 2003. szeptember 29-én hatályba lépett.

[5] HL L 164, 26.6. 2002, 3. o.

[6] A 2002/475/IB kerethatározat biztosítja egy terrorista csoport irányításának büntethetőségét, bűncselekménnyé nyilvánítja egy terrorista csoport tevékenységében való részvétel különféle formáit (legyen szó akár információk vagy anyagi eszközök szolgáltatásáról, akár egy terrorista csoport tevékenységének bármilyen módon történő finanszírozásáról), rendelkezik a felbujtásról, a bűnszegélyről és az esetek többségében e különféle bűncselekmények elkövetésének kísérletéről. Ami a szankciókat illeti, bevezeti a “súlyosbító körülmény” elvét, előirányozva, hogy a “terrorista bűncselekmények” és egyes, a terrorizmushoz kapcsolódó bűncselekmények súlyosabb szabadságvesztéssel legyenek büntetendők, mint amelyek a nemzeti jog alapján kiszabhatók, ha azokat a terrorizmus összefüggésén kívül követik el; egy terrorista csoport irányításáért kiszabható szabadságvesztés felső határát legalább 15 évben határozza meg, és 8 évben egy terrorista csoportban való részvétel esetében; felsorol néhány, a jogi személyekre alkalmazható szankciót (különösen az állami kedvezményekből vagy támogatásokból való kizárást, valamely üzleti tevékenység gyakorlásától való eltiltást, bírósági felügyelet alá helyezést, bíróság által elrendelt felszámolást és létesítménybezárást); különleges körülmények bevezetésével olyan “megbánó” rendszert határoz meg, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy enyhítsék a szabadságvesztéssel járó büntetéseket, amennyiben a terrorista felhagy tevékenységével vagy a közigazgatási vagy igazságügyi hatóságoknak bizonyos információkat szolgáltat. Végül e szöveg meghatározza a joghatósággal kapcsolatos szabályokat, és rendelkezéseket hoz annak érdekében, hogy megkönnyítse a tagállamok közötti koordinációt és a büntetőeljárások összehangolását.

[7] HL C [...], [...], [...]. o.

[8] HL C [...], [...], [...]. o.

[9] A 2004. november 4. és 5-i brüsszeli Európai Tanács következtetéseinek 1. melléklete (6) bekezdésének bevezetése.

[10] COM(2004) 221.

[11] HL L 351, 29.12.1998, 1. o.

[12] HL L 82, 22.3.2001, 1. o.

[13] Az Egyesült Nemzetek Szervezete a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezményét az Egyesült Nemzetek Szervezetének 55. Közgyűlésén a 2000. november 15-i A/RES/55/25 állásfoglalás fogadta el. Ezen egyezmény, miután 40.

megerősítő okiratát 2003. július 1-jén az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkárságán letétbe helyezték, 2003. szeptember 29-én hatályba lépett.

[14] HL L 261, 6.8.2004, 69. o.

[15] HL L 82, 22.3.2001, 1. o.³²

3.

Fogalom meghatározások

Büntetendőnek minősül a személyek **kizsákmányolás céljából** történő toborzása, szállítása, átadása, rejtegetése vagy fogadása, az adott személyek feletti ellenőrzés megváltoztatását vagy átadását is ideértve.

A kizsákmányolás legalább a következőket foglalja magában:

- a prostitúció révén történő kizsákmányolás vagy a szexuális kizsákmányolás más formái;
- a kényszermunka vagy - szolgáltatások (a koldulást, a rabszolgatartást vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatot és a szolgaságot, a bűncselekményhez kapcsolódó kizsákmányolást, illetve a szervek kivételét is ideértve).

Kizsákmányolás akkor merül fel, ha az **adott személlyel szemben kényszerrel alkalmazzák** (fenyegetéssel, erőszakkal, emberrablással, csalással, megtévesztéssel stb.); elhanyagolható, hogy az áldozat beleegyezett-e vagy sem.

Amennyiben az áldozat gyermek (18 év alatti személy), a kizsákmányolásra irányuló cselekmények még akkor is **automatikusan emberkereskedelemnek minősülnek**, ha a fentiekben említett kényszerítő eszközök egyikét sem alkalmazták.

Szankciók

Az emberkereskedelemre történő felbujtás, valamint az elkövetéséhez nyújtott bűnsegély és az elkövetésének kísérlete büntetendő.

³² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52005PC0006:HU:HTML> Javaslat a Tanács kerethatározata a szervezett bűnözés elleni küzdelemről /* COM/2005/0006 végleges - CNS 2005/0003 */, Letöltés ideje: 2012. október 30. 14:51

Az irányelv ennek megfelelően az említett bűncselekmények büntetési tételének felső határát legalább **öt év szabadságvesztésben** állapítja meg, illetve **tíz évben**, amennyiben fennállnak az alábbi terhelő körülmények:

- a bűncselekményt különösen kiszolgáltatott áldozatok sérelmére követték el (a gyermekek mindig ebbe a kategóriába tartoznak);
- a bűncselekményt bűnszervezet keretében követték el;
- a bűncselekményt úgy követték el, hogy az szándékosan vagy súlyos gondatlanságból az áldozat életét veszélyeztette;
- a bűncselekményt súlyos erőszakot alkalmazva, vagy az áldozatnak különösen súlyos sérelmet okozva követték el.

A **jogi személyek** is felelősségre vonhatók, amennyiben a bűncselekményeket vezető tisztséget betöltő személy követte el a **jogi személy nevében**. Ugyanez vonatkozik arra az esetre, ha az említett személy általi felügyelet vagy ellenőrzés hiánya lehetővé tette, hogy egy neki alárendelt személy az adott bűncselekményeket elkövesse.

A jogi személyekkel szemben kiszabható szankciók büntetőjogi vagy nem büntetőjogi pénzbüntetéseket, valamint más szankciókat foglalhatnak magukban, például a bírósági felügyelet alá helyezést vagy a végelszámolást.

A tagállamok dönthetnek úgy, hogy **nem indítanak büntetőeljárást és nem szankcionálják** az emberkereskedelem **áldozatait** a rájuk kényszerített bűncselekményekben való részvételért.

Az elkövetőkkel szembeni büntető eljárás tekintetében az irányelv rendelkezik többek között arról a lehetőségről, hogy a tagállamok büntetőeljárást indíthatnak saját állampolgáraik ellen az Unió másik tagállamában elkövetett bűncselekmények ügyében, továbbá a szervezett bűnözés elleni, jellegzetes nyomozási eszközökhöz, például telefonlehallgatáshoz folyamodhatnak.

Az áldozatoknak nyújtott segítség, támogatás és védelem

A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az áldozatoknak a büntetőeljárást megelőzően, annak folyamán és azt követően **segítséget és támogatást** nyújtsanak ahhoz, hogy gyakorolhassák azokat a jogokat, amelyeket büntetőeljárások keretében az áldozati

jogállás biztosít számukra. Ez a segítségnyújtás jelentheti többek között szálláslehetőség, orvosi ellátás, azon belül pszichológiai segítségnyújtás biztosítását, de tájékoztatást, valamint szükség esetén fordítói és tolmácsolási szolgáltatások biztosítását is jelentheti. A gyermekek – mint **különösen kiszolgáltatott áldozatok** számára – kiegészítő intézkedéseket kell biztosítani, például fizikai és pszicho szociális segítségnyújtást, az oktatási rendszerhez való hozzáférést, valamint adott esetben gyám vagy képviselő kijelölésének lehetőségét.

A nyomozás és a büntetőeljárás során az áldozatoknak **megfelelő védelemben** kell részesülniük, ideértve a – szükség esetén költségmentes – segítségnyújtáshoz és jogi képviselőhöz, valamint adott esetben a tanúvédelmi programhoz való hozzáférést. Kerülendő az áldozat további megrázkódtatása, meg kell kímélni például a vádlottal való bármely érintkezéstől. A gyermekekre különleges intézkedéseket kell alkalmazni, többek között a kihallgatásuk feltételei vonatkozásában. Őket erre kiképzett személyeknek haladéktalanul, megfelelő helyiségekben kell kihallgatniuk.

Az emberkereskedelem áldozatainak hozzá kell férniük az erőszakos bűncselekmények áldozatainak rendelkezésére álló kártérítési rendszerekhez.

Megelőzés

Az emberkereskedelem megelőzése érdekében az irányelv a következőket kéri a tagállamoktól:

- oktatással és képzéssel csökkentsék a keresletet;
- folytassanak tájékoztató és felvilágosító kampányokat;
- részesítsék képzésben az emberkereskedelem áldozataival várhatóan kapcsolatba kerülő hivatalos személyeket;
- fogadják el azokat a szükséges intézkedéseket, amelyek bűncselekménnyé nyilvánítják az emberkereskedelem áldozatául esett személy – szexuális vagy egyéb – szolgáltatásainak igénybevételét.

Az irányelv létrehozza az **emberkereskedelem elleni fellépések uniós koordinátora** tisztségét, hogy a szóban forgó jelenség elleni, Unión belüli küzdelem terén következetes megközelítést garantáljon.

Dánia nem alkalmazza az irányelvet.

Háttér

Az emberkereskedelmet az Európai Unió Alapjogi Chartája kifejezetten tiltja, és az Unió a szóban forgó jelenség elleni küzdelmet a Stockholmi Program egyik prioritásává teszi.

Ez az új irányelv felváltja az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2002/629/IB kerethatározatot. Azáltal, hogy a kizsákmányolás más formáira is kiterjed, tágabb értelmű fogalom meghatározást fogad el a jelenségre vonatkozóan.

Hivatkozások

2011/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv

Hatálybalépés: 2011.4.15.

Az átültetés ideje a tagállamokban: 2013.4.6.

Hivatalos lap: HL L 101., 2011.4.15.³³

4.

A csoport főbb feladatai a következők:

- **írásbeli munkák** előterjesztése a Bizottságnak az emberkereskedelemmel foglalkozó kérdésekről a jelenség következetes megközelítésének biztosításával;
- segítségnyújtás a Bizottságnak az erre a területre vonatkozó nemzeti, európai és nemzetközi szintű **politikák alakulásának értékelésében**, valamint a meghozandó **intézkedések feltárásában**;
- az emberkereskedelemmel kapcsolatos kérdések **megvitatását lehetővé tevő fórum** biztosítása.

A csoport **tizenöt tagból** áll, akiket a Bizottság nevez ki négy évre pályázati felhívás alapján. A tagok szakismeretekkel és tapasztalattal rendelkeznek az emberkereskedelem megelőzése és az ellene folytatott küzdelem területén. Az Európai Unió (EU) valamely tagállamának,

33

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_trafficking_in_human_beings/jl0058_hu.htm Letöltés ideje: 2012. október 10. 20:05

tagjelölt vagy potenciális tagjelölt ország vagy az Európai Gazdasági Térség országának állampolgárai.

A csoport elnöki tisztségét **emberkereskedelem elleni küzdelem európai uniós koordinátora** tölti be. Az üléseken meghívott szakértők vagy megfigyelők is részt vehetnek.

Szolgálataikért sem a csoport tagjai, sem a szakértők, sem pedig a megfigyelők nem részesülnek díjazásban.

Háttér

A 2003-ban létrehozott csoport lehetővé tette, hogy a Bizottság kialakítsa az emberkereskedelem elleni küzdelemre vonatkozó politikáját. Ez a határozat hatályon kívül helyezi a szakértői csoportot létrehozó korábbi határozatot, annak érdekében, hogy szem előtt tartsa az emberkereskedelem megelőzése és az ellene folytatott küzdelem (DA) (DE) (EL) (EN) (ES) (FR) (IT) (NL) (PT) (FI) (SV) terén az új uniós irányelvet, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelem európai uniós koordinátori tisztségének létrehozatalát. Ez utóbbi feladata az európai, tagállami és nemzetközi szintű fellépések koordinációjának javítása, valamint részvétel az EU emberkereskedelem elleni küzdelemre vonatkozó politikáinak kidolgozásában.

Hivatkozások: 2011/502/EU bizottsági határozat

Hatálybalépés: 2011.9.1.

Hivatalos lap: HL L 207., 2011.8.12³⁴

5.

A határozat alkalmazási köre és a programban való részvétel

A program kedvezményezettjei az erőszak áldozatává vált vagy erőszak veszélyének kitett gyermekek, fiatalok (12 és 25 éves kor között) és nők. Az e kategóriába tartozó személyeket,

³⁴

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_trafficking_in_human_beings/jl0061_hu.htm Letöltés ideje: 2012. október 10. 20:14

beleértve azokat is, akik közeli hozzátartozójuk bántalmazásának tanúi, erőszak áldozatának kell tekinteni.

A program célcsoportjai többek között a családok, a tanárok, a szociális munkások, a rendőrség, az egészségügyi és igazságügyi dolgozók, valamint a nem kormányzati szervezetek és a hatóságok.

A programban részt vehetnek az Európai Unió tagállamai, az Európai Szabadkereskedelmi Társuláshoz (EFTA) tartozó, az Európai Gazdasági Térségről (EGT) szóló megállapodásban részes országok, valamint, bizonyos feltételek mellett, a tagjelölt országok és a balkáni országok.

A program keretében ajánlattételre jogosultak azon magán- és állami szervezetek és intézmények (helyi hatóságok, egyetemi tanszékek és kutatóközpontok), amelyek az erőszak megelőzése és az azzal szembeni küzdelem vagy az áldozatok támogatása területén tevékenykednek.

A program célkitűzései

A program célja elsősorban:

- a nem kormányzati szervezetek és az erőszak ellen fellépő egyéb szervezetek támogatása és ösztönzése;
- multidiszciplináris hálózatok létrehozása a nem kormányzati szervezetek együttműködésének erősítése érdekében;
- konkrét célcsoportok figyelmének felkeltését célzó intézkedések végrehajtása;
- az előző két Daphne program keretében elért eredmények terjesztése;
- az információk és a bevált gyakorlatok cseréjének biztosítása, például tanulmányutak és a munkatársak cserelátogatásai révén;
- az erőszakhoz kapcsolódó jelenségek és az erőszak által az áldozatokra és a társadalomra gyakorolt hatás (egészségügyi, szociális és gazdasági költségek) tanulmányozása;
- az áldozatok és a veszélyeztetett személyek támogatását célzó programok, valamint az elkövetőket célzó intervenciók kidolgozása.

Támogatott intézkedések

A célkitűzések megvalósítása érdekében a program az intézkedések három típusát támogatja:

- az Európai Bizottság által végrehajtott intézkedések. kutatások, közvélemény-kutatások és felmérések, adatok gyűjtése és terjesztése, szemináriumok, konferenciák és szakértői találkozók, weboldalak elkészítése és karbantartása stb.;
- legalább két tagállam részvételével folytatott, közösségi érdekű, határokon átnyúló projektek;
- általános európai érdekű célok elérésére törekvő nem kormányzati és egyéb szervezetek támogatása.

Végrehajtás

A közösségi finanszírozás formái az alábbiak lehetnek:

- ajánlattételi felhívások alapján megítélt (intézkedési és működési) támogatások;
- kapcsolódó intézkedések (például információs és kommunikációs, nyomon követési és értékelési kiadások) közbeszerzés általi támogatása, a szolgáltatások és áruk beszerzésének finanszírozására.

A Bizottság minden évben elfogad egy munkaprogramot, amelyben lefekteti prioritásait, és javaslatot tesz a támogatásokra fordítandó összegek elosztására. Ezenkívül minden évben közzéteszi a program keretében finanszírozott projektek listáját.

A Daphne III a „Biztonság és a szabadságjogok védelme” és a Szolidaritás és a migrációs áramlások igazgatása programot, a 7. kutatási és fejlesztési keretprogramot, a PROGRESS és a Safer Internet Plus programot, valamint a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete tevékenységeit egészíti ki.

Nyomon követés és értékelés

A támogatások kedvezményezettjeinek az intézkedések végrehajtásáról szóló technikai és pénzügyi jelentéseket, valamint az intézkedés megvalósítását követő három hónapon belül záróbeszámolót kell benyújtaniuk. Ezenkívül sor kerül a program nyomon követésére és pénzügyi ellenőrzésére.

A Bizottság a projektek végrehajtásáról és azok eredményeiről szóló időközi értékelő jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak (legkésőbb 2011. március 31-ig), valamint legkésőbb 2014. december 31-ig betérjeszt egy utólagos értékelő jelentést a program

végrehajtásáról és eredményeiről. Eközben, legkésőbb 2012. május 31-ig a program folytatásáról szóló közleményt nyújt be.

Háttér

A Daphne III egyedi program az „Alapvető jogok és jogérvényesülés” általános program részét képezi, amely a „Szolidaritás és a migrációs áramlások igazgatása” és a „Biztonság és a szabadságjogok védelme” programokkal együtt felváltja a Bizottság által a jogérvényesülés, a szabadságjogok és a biztonság területén alkalmazott eszközöket. Ezen új programok a 2007–2013 közötti időszak pénzügyi keretéhez tartoznak.

HIVATKOZÁSOK

A 779/2007/EK határozat

[az elfogadás a COD/2005/0037 együttdöntési eljárással történt]

Hatálybalépés: 2007.7.4.

Hivatalos lap: HL L 173., 2007.7.3.³⁵

6.

A jegyzőkönyv célja:

- a valamely nemzetközi szervezett bűnözői csoport által elkövetett emberkereskedelem *, különösen a nők és a gyermekek * kereskedelmének megelőzése, illetve az ellene való fellépés;
- a kizsákmányolás * áldozatainak védelme és támogatása;
- e kérdésekben az országok közötti együttműködés előmozdítása.

Valamennyi részes államnak meg kell hoznia az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy az emberkereskedelem bűncselekményét, beleértve az ilyen cselekményekben való részességet is, büntetőjogi szankciókkal sújtsák.

35

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_trafficking_in_human_beings/l33600_hu.htm Letöltés ideje: 2012. október 10. 20:33

A jegyzőkönyv értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatban a részes államok között felmerülő vitákat elsődlegesen tárgyalás útján, illetve adott esetben választottbíróság előtt kell rendezni. Ha ez utóbbi esetben hat hónapon belül sem találunk megoldást, az érintett államok a vitát a Nemzetközi Bíróság elé terjeszthetik.

Az emberkereskedelem megelőzése

A civil társadalom illetékes szervezeteivel együttműködve a részes államoknak intézkedéseket kell hozniuk az emberkereskedelem megelőzése és az ellene való fellépés érdekében. Ezek az intézkedések magukban foglalhatnak tájékoztató kampányokat, médiakampányokat, valamint társadalmi és gazdasági kezdeményezéseket. A kétoldalú és többoldalú együttműködés révén emellett kiemelt figyelmet kell fordítani azokra a tényezőkre – így a szegénységre, az elmaradottságra és az esélyegyenlőség hiányára –, amelyek egy személyt kiszolgáltatnak az emberkereskedelem veszélyének.

Áldozatok védelme

A részes államoknak védeniük kell az áldozatok magánéletét és személyazonosságát, továbbá tájékoztatniuk kell őket a vonatkozó bírósági és közigazgatási eljárásokról. Biztosítani kell az áldozatok fizikai, pszichológiai és társadalmi felépülését, például megfelelő elszállásolás és ellátás, valamint foglalkoztatási, oktatási és képzési lehetőségek biztosítása útján. Valamennyi részes államnak lehetővé kell tennie, hogy az áldozatok ideiglenes vagy állandó jelleggel a területükön maradjanak, figyelembe véve a humanitárius és emberiességi tényezőket. Ezenkívül segítséget kell nyújtani az áldozatoknak, hogy biztonságban visszatérhessenek származási országukba vagy egy másik országba.

Együttműködés

A részes államok érintett hatóságai kölcsönösen tájékoztatják egymást az emberkereskedelem céljára használt úti okmányok típusairól, továbbá a szervezett bűnözői csoportok által az emberkereskedelem során alkalmazott eszközökről. A részes államoknak ezenkívül fokozniuk kell a határellenőrző hatóságok közötti együttműködést.

Háttér

Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 2000. november 15-én fogadta el az Egyesült Nemzetek szervezett bűnözés elleni egyezményét, amely 2003. szeptember 23-án lépett hatályba. Az egyezményt három jegyzőkönyv egészíti ki: az emberkereskedelemről szóló jegyzőkönyv, amely 2003. december 25-én lépett hatályba, a migránsok szárazföldön, tengeren és légi úton való csempészete elleni jegyzőkönyv, amely 2004. január 28-án lépett hatályba, és a lőfegyverek tiltott gyártásáról és kereskedelméről szóló jegyzőkönyv, amely 2005. július 3-án lépett hatályba.

Jogszabályban használt kulcsfogalmak

Emberkereskedelem: személyek toborzása, szállítása, eladása, elrejtése, vagy átvétele fenyegetés, erőszak vagy a kényszer más formáinak alkalmazásával, erőszakos elrablás, csalás, megtévesztés, hatalommal vagy kiszolgáltatott helyzettel való visszaélés útján, vagy anyagi ellenszolgáltatás vagy előnyök adásával vagy elfogadásával annak érdekében, hogy a kizsákmányolás céljából elnyerjék egy olyan személy beleegyezését, aki más személy felett hatalommal rendelkezik.

Kizsákmányolás: mások prostituálásának kihasználása, vagy a szexuális kizsákmányolás más formái, kényszermunka vagy szolgáltatások, rabszolgatartás vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlat, mások leigázása vagy emberi test szerveinek tiltott eltávolítása.

Gyermek: bármely, 18. életévét be nem töltött személy.

HIVATKOZÁSOK

A 2006/618/EK és a 2006/619/EK határozat [az elfogadás a CNS/2003/0197 konzultációs eljárással történt]

Hatálybalépés: 2007.7.24.

7.

Az aláíró országoknak bűncselekménnyé kell nyilvánítaniuk az alábbi cselekedeteket, amennyiben azokat pénzügyi vagy anyagi haszonszerzés céljából követik el:

- a migránsok csempészete, azaz személyek jogellenes beléptetése olyan tagállamba, ahol tartózkodási joguk nincs, és amelynek nem állampolgárai;
- hamis úti vagy személyazonosító okmányok kiállítása;
- egy adott személy személyazonosító okmányainak más személyek általi felhasználása;
- hamis okmányok szerzése vagy kiállítása;
- olyan személy valamely ország területén történő tartózkodásának engedélyezése, aki nem teljesíti a jogszerű tartózkodás szükséges feltételeit.

A migránsok biztonságának és életének veszélyeztetését, valamint a velük szemben alkalmazott embertelen vagy megalázó bánásmódot **súlyosbító körülménynek** kell tekinteni. Továbbá a csempészet áldozatává vált migránsok **nem vonhatók büntetőeljárás alá**.

A jegyzőkönyvet a **transznacionális jellegű és szervezett bűnözői csoportot** érintő jogsértések megelőzésére és az azokkal kapcsolatos vizsgálatokra és eljárásokra kell alkalmazni. További célja az ilyen jogsértések áldozatai jogainak védelme.

A migránsok tengeren való csempészete elleni intézkedések

Amennyiben egy ország azt feltételezi, hogy egy **hontalan hajó** migránsok csempészetével foglalkozik, a fedélzetre szállhat, és a hajót átkutathatja.

Amennyiben egy ország azt feltételezi, hogy egy **külföldi lajstromozású** hajó migránsok csempészetével foglalkozik, értesíti a lobogó szerinti államot, és kéri a lajstromozás megerősítését. A megkeresés ügyében a lehető legrövidebb időn belül kell eljárni. Ha a kételyek bizonyosságot nyernek, a megkereső ország a hajó fedélzetére szállhat, és

³⁶

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_trafficking_in_human_beings/l33700_hu.htm Letöltés ideje: 2012. október 10. 20:41

átkutathatja azt, majd megteheti a hajóval, a személyekkel és a rakománnyal szemben szükséges intézkedéseket. Ezenfelül a fedélzeten tartózkodó személyek biztonságáról és a velük szembeni emberséges bánásmódról is gondoskodnia kell. Közvetlen veszély hiányában mindennemű határozathozatal csak a **lobogó szerinti állam előzetes jóváhagyásával** engedélyezett.

Fedélzetre szállást és átkutatói intézkedéseket csak az **állami szolgálatot teljesítő** hajók végezhetnek.

Nemzetközi együttműködés

A részes államok erőfeszítéseket tesznek határaik megerősítésére, és a migránsok csempészetében részt vevő személyektől megtagadhatják a belépést.

A közös határokkal rendelkező vagy a csempészek által használt útvonalak mentén fekvő országok kötelesek **megosztani egymással bizonyos információkat**, például a csempészek által használt berakodási és célállomásokra, az alkalmazott útvonalakra és közlekedési módokra, a migránsok álcázásának módszereire stb. vonatkozóan.

A bevándorlási szolgálatok tisztviselőit és más illetékes tisztviselőket a csempészet megelőzésével, a migránsokkal szembeni emberséges bánásmóddal és a jogaik tiszteletben tartásával kapcsolatos **képzésben kell részesíteni**. E célból az államok a megfelelő képzés biztosítása érdekében együttműködnek egymással és a nemzetközi szervezetekkel, a nem kormányzati szervezetekkel és más illetékes szervezetekkel, valamint a civil társadalom más szereplőivel.

Ezenfelül a megfelelő szakértelemmel és technikai erőforrásokkal rendelkező államok **segítséget nyújtanak a migránsok származási országa vagy a tranzitországok** számára.

A megelőzést, védelmet, segítségnyújtást és hazatelepítést célzó intézkedések

Minden állam **tájékoztató kampányokat** szervez, hogy felhívja a lakosság figyelmét a problémára. Emellett nemzeti, regionális és nemzetközi szinten egyaránt ösztönzik a fejlesztési és együttműködési programokat az ilyen jellegű csempészet **mélyreható**

társadalmi-gazdasági okainak, elsősorban az elmaradottságnak és a szegénységnek a felszámolása érdekében.

Az államok továbbá meghozzák a csempészet áldozatává vált **migránsok jogainak védelmét** biztosító rendelkezéseket, figyelemmel a nők és a gyermekek sajátos szükségleteire. Kötelesek az őket fenyegető erőszak minden formájával szemben megfelelő védelemben és kellő segítségnyújtásban részesíteni azokat a migránsokat, akiknek az életét vagy a biztonságát veszélyezteti, hogy csempészet áldozatává váltak.

Végül, a fogadó állam joga által a csempészet áldozatául esett személyek számára biztosított jogok sérelme nélkül, a jegyzőkönyv részes államai kötelezettséget vállalnak arra, hogy **megkönnyítik** azon állampolgáraik és a területükön tartózkodási engedéllyel rendelkezők visszatérését, akik ilyen csempészet áldozatává váltak. Az államoknak minden megfelelő intézkedést meg kell tenniük a rendezett visszatérés megszervezése érdekében, kellő figyelemmel az érintett személy biztonságára és méltóságára.

HIVATKOZÁSOK

2006/616/EK és a 2006/617/EK tanácsi határozat

Hatálybalépés: 2006.7.24.

Hivatalos lap: HL L 262., 2006.9.22.³⁷

8.

Az irányelv meghatározza a határozott időtartamú tartózkodási engedélyek nem uniós országok azon állampolgárai részére történő megadásának feltételeit, akik az emberkereskedelem áldozatai, vagy (az adott tagállam döntése szerint) érintettek az embercsempészetre irányuló cselekményekben, valamint akik együttműködnek az ezen bűncselekmények elleni küzdelemben. Az engedély akkor is megadható a nem uniós állampolgárok számára, ha illegálisan utaztak be az adott tagállam területére. A tartózkodási engedély időtartama a megfelelő nemzeti eljárások időtartamától függ.

³⁷

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_trafficking_in_human_beings/l33271_hu.htm Letöltés ideje: 2012. október 10. 20:55

Ezen irányelvet a nem uniós országok azon érintett állampolgáira kell alkalmazni, akik elérték az érintett tagállam joga által megállapított nagykorúsági életkort. A tagállamok azonban határozhatnak úgy, hogy ezen irányelvet a saját nemzeti jogukban megállapított feltételekkel összhangban kiskorúakra is alkalmazzák. Az irányelv egyedi intézkedéseket határoz meg a kísérő nélküli kiskorúakra vonatkozóan, például az oktatáshoz való hozzáférést és a jogi képviselést illetően.

Az adott tagállam illetékes hatóságainak tájékoztatniuk kell az érintett személyeket az irányelv alapján felkínált lehetőségekről. Annak érdekében, hogy a nem uniós országok állampolgárai megalapozott döntést hozhassanak arról, hogy együttműködnek-e az esetek kivizsgálását végző hatóságokkal, gondolkodási időt kell adni számukra, amely lehetővé teszi, hogy talpra álljanak, és megszabaduljanak a bűncselekmények elkövetőinek befolyásától. A gondolkodási idő alatt:

- az érintett nem uniós állampolgár ellen semmilyen kiutasításról szóló határozat nem hajtható végre;
- szálláshoz és egészségügyi ellátáshoz jut, valamint szükség esetén pszichológiai kezelést vehet igénybe;
- szükség esetén fordítási és tolmácsolási szolgáltatásokat kell biztosítani a számára; és
- amennyiben a tagállam nemzeti joga ezt előírja, térítésmentes jogi segítségnyújtást vehet igénybe.

A hatáskörrel rendelkező hatóságok kötelesek megvizsgálni, hogy:

- a vizsgálat szempontjából célszerű-e az áldozat saját területükön való tartózkodása;
- az áldozat egyértelmű szándékot tanúsított-e az együttműködésre;
- az áldozat megszakította-e a kapcsolatot az adott bűncselekmények elkövetésével gyanúsított személyekkel.

A fenti három feltétel teljesülése esetén, valamint a közrenddel és nemzetbiztonsággal kapcsolatos szempontok figyelembevételével határozott időtartamra szóló tartózkodási engedély állítható ki.

A tartózkodási engedély legalább hat hónapig érvényes, és abban az esetben újítható meg, ha továbbra is teljesülnek a vonatkozó feltételek. A tartózkodási engedély birtokosa a nemzeti jogszabályokban rögzített feltételeknek megfelelően jogosult hozzáférni a munkaerőpiachoz,

a szakképzéshez és az oktatáshoz. Az érintett nem uniós állampolgár számára hozzáférést kell biztosítani olyan integrációs programokhoz, amelyek célja, hogy segítséget nyújtsanak az érintett személynek a befogadó ország életébe való beilleszkedésben, vagy felkészítsék a származási országba való visszatérésre. A tagállamok az ilyen programokban való részvételhez köthetik a tartózkodási engedély megadását.

A tagállamoknak kellő körültekintéssel kell eljárniuk az olyan személyekkel kapcsolatban, akiknek különleges szükségleteik vannak, például várandós nők, fogyatékkal élők, illetve a szexuális vagy egyéb formájú erőszak áldozatai.

A tartózkodási engedély nem újítható meg akkor, ha már nem teljesülnek az irányelvben meghatározott feltételek, vagy ha az érintett eljárást megszüntették. Amennyiben a tartózkodási engedély lejár, úgy a hatályos idegenrendészeti törvényt kell alkalmazni.

A tartózkodási engedély visszavonható a közrenddel és a nemzetbiztonság védelmével, félrevezetéssel és hamis, illetve nem megalapozott vádakkal összefüggő okok miatt. Az engedély akkor is visszavonható, ha az áldozat újból érintkezésbe lép a bűncselekmények elkövetésével gyanúsított személyekkel, vagy eláll az együttműködéstől, vagy ha az illetékes hatóság megszünteti az eljárást.

Háttér

Az 1999. október 15–16-i tamperei rendkívüli ülésén az Európai Tanács kifejezte azon elhatározását, hogy – különösen az emberkereskedelemben, illetve a migránsok gazdasági kizsákmányolásában részt vevőkkel szembeni intézkedésekkel – keletkezésének gyökereinél számolja fel az illegális bevándorlást.

HIVATKOZÁSOK

2004/81/EK irányelv

Hatálybalépés: 2004.8.6

9.

A cselekvési terv megvalósítását szabályozó általános elvek

A Bizottság a Parlamentnek és a Tanácsnak címzett, az emberkereskedelem elleni harcról szóló közleményben (2005. október 18.) lefektette azokat a konkrét eszközöket, amelyek az emberkereskedelem visszaszorítását célzó integrált megközelítés kialakításához szükségesek. Ez a megközelítés az emberi jogok tiszteletén, valamint a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülése, a külkapcsolatok, a fejlesztési együttműködés, a szociális ügyek és a foglalkoztatás, a nemek közötti egyenlőség és a megkülönböztetés tilalma területéhez kapcsolódó összehangolt politikai válaszon alapul.

Elengedhetetlen, hogy bővítsük az emberkereskedelem kérdéseivel kapcsolatos kollektív ismereteinket. Különösen fontos, hogy megértsük a kiváltó okokat a származási országokban és azokat a tényezőket, amelyek elősegítik az emberkereskedelem kibontakozását a célországokban, illetve a bűnözés más formáival való összefüggését. Azért, hogy javítsuk ennek a jelenségnek az Európai Uniót (EU-t) érintő kiterjedtségére és jellegére vonatkozó ismereteinket, ki kell dolgozni egy az adatgyűjtésre vonatkozó közös iránymutatást 2006 őszéig, amelynek összehasonlítható mutatókat is tartalmaznia kell. A tagállamok használatára szánt közös kutatási modellt kell kidolgozni az egyes területekre vonatkozó kutatások erősítése érdekében, kezdve a gyermekkereskedelemmel.

Az EU felismeri, hogy elengedhetetlen az emberkereskedelem áldozatai emberi jogainak tiszteletben tartása a folyamat minden szakaszában. Az uniós országoknak fel kell állítaniuk egy megfelelő kormányzati koordinációs rendszert a nemzetközi politikák értékelése és összehangolása céljából, illetve az áldozatokkal szembeni megfelelő bánásmód biztosítása érdekében.

Az EU-tagállamoknak és a Bizottságnak olyan politikát kell megvalósítaniuk, amely megerősíti az emberkereskedelem bűncselekményként történő kezelését és megvédi a sebezhető csoportokat, különösen például a nőket és gyermekeket.

38

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_trafficking_in_human_beings/l33187_hu.htm Letöltés ideje: 2012. október 10. 21:11

Az EU politikájának ezen a területen olyan, a gyermekek jogainak tiszteletén alapuló megközelítésre kell törekednie, amely nemzetközileg elismert elvekre épül. A politikának különösen tiszteletben kell tartania a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezményben rögzített elveket, és figyelembe kell vennie az Európa Tanács által (a 2006–2008 közötti időszakra) meghatározott, a gyermekekről és az erőszakról szóló cselekvési programot.

Nemhez kötött stratégiákat kell elfogadni a nők és leánygyermek kereskedelme elleni küzdelem kulcsfontosságú elemeként. Ez magában foglalja a nemek közötti egyenlőség elveinek megvalósítását, valamint a kizsákmányolás minden formája iránti kereslet megszüntetését, ideértve a szexuális és a házimunka céljára történő kizsákmányolást is.

Számos az emberkereskedelem megelőzését szolgáló fellépés fog megvalósulni 2006 végéig. Például uniós kampányanyagok készülnek, amelyek felhívják a figyelmet az emberkereskedelemmel járó veszélyekre, valamint tájékoztatják a nyilvánosságot a bűnmegelőzés és a büntető igazságszolgáltatást terén tett erőfeszítésekről az elkövetők elrettentése céljából. Egy médiakapcsolati hálózat kerül majd kialakításra az emberkereskedelem terén az Európai Unión belül és határain kívül elért sikerek megismertetése céljából.

Az emberkereskedelem súlyos, személy elleni bűncselekmény, amely egyértelműen bűnüldözési prioritásként kezelendő. A „szervezett bűnözés szempontjából alacsony kockázattal járó és magas haszonnal kecsegtető vállalkozásból” magas kockázattal és alacsony haszonnal járó vállalkozássá kell változtatni. Az Európai Uniónak fokoznia kell az annak biztosítására irányuló tevékenységeit, hogy az emberkereskedelem ne termeljen anyagi hasznot, és amennyiben mégis nyereség származik belőle, hiánytalanul lefoglalja és elkobozza azt.

A munkaerő kizsákmányolását célzó emberkereskedelem legyőzése érdekében fokozott együttműködésre van szükség a munkakörülmények ellenőrzéséért és a szabálytalan munkavégzésre irányuló pénzügyi nyomozásért felelős szervekkel.

Ugyanígy a bűnüldözési szerveknek is szorosabban együtt kell működniük az Európallal, amelynek rendszeresen részt kell vennie az információcserékben, közös tevékenységekben és közös nyomozócsoportok munkájában. Az Eurojusttal is konzultálni kell az embercsempészek felelősségre vonásának megkönnyítése érdekében.

Az emberkereskedelem leküzdésére irányuló stratégiákat össze kell hangolni a korrupció és a szegénység legyőzésére irányulókkal. Az ezen a területen tevékenykedő munkáltatói szervezeteknek, szakszervezeteknek és a civil szervezeteknek is együtt kellene működniük az állami hatóságokkal. Az uniós országoknak és intézményeknek folytatniuk kell az együttműködést az érintett nemzetközi szervezetekkel, például az ENSZ-szel, az EBESZ-szel és az Európa Tanáccsal.

Az emberkereskedelem megelőzéséről és az áldozatok védelméről szóló regionális megoldások alapvető jelentőséggel bírnak. Az EU-tagállamoknak és a Bizottságnak fokozniuk kell az uniós szintű együttműködést kiegészítő és ösztönző regionális kezdeményezések előmozdítására irányuló erőfeszítéseiket.³⁹

A cselekvési terv átdolgozására és aktualizálására rendszeresen sor kerül. A fellépéseket tartalmazó mellékelt táblázat segíti a rendszeres értékelést és aktualizálást.

10.

Egyezmény a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról

2007. augusztus 10.

Eredeti: angol

A nők elleni megkülönböztetés felszámolásával foglalkozó Bizottság

Harminckilencedik ülészak

2007. július 23. – augusztus 10.

A nőkkel szembeni megkülönböztetés felszámolásával foglalkozó. Bizottság záró észrevételei: Magyarország

1. A Bizottság 2007. július 31-én, a 801. és 802. ülésén (lásd: CEDAW/C/SR.801(A) és 802(A)) megvizsgálta Magyarország hatodik időszakos jelentést (CEDAW/C/HUN/6). A Bizottság témáinak és kérdéseinek listája a CEDAW/C/HUN/Q/6 számú dokumentumban, a

39

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_trafficking_in_human_beings/l14168_hu.htm Letöltés ideje: 2012. október 10. 21:27

magyar kormány észrevételei pedig a CEDAW/C/HUN/Q/6/Add.1 számú dokumentumban található.

Bevezetés

2. A Bizottság elismerését fejezi ki a Részes Állam felé a hatodik időszakos jelentése tekintetében, mely követte a Bizottság által megállapított, a jelentések elkészítésére vonatkozóan iránymutatásokat. A Bizottság elismerését fejezi ki a Részes Államnak az ülés előkészítésével foglalkozó munkacsoport által készített téma- és kérdéslistára adott írásbeli válaszaiért, továbbá a szóbeli ismertetésért és a kiegészítő írásbeli információkért, melyek az Egyezmény magyarországi végrehajtása terén bekövetkezett újabb fejleményekre vonatkoztak.

3. A Bizottság elismerését fejezi ki a Részes Államnak a Szociális és Munkaügyi Minisztérium esélyegyenlőségi szakállamtitkára által vezetett, számos minisztérium szakértőit tömörítő delegáció tekintetében. A Bizottság méltányolja a delegáció és a bizottsági tagok közötti őszinte, konstruktív párbeszédet.

Kedvező fejlemények

4. A Bizottság elismerését fejezi ki a Részes Állam felé a nők elleni megkülönböztetés felszámolását és a nemek közötti egyenlőség előmozdítását célzó kezdeményezések köre tekintetében. Üdvözli különösen az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény 2003. évi elfogadását és az Egyenlő Bánásmód Hatóság 2005. évi létrehozását, mely utóbbinak feladata az egyenlő bánásmód elve betartásának biztosítása.

5. A Bizottság üdvözli az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló jegyzőkönyve Részes Állam részéről 2006 decemberében történt ratifikálását. A Bizottság elégedetten veszi tudomásul, hogy a Részes Állam az emberkereskedelem elleni küzdelem céljából egy nemzeti stratégia tervezetének előkészítési szakaszában tart.

6. A Bizottság üdvözlí a Részes Állam által a nők körében előforduló rákos megbetegedések megakadályozása érdekében tett intézkedéseket, különösen a mell-, méhnyak- és vastagbélrákkal kapcsolatos szűrőprogramokat. Főbb aggodalomra okot adó területek és ajánlások

7. Emlékeztetve a Részes Államot az Egyezmény valamennyi rendelkezésének szisztematikus és folyamatos végrehajtása tekintetében fennálló kötelezettségére, a Bizottság a jelen záró észrevételekben szereplő aggályokat és ajánlásokat a Részes Állam számára a jelenlegi és a következő időszakos jelentés benyújtása közötti időszakban kiemelt figyelmet kívánó területeknek tekinti. Ebből következően a Bizottság felhívja a Részes Államot, hogy végrehajtási tevékenységei során összpontosítson az említett területekre, a megtett intézkedésekről és az elért eredményekről pedig számoljon be a következő időszakos jelentésben. Felhívja a Részes Államot e záró észrevételek valamennyi érintett minisztérium és a parlament számára történő megküldésére ezek teljes körű végrehajtásának biztosítása érdekében.

8. A Bizottságot aggodalommal tölti el, hogy a Részes Állam nem hajtotta végre a Bizottság ajánlásait, különösen az A. S. asszony részére megfelelő kártérítés biztosítására, a tájékoztatáson alapuló beleegyezés elvére vonatkozó nemzeti jogszabályainak felülvizsgálatára, illetve ezek nemzetközi emberi jogokkal és orvosi normákkal való megfelelőségének vizsgálatára, továbbá a művi meddővé tétellel foglalkozó állami és magán egészségügyi központok megfigyelésére vonatkozó ajánlását, az Egyezmény opcionális jegyzőkönyvének megfelelően, az A. S. asszony kontra Magyarország tárgyú, 4/2004. számú közleménye tekintetében. A Bizottságot aggasztja továbbá a Részes Állam által az A. S. asszonynak járó kártérítés meg nem fizetése tekintetében adott indokolás. A Bizottság felhívja a figyelmet arra, hogy az opcionális jegyzőkönyv 7. cikkével összhangban a Részes Állam köteles a Bizottság nézeteinek és ajánlásainak megfelelő figyelembevételére.

9. A Bizottság sürgeti a Részes Államot az A. S. asszony kontra Magyarország tárgyú, 4/2004. számú közleménye tekintetében elfoglalt álláspontjának felülvizsgálatára, illetve A. S. asszony számára megfelelő kártérítés biztosítására.

10. A Bizottságot aggasztja, hogy bár az Egyezmény a nemzeti jogrendszer része, az Egyezmény rendelkezéseit és a Bizottság általános ajánlásait a Részes Állam nem alkalmazza megfelelően, keretjogszabályként a nők és férfiak közötti egyenlőséget célzó valamennyi

jogszabály, szakpolitika és mechanizmus tekintetében. A Bizottságot aggasztja továbbá az is, hogy az Egyezmény, az opcionális jegyzőkönyv és a Bizottság általános ajánlásainak rendelkezései nem eléggé ismertek, a bírók, az ombudsmanok, az ügyvédek az ügyészek, továbbá a nők körében sem.

11. A Bizottság felhívja a Részes Államot további intézkedések meghozatalára annak biztosítása érdekében, hogy az Egyezményt a Részes Állam egységes módon, keretjogszabályként alkalmazza a nők és férfiak közötti egyenlőséget célzó valamennyi jogszabály, szakpolitika és mechanizmus tekintetében. A Bizottság felhívja a Részes Államot további intézkedések meghozatalára az Egyezményre, az opcionális jegyzőkönyvre és a Bizottság általános ajánlásaira vonatkozó információk terjesztése céljából, továbbá ügyészek, bírók, ombudsmanok és jogászok számára olyan képzési programok kialakítására és szisztematikus végrehajtására, melyek az Egyezmény és az opcionális jegyzőkönyv valamennyi fontos aspektusára kitérnek. Ajánlja továbbá, hogy a nőket – ideértve a vidéki nőket és a nőket érintő kérdésekkel foglalkozó nem kormányzati szervezeteket is – megcélzó, folyamatos tájékoztató és jogi ismeretterjesztő kampányokat tartsanak a nők ösztönzésére és támogatására, annak érdekében, hogy jogaik megsértése esetén a rendelkezésükre álló eljárásokat és jogorvoslatokat, ideértve a bírósági eljárásokat és az Egyenlő Bánásmód Hatósághoz kérelem benyújtását is, igénybe vegyék.¹² Tudomásul véve az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény 2003. évi elfogadását, a Bizottságot aggasztja, hogy az Alkotmányban és az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvényben nem szerepel az Egyezmény 1. cikkével összhangban lévő, a nők elleni megkülönböztetésre vonatkozó fogalom-meghatározás. A Bizottságot aggasztja a törvény nemek közötti egyenlőségre gyakorolt hatásáról szóló információk hiánya, illetve az Egyenlő Bánásmód Hatóság lehetőségeinek nem megfelelő mértékű igénybevétele a nőkkel szembeni megkülönböztetés kezelése tekintetében, ideértve a szexuális zaklatást is.

13. A Bizottság ajánlja, hogy az Alkotmányban és a megfelelő törvényekben, úgymint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvényben szerepeltessék az Egyezmény 1. cikkével összhangban álló „a nők elleni megkülönböztetés” fogalom fogalom-meghatározását. A Bizottság felhívja a Részes Államot az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény és a nemek egyenlőségét célzó más jogszabályok, szakpolitikák és cselekvési tervek hatásának, illetve az Egyenlő Bánásmód

Hatóság munkájának mérhető mutatók útján történő megfigyelésére, továbbá a nők alapvető egyenlőségének megvalósítása terén elért előrehaladás értékelésére. A Bizottság kéri a Részes Államot az említett értékelés eredményeinek a következő jelentésben történő szerepeltetésére.

14. A Bizottságot aggasztja, hogy a nők előmenetelét célzó nemzeti eszközök, pl. a nemek esélyegyenlőségével foglalkozó hivatal, számára nem áll rendelkezésre elegendő mértékű felhatalmazás, döntéshozatali jogkör, pénzügyi és emberi erőforrás, hogy megfelelően koordinálja a Kormány nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos és az Egyezmény teljes körű végrehajtásának támogatását célzó munkáját, ideértve az egyéb nemi esélyegyenlőséggel, továbbá nemzeti és helyi szintű emberi jogi mechanizmussal való kapcsolatos koordinációt és együttműködést is. A Bizottságot aggasztja, a Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőség Osztálynak Szociális és Munkaügyi Minisztérium keretében az Esélyegyenlőségi Főosztály egyik osztályaként való átszervezése, mely csökkentheti a szervezeti egység jelentőségét, és kedvezőtlenül érintheti a feladatai ellátására vonatkozó képességét.

15. A Bizottság ajánlja, hogy a Részes Állam biztosítsa a nők előmeneteléért felelős nemzeti intézményrendszer számára a nemek egyenlőségének előmozdítása és az emberi jogok nők általi teljes élvezete érdekében végzett eredményes munkához szükséges felhatalmazást, döntéshozatali jogkört, pénzügyi és emberi erőforrást. Ennek része kell, hogy legyen az eredményes koordinációhoz szükséges kapacitás, ideértve a nemek egyenlőségének érvényesítését és a különféle nemek közötti egyenlőséggel és emberi jogokkal kapcsolatos mechanizmusokban és a civil társadalommal való együttműködést is.

16. A Bizottságot továbbra is aggasztja a patriarchális attitűdök és mélyen gyökerező sztereotípiák magyarországi továbbélése a nők és a férfiak által a családban és a társadalomban betöltött szerepeket és feladatokat illetően, ami tükröződik a nők továbbtanulással kapcsolatos döntéseiben, munkaerő-piaci helyzetében, a politikai és a közéletben, továbbá döntéshozatali pozícióikban való alulreprezentáltságukban. A Bizottságot aggasztja továbbá a nők médiában való folyamatos sztereotip ábrázolása, illetve a pornográfia jelenlétének növekedése.

17. A Bizottság ajánlja a Részes állam számára erőfeszítéseinek megerősítését és proaktív intézkedések meghozatalát a nemekkel kapcsolatos sztereotípiák felszámolása céljából. Ajánlja, hogy tudatosító kampányok szólítsák meg mind a nőket, mind a férfiakat, továbbá hogy ösztönözzék a médiát pozitív kép kialakítására a nőkről, illetve ösztönözze kedvező kép

kialakítására a nők és a férfiak egyenlő státuszáról és kötelezettségeiről a magán- és közéletben. A Bizottság kéri a Részes Államot a nemek egyenlőségével kapcsolatos kérdésekben az oktatási személyzet képzésének bővítésére. A Bizottság sürgeti a Részes Államot az Egyezményvel kapcsolatos tudás, illetve az ebben foglalt, alapvető, nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos koncepció oktatási rendszeren belüli terjesztésére, figyelemmel a női és férfi szerepeket illetően meglévő sztereotip nézetek megváltoztatására. A Bizottság felhívja a Részes Államot a fiúk és lányok továbbtanulási döntései változatosabbá tételének további ösztönzésére. Sürgeti a Részes Államot a nők és lányok, illetve a férfiak és fiúk továbbtanulási döntéseit segítő tanácsadási programok kialakítására és végrehajtására, figyelemmel a munkaerő-piacon ezt követően fennálló egyenlő lehetőségeikre és esélyeikre.

18. Tudomásul véve a családon belüli erőszak megelőzésére és kezelésére vonatkozó nemzeti stratégia létrehozását és más megtett intézkedéseket, ideértve az ingyenes telefonos segélyszolgálatot és a családon belüli erőszak áldozatai számára shelterek létrehozását, a Bizottságot továbbra is aggasztja a nők elleni erőszak – ideértve a családon belüli erőszakot is – továbbélése Magyarországon. A Bizottságot aggasztja, hogy a távoltartó végzések bevezetésére vonatkozó kezdeményezés nem bizonyult eredményesnek a családon belüli erőszak női áldozatai védelme tekintetében. A Bizottságot továbbra is aggasztja a nők elleni, családon belüli erőszakra vonatkozó külön törvény hiánya, mely az áldozatok számára eredményes védelmet biztosítana, ideértve a távoltartó végzéseket és a jogsegélyhez való hozzáférést is.

19. A Bizottság sürgeti a Részes Államot, hogy meghatározott időkereten belül, hatékonyan valósítsa meg a családon belüli erőszak megelőzésére és eredményes kezelésére vonatkozó nemzeti stratégiát, illetve monitorozza annak hatását. A Bizottság felhívja a Részes Államot annak biztosítására, hogy a családon belüli erőszak áldozatává váló valamennyi nő, ideértve a vidéki nőket is, azonnal hozzáférjen a védelem és kárpótlás eszközeihez, ideértve a védelemről szóló rendelkezéseket, továbbá elegendő számú biztonságos shelterhez és a jogsegélyhez. A Bizottság megismétli azon ajánlását, hogy a Részes Állam dolgozzon ki külön törvényt a nők elleni, családon belüli erőszakról, mely az említett jogorvoslatot és védelmet biztosítja. Felhívja a Részes Államot annak biztosítására, hogy a köztisztviselők, különösen a rendvédelmi szervek alkalmazottai, a bírósági alkalmazottak, az egészségügyi szolgáltatók és a szociális munkások teljes mértékben ismerjék az alkalmazandó jogi rendelkezéseket, és a nőkkel szembeni erőszak valamennyi formája tekintetében érzékenyek,

és ezekre megfelelően reagálni képesek legyenek. Sürgeti a Részes Államot, hogy dolgozzon ki átfogó megközelítést a nők elleni erőszak valamennyi formájának megelőzése és kezelése érdekében, illetve hogy fejlessze kutatásait és adatgyűjtését a nők elleni erőszak prevalenciája, okai, következményei tekintetében, továbbá hogy az ilyen kutatások eredményeit szerepeltesse következő időszakos jelentésében.

20. A Bizottság ismét hangot ad azon aggályának, hogy a Büntető törvénykönyvben a szexuális bűncselekmények a nemi erkölcs elleni vagy az emberi méltóság elleni bűncselekménynek minősülnek, és nem a nők testi biztonságához és integritáshoz való jogaik megsértésének. Újólag hangot ad azon aggályának, hogy az erőszakos közösülés meghatározásának alapja az erőszak alkalmazása, és nem a beleegyezés hiánya, illetve hogy a beleegyezés tekintetében továbbra is 14 év a korhatár. Újólag hangot ad továbbá azzal kapcsolatos aggályának, hogy a 16 és 18 év közötti kiskorúak törvényesen házasságot köthetnek.

21. A Bizottság sürgeti a Részes Államot, hogy jogszabályait illetően hajtson végre reformot, melynek eredményeként a szexuális bűncselekmények a nők testi biztonságához és integritáshoz való joga megsértésének minősülnek, illetve hogy a Részes Állam az erőszakos közösülést beleegyezés nélkül elkövetett közösülésként határozza meg. A Bizottság újólag hangot ad azon ajánlásának, hogy a beleegyezésre vonatkozó korhatárt emeljék meg, illetve hogy a Részes Állam szerepeltesse jogszabályában a beleegyezés nélküli erőszakos közösülés fogalmát, illetve tiltsa a kiskorú lányokkal való közösülést. Újólag hangot ad azon ajánlásának, hogy a Részes Állam a nők és férfiak számára a törvényes házasságkötési korhatárt emelje 18 évre, összhangban a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló egyezmény 16. cikkének (2) bekezdésével, a Bizottság 21. számú általános ajánlásával és a gyermekek jogairól szóló egyezménnyel.

22. Tudomásul véve az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló jegyzőkönyve Részes Állam részéről 2006 decemberében történt ratifikálását, továbbá az emberkereskedelem elleni küzdelemre vonatkozó nemzeti stratégia tervezetének elkészítését, a Bizottságot továbbra is aggasztja a nők és lányok magyarországi kereskedelmének továbbélése.

23. A Bizottság felhívja a Részes Államot annak biztosítására, hogy az emberkereskedelem fogalmának meghatározása a jogszabályaiban, kapcsolódó szakpolitikáiban és terveiben összhang legyen az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló jegyzőkönyve 3. cikkének a) pontjával. A Bizottság felhívja a Részes Államot az emberkereskedelemre vonatkozó nemzeti stratégia kialakításának felgyorsítására, az emberkereskedelem elleni küzdelmet célzó valamennyi intézkedés eredményes végrehajtása megfelelő időkereten belül történő biztosítása, illetve annak biztosítására, hogy az előrehaladás figyelemmel kísérése céljából eredményes nyomon-követési rendszer álljon fenn. A Bizottság sürgeti a Részes Államot a rendőrségtől és nemzetközi forrásokból adatok gyűjtésére és elemzésére, az emberkereskedők vád alá helyezésére és büntetésére, illetve az emberkereskedelem áldozataivá vált nők és lányok emberi jogai védelmének biztosítására. Ajánlja továbbá, hogy a Részes Állam az emberkereskedelem gyökereit a nők gazdasági helyzetének javítására tett erőfeszítései növelésével kezelje, ilyen módon csökkentve a kizsákmányolással és az emberkereskedőkkel szembeni veszélyeztetettségüket, illetve hogy tegyen intézkedéseket az emberkereskedelem áldozataivá vált nők és lányok rehabilitálására és társadalmi beilleszkedésére. A Bizottság kéri a Részes Államot, hogy következő jelentésében biztosítson átfogó tájékoztatást és adatokat a nők és a lányok kereskedelme, prostitúció keretében történő kizsákmányolása és az ilyen tevékenységek megakadályozására és az ezek elleni küzdelem érdekében tett intézkedések tekintetében.

24. Tudomásul véve, hogy az egyenlő bánásmódról szóló törvény lehetővé teszi átmeneti különleges intézkedések alkalmazását, továbbá a delegáció által tett olyan értelmű nyilatkozatot, mely szerint a parlament őszi ülészaka keretében megvitat egy, a listás szavazásról szóló törvényjavaslatot, melynek célja a helyi és az országos listás választásokon 50%-os férfi/női arányt megvalósító kvóta bevezetése, a Bizottságot aggasztja, hogy a nők továbbra is alulreprezentáltak a közéletben, a politikai életben és a döntéshozatali pozíciókban, ideértve a parlamentet, a minisztériumokat, az önkormányzatokat és a diplomáciát. A Bizottságot aggasztja továbbá a tudományos életben foglalkoztatottak körében a női professzorok alacsony száma.

25. A Bizottság ösztönzi a Részes Államot a helyi és nemzeti listás választásokon 50%-os férfi/női kvóta bevezetésére irányuló javaslat gyors elfogadására és végrehajtására. Ösztönzi

továbbá a Részes Államot további folyamatos intézkedések meghozatalára, ideértve az átmeneti különleges intézkedéseket is az Egyezmény 4. cikkének (1) bekezdésével és a Bizottság 25. és 23. általános ajánlásával összhangban, az egyenlő bánásmódról szóló törvényben foglaltak alapján, a nők választott és kinevezett testületekben való, teljes mértékű és egyenlő részvételének felgyorsítására valamennyi szektorban és minden szinten. Ilyen intézkedés lehet a teljesítménymutatók megállapítása, a számszerű célkitűzések és ütemtervek, illetve a jelenlegi és jövőbeli női vezetők számára a vezetésről és a tárgyalási készségekről szóló képzési programok. A Bizottság sürgeti a Részes Államot olyan politikák elfogadására, melyek révén növelhető a tudományos életben foglalkoztatottak körében a női professzorok száma. Sürgeti továbbá a Részes Államot tudatosító kampányok szervezésére a nők köz- és politikai életben és döntéshozatali szinteken való részvételének fontosságát illetően.

26. A Bizottságot továbbra is aggasztja a nők és a férfiak munkaerő-piacon való, foglalkozás szerinti szegregálódása, a béreik közötti különbség és a fogamzóképes korú nők vagy kisgyermekes anyák alkalmazása terén mutatkozó megkülönböztetés.

27. A Bizottság ajánlja, hogy tegyenek erőfeszítéseket a horizontális és vertikális foglalkoztatási szegregáció felszámolására, illetve intézkedések elfogadására a nők és a férfiak közötti bérezésbeli különbség mértékének csökkentésére és annak megszüntetésére a közszektorban munkaköri értékelési rendszerek alkalmazásával, melyekhez a nők jelenlétével dominált szektorokban béremelések társulnak. Ajánlja továbbá, hogy fokozzák az erőfeszítéseket a nők minden szektorba történő szakképzéshez való hozzáférése érdekében. A Bizottság sürgeti a Részes Államot az egyenlő értékű munkáért járó egyenlő fizetés elérésére és a foglalkoztatásban az esélyegyenlőségről szóló jogalkotási rendelkezések eredményes végrehajtására, ideértve a munka törvénykönyvének rendelkezéseit is. A Bizottság kéri a Részes Államot részletes információk nyújtására a következő jelentésében a nők foglalkoztatási helyzetéről a városi és vidéki területeken, illetve az állami, magán, formális és informális szektorban végzett munkát illetően meglévő helyzetéről, ideértve az időbeli tendenciákat mutató statisztikai adatokat is, továbbá a nők esélyegyenlőségének megvalósítása érdekében tett intézkedések hatását. A Bizottság újólal hangot ad azon ajánlásának, hogy fokozni kell a család és a szakmai kötelezettségek összeegyeztetését lehetővé tévő intézkedéseket, illetve támogatni kell a nők és a férfiak között a háztartási és családi feladatok megosztását.

28. Tudomásul véve a nők körében a rákos megbetegedések megelőzése érdekében megvalósított szűrőprogramokat és egyéb intézkedéseket, a Bizottságot továbbra is aggasztja a nők körében a rák miatt bekövetkező halálesetek magas száma. A Bizottságot aggasztja továbbá, hogy bár a művi terhesség-megszakítási ráta csökkent, arányaiban még mindig magas. Aggasztja továbbá, hogy a fogamzásgátlók nagy skálája nem széles körben elérhető.

29. A Bizottság sürgeti a Részes Államot konkrét intézkedések meghozatalára a nők egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek bővítése és ennek nyomon követése érdekében, ideértve a vidéki területeket is, összhangban az egyezmény 12. cikkével és a Bizottság 24. számú, nőkről és egészségről szóló általános ajánlásával. A Bizottság ajánlja a nők körében a mell-, tüdő-, méhnyak- és vastagbélrák-megbetegedések megakadályozását célzó intézkedések megerősítését. Kéri a Részes Államot a nem kívánt terhességek megelőzését célzó intézkedések megerősítésére, többek között a fogamzásgátlók széles skálájának jobb elérhetősége útján is, illetve fokozva a családtervezéssel kapcsolatos ismereteket és tudatosságot. A Bizottság kéri a Részes Államot, hogy következő jelentésében biztosítson további tájékoztatást a nők egészsége és az általa a nők egészségének javítása céljából hozott intézkedések hatása, továbbá a nők egészségügyi, többek között családtervezési szolgáltatásokhoz való hozzáférése tekintetében.

30. Tudomásul véve a Roma Integráció Évtizede 2005–2015 programot, a Bizottságot aggasztja a roma nők és lányok helyzete, akik nemi, etnikai vagy kulturális háttér, illetve társadalmi-gazdasági státusz alapján többszörös és egymást átfedő megkülönböztetési formák áldozatai. A Bizottságot aggasztja továbbá, hogy a roma nők és lányok továbbra is sérülékeny és marginalizált helyzetben vannak, emellett megkülönböztetés áldozatai, ideértve az oktatást, egészségügyet, lakhatást, foglalkoztatást és a politikai, állami és gazdasági életben való részvételt. Aggasztja továbbá a roma nők és lányok elleni erőszak fennmaradása, ideértve az iskolai zaklatást és visszaélést, továbbá a roma nők formális oktatásában mutatkozó különbségeket, továbbá a roma lányok körében az iskolából való kimaradás magas arányát.

31. A Bizottság sürgeti a Részes Államot, hogy alkalmazzon holisztikus megközelítést a roma nőket sújtó megkülönböztetés sokféle és egymást átfedő formájában felszámolása, illetve valamennyi roma, megkülönböztetés ellenes és nemi egyenlőséggel kapcsolatos kérdéssel foglalkozó szerv eredményes összehangolása útján tényleges egyenlőségük elérésének meggyorsítása érdekében. Sürgeti a Részes Államot célzott intézkedések végrehajtására a meghatározott időkereten belül, minden területen, továbbá ezek

végrehajtásának nyomon követésére. A Bizottság felhívja a Részes Államot annak biztosítására, hogy a nők és férfiak egyenlőségének szempontját érvényesítik a Roma Integráció Évtizede 2005–2015 program valamennyi aspektusában. A Bizottság sürgeti a Részes Államot, hogy tegyen konkrét intézkedéseket a romákat, különösen a roma nőket és lányokat sújtó sztereotip attitűdök leküzdésére. Ösztönzi a Részes Államot a rendőrség számára a roma kultúrával kapcsolatos képzési programok megszervezésére. A Bizottság emellett ajánlja, hogy a Részes Állam foglalkozzon a roma nőket sújtó, nagyarányú munkanélküliséggel, és fogadjon el intézkedéseket a közéletben minden szinten való részvételük bővítésére. A Bizottság ajánlja, hogy a Részes Állam gyűjtsön és tegyen közzé statisztikai információkat a roma nők és lányok oktatására, egészségére, foglalkoztatására és társadalmi, gazdasági és politikai helyzetére vonatkozóan, figyelemmel a szükségleteiknek megfelelő jövőbeni szakpolitikák adekvát kialakítása érdekében. A Bizottság kéri a Részes Államot, hogy tegyen jelentést az elért eredményekről a következő időszakos jelentésben.

32. A Bizottságot továbbra is aggasztja, hogy nem áll rendelkezésre elegendő információ a vidéki nők helyzetéről, ideértve az egészségügyi szolgáltatásokhoz, oktatáshoz, hitelhez, társadalombiztosításhoz és más lehetőségekhez való hozzáférésüket és a döntéshozatalban való részvételüket is.

33. A Bizottság kéri a Részes Államot, hogy a következő jelentésében a vidéki nők tényleges helyzetét illetően az egyezmény hatálya alá tartozó valamennyi terület tekintetében átfogó kép mutasson be. Felhívja a Részes Államot annak biztosítására, hogy a nemek szempontját valamennyi vidékfejlesztési szakpolitikában és tervben érvényesítik.

34. A Bizottság ösztönzi a Részes Államot, hogy a lehető leghamarabb fogadja el a Bizottság üléséről szóló módosítást, mely az Egyezmény 20. cikke (1) bekezdésére vonatkozik.

35. A Bizottság sürgeti a Részes Államot az Egyezmény szerinti kötelezettségei végrehajtásának körében a Pekingi Nyilatkozat és Cselekvési Platform teljes mértékű felhasználására, mivel ez megerősíti az Egyezmény rendelkezéseit, és kéri a Részes Államot e tekintetben információnyújtásra a következő időszakos jelentésében.

36. A Bizottság hangsúlyozza, hogy az Egyezmény teljes körű és eredményes végrehajtása elengedhetetlen a Millenniumi Fejlesztési Célok eléréséhez. Felhívja a nemi szempontok érvényesítésére és az Egyezmény rendelkezéseinek kifejezett szerepeltetésére valamennyi, a

Millenniumi Fejlesztési Célok elérését célzó erőfeszítésben, és kéri a Részes Államot, hogy e tekintetben szerepeltessen információkat következő időszakos jelentésében.

37. A Bizottság megállapítja, hogy a hét fő nemzetközi emberi jogi okmány Részes Államok által történő tiszteletben tartása eredményeként a nők fokozottabban élvezhetik emberi jogait és alapvető szabadságait az élet minden területén. A Bizottság ezért ösztönzi Magyarország Kormányát, hogy mérlegelje azon szerződés ratifikálását, melynek egyelőre nem tagja, vagyis a valamennyi migráns munkavállaló és családtagjaik jogainak védelméről szóló nemzetközi egyezményt.

38. A Bizottság kéri, hogy e záró észrevételeket széles körben terjesszék Magyarországon annak érdekében, hogy az emberek, ideértve a kormánytisztviselőket, politikusokat, parlamenti képviselőket és nő- és emberi jogi szervezeteket, tisztában legyenek a nők jogi és tényleges egyenlőségének biztosítása érdekében tett intézkedésekkel, illetve az e tekintetben szükséges további lépésekkel. A Bizottság kéri a Részes Államot, hogy továbbra is terjessze széles körben, különösen a nő- és emberi jogi szervezetek körében, az Egyezményt, ennek opcionális jegyzőkönyvét, a Bizottság általános észrevételeit, a Pekingi Nyilatkozatot és Cselekvési platformot, és a Közgyűlés huszonharmadik különleges ülészakának „Nők 2000: nők és férfiak közötti egyenlőség, fejlődés és béke a 21. században” című eredményeit.

39. A Bizottság kéri a Részes Államot, hogy a következő időszakos jelentésben reagáljon ezen záró észrevételekben megfogalmazott aggályokra az Egyezmény 18. cikke értelmében. A Bizottság felhívja a Részes Államot a 2006 szeptemberében esedékes hetedik és 2010 szeptemberében esedékes nyolcadik időszakos jelentésének 2010-ben, összevont jelentés formájában történő benyújtására.

1

Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya; Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya; A faji megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezmény; A nőkkel szembeni megkülönböztetés valamennyi formájának felszámolásáról szóló Egyezmény; Egyezmény a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód ellen; Egyezmény a

gyermek jogairól; Nemzetközi egyezmény valamennyi migráns munkavállaló és családtagjaik jogainak védelméről.

10.1

CEDAW egyezmény

A nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló (CEDAW) egyezmény

A Nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló (CEDAW) egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 1979. december 18-án New York-ban került elfogadásra, és 1981. szeptember 3-án lépett hatályba. Az Egyezmény értelmében a Részes Államok kötelesek minden megfelelő intézkedést megtenni a nőkkel szemben alkalmazott megkülönböztetés kiküszöbölésére.

Az Egyezmény a magyar jogrendszerbe az 1982. évi 10. törvényerejű rendelettel került beiktatásra.

Az Egyezmény végrehajtásának ellenőrzésére a Részes Államok 1982-ben a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöbölésével foglalkozó Bizottságot (a továbbiakban: Bizottság) hoztak létre, amely 23 tagból áll. A Bizottság tagjait a Részes Államok jelölik, a tagokat négy éves időtartamra választják meg. A Bizottság feladata az Egyezmény végrehajtásában bekövetkező haladás figyelemmel kísérése az ahhoz csatlakozó országok tekintetében. A Bizottság évente kétszer ülésezik, amely során a Részes Államok által a nők helyzetének javítására hozott nemzeti szintű intézkedésekről készített és négyévente benyújtott ország jelentéseket értékeli, és ez alapján ajánlásokat fogalmaz meg.

A CEDAW Bizottság másik lényeges feladatköre, hogy elbírálja a Részes Államok állampolgárai részéről benyújtott, az Egyezmény valamely rendelkezésének megsértését érintő beadványokat. A Bizottsághoz fordulhatnak a Részes Államok valamelyikének joghatósága alá tartozó egyének, egyének csoportjai, illetve a nevükben eljáró más személyek, akik azt állítják, hogy az Egyezményben rögzített valamely jogukat a szóban forgó Részes Állam megsértette. A Bizottsághoz csak abban az esetben lehet panasszal fordulni, ha a panasztevő valamennyi hazai jogorvoslati lehetőséget kimerített. Panaszok benyújtására az Egyezmény Kiegészítő Jegyzőkönyve ad lehetőséget.

A Magyar Köztársaság a Kiegészítő Jegyzőkönyvet a 2001. évi LX. törvénnyel hirdette ki, amely így Magyarország vonatkozásában 2001. március 22-én lépett hatályba.

A nőkkel szembeni megkülönböztetés felszámolásával foglalkozó Bizottság véleménye a 4/2004-es beadványáról⁴⁰

11.

Egyezségokmány I.

A Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya

Az Egyezségokmányban részes államok

tekintetbe vették, hogy az Egyesült Nemzetek Alapokmányában meghirdetett elveknek megfelelően az emberi közösség valamennyi tagja veleszületett méltóságának, valamint egyenlő és elidegeníthetetlen jogainak az elismerése a szabadság, az igazságosság és a világbéke alapja,

felismerik azt, hogy ezek a jogok az emberi lény veleszületett méltóságából erednek,

felismerték, hogy az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának megfelelően a félelemtől és a nélkülözéstől mentes szabad emberi lények eszménye csak akkor valósítható meg, ha olyan feltételeket hoznak létre, amelyek révén mindenki élvezheti gazdasági, szociális és kulturális jogait, úgyszintén polgári és politikai jogait is,

tekintetbe vették az államoknak az Egyesült Nemzetek Alapokmányából folyó kötelezettségét az emberi jogok és szabadságok egyetemes tiszteletben tartásának előmozdítására,

figyelembe vették, hogy az egyénnek kötelességei vannak más egyének és a közösség iránt, amelyhez tartozik, és törekedni köteles az Egyezségokmányban elismert jogok előmozdítására és tiszteletben tartására, és ezért

megállapodtak az alábbi cikkekben:

⁴⁰ <http://www.szmm.gov.hu/main.php?folderID=16310&articleID=31534&ctag=articlelist&iid=1> A CEDAW Egyezmény, Letöltés ideje: 2012. október 12 18:30

I. RÉSZ

1. cikk

1. Minden népnek joga van az önrendelkezésre. E jog értelmében a népek szabadon határozzák meg politikai rendszerüket és szabadon biztosítják gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésüket.
2. Céljai elérése érdekében minden nép - a kölcsönös előnyök elvén alapuló nemzetközi gazdasági együttműködésből és a nemzetközi jogból eredő kötelezettségeinek a tiszteletben tartásával - szabadon rendelkezik természeti kincseivel és erőforrásaival. Semmilyen körülmények között sem fosztható meg valamely nép a létfenntartásához szükséges eszközeitől.
3. Az Egyezségokmányban részes államok, ideértve azokat is, amelyek önkormányzattal nem rendelkező, illetőleg gyámsági területek igazgatásáért felelősek, előmozdítják a népek önrendelkezési jogának megvalósítását, s ezt a jogot az Egyesült Nemzetek Alapokmányának rendelkezéseivel összhangban tiszteletben tartják.

II. RÉSZ

2. cikk

1. Az Egyezségokmányban részes valamennyi állam kötelezi magát arra, hogy - különösen gazdasági és technikai téren - mind saját erejéből, mind pedig a nemzetközi segítségnyújtás és együttműködés útján a rendelkezésre álló valamennyi erőforrás igénybevételevel, minden megfelelő eszközzel, ideértve különösen a jogszabályi intézkedéseket, fokozatosan biztosítja az Egyezségokmányban elismert jogok teljes gyakorlását.
2. Az Egyezségokmányban részes államok kötelezik magukat arra, hogy biztosítják az Egyezségokmányban rögzített jogoknak fajra, színre, nemre, nyelvre, vallásra, politikai vagy bármely más véleményre, nemzeti vagy társadalmi származásra, vagyoni helyzetre, születésre, vagy minden egyéb helyzetre tekintet nélkül való gyakorlását.
3. A fejlődő országok, kellő figyelemmel az emberi jogokra és saját nemzetgazdaságukra, maguk határozhatják meg, hogy milyen mértékben biztosítják az Egyezségokmányban elismert gazdasági jogokat azok számára, akik nem állampolgáraik.

3. cikk

Az Egyezségokmányban részes államok kötelezik magukat arra, hogy az Egyezségokmányban meghatározott gazdasági, szociális és kulturális jogok gyakorlását a férfiak és a nők számára az egyenjogúság alapján biztosítják.

4. cikk

Az Egyezségokmányban részes államok elismerik, hogy az állam által az Egyezségokmánnyal összhangban biztosított jogok gyakorlása során az állam e jogokat csak olyan korlátozásoknak vetheti alá, amelyeket - e jogok természetével összeegyeztethető mértékben és kizárólag a demokratikus társadalom általános jólétének előmozdítása céljából - a törvény határoz meg.

5. cikk

1. Az Egyezségokmány egyetlen rendelkezését sem lehet úgy érelemezni, hogy az jogot adna bármely államnak, csoportnak vagy személynek olyan tevékenység kifejtésére, vagy olyan cselekedetre, amely az Egyezségokmányban elismert jogok és szabadságok bármelyikének megsemmisítésére vagy azoknak az Egyezségokmányban meghatározottnál nagyobb mértékben való korlátozására irányul.
2. A valamely országban törvény, egyezmény, rendelet vagy szokás által elismert vagy annak alapján hatályban levő egyetlen alapvető emberi jog korlátozása vagy csorbítása sem engedhető meg azzal az ürüggyel, hogy az Egyezségokmány az ilyen jogokat nem vagy csak kisebb mértékben ismeri el.

III. RÉSZ

6. cikk

1. Az Egyezségokmányban részes államok elismerik a munkához való jogot - amely magában foglalja mindenkinek azt a jogát, hogy lehetősége legyen az általa szabadon választott vagy elfogadott munka útján való megélhetésre - , és megfelelő lépéseket tesznek e jog biztosítása érdekében.
2. Az Egyezségokmányban részes államok által a jog teljes megvalósítása érdekében teendő intézkedések magukban foglalják a műszaki és szakmai tanácsadási és képzési programok, eljárásmodok és módszerek kidolgozását, amelyek az állandó gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés, valamint a teljes és termelő foglalkoztatottság elérését

szolgálják, olyan körülmények között, amelyek biztosítják az egyének alapvető politikai és gazdasági jogait.

7. cikk

Az Egyezségokmányban részes államok elismerik mindenkinek a jogát az igazságos és kedvező munkafeltételekhez, amelyek különösen az alábbiakat biztosítják:

- a. olyan díjazást, amely minden dolgozó számára legalább a következőket jelenti:
 - I. méltányos munkabért és az egyenlő munkáért minden megkülönböztetés nélkül járó egyenlő díjazást, különösen pedig a nők számára olyan munkakörülmények biztosítását, amelyek - ugyanazon munkáért való ugyanazon díjazás mellett - nem maradnak el a férfiak munkakörülményeitől;
 - II. tisztességes megélhetést maguk és családjuk számára, az Egyezségokmány rendelkezéseivel összhangban;
- b. biztonságos és egészséges munkakörülményeket;
- c. mindenki számára azonos lehetőségeket arra, hogy a munkahelyén - kizárólag a munkában eltöltött idő és a szakmai képességek figyelembevétel alapján - megfelelő magasabb kategóriába léptessék elő;
- d. Pihenést, szabad időt, a munkaidő ésszerű korlátozását, rendszeres fizetett szabadságot, valamint a törvényes ünnepnapokra járó díjazást.

8. cikk

1. Az Egyezségokmányban részes államok kötelezettséget vállaltak arra, hogy biztosítják:
 - a. mindenkinek azt a jogát, hogy saját gazdasági és társadalmi érdekeinek előmozdítása és védelme érdekében másokkal együtt szakszervezetet alakítson és az általa választott szakszervezetbe - egyedül az adott szervezet szabályaitól függően - belépessen. E jog gyakorlását csak a törvényben meghatározott olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek a demokratikus társadalomban az állambiztonság, a közrend, vagy mások jogai és szabadsága védelme érdekében szükségesek;
 - b. a szakszervezeteknek azt a jogát, hogy országos szövetséget vagy társulást létesítsenek, valamint az utóbbiaknak azt a jogát, hogy nemzetközi szakszervezeti szervezetet alakítsanak, illetve ahhoz csatlakozzanak;

- c. a szakszervezeteknek azt a jogát, hogy - eltekintve a törvényben meghatározott olyan korlátozásoktól, amelyek demokratikus társadalomban az állambiztonság, a közrend, vagy mások jogai és szabadsága védelme érdekében szükségesek - szabadon működjenek;
 - d. Az adott ország törvényeivel összhangban gyakorolt sztrájkjogot.
- 2. E cikk nem akadályozza, hogy e jogoknak a fegyveres erők, a rendőrség, valamint az államigazgatás tagjai által történő gyakorlását törvényes korlátozásnak vessék alá.
 - 3. E cikk egyetlen rendelkezése sem jogosítja fel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek az egyesülési szabadságról és a szervezkedési jog védelméről szóló 1948. évi Egyezményében részes államokat olyan törvényhozási intézkedésekre, vagy a törvény oly módon való alkalmazására, amely csorbítja az említett egyezményben meghatározott biztosítékokat.

9. cikk

Az Egyezségokmányban részes államok elismerik, hogy mindenkinek joga van a szociális biztonságra, beleértve a társadalombiztosítást is.

10. cikk

Az Egyezségokmányban részes államok elismerik, hogy

- 1. a lehető legszélesebb körű védelmet és segítséget kell nyújtani a családnak, amely a társadalom természetes és alapvető egysége, különösen a családalapítás tekintetében és addig, amíg a család felelős az eltartott gyermekek gondozásáért és neveléséért. Házasság csak a házasulandók szabad beleegyezése alapján köthető;
- 2. az anyának a gyermek születése előtt és után ésszerű időtartamra külön védelmet kell biztosítani. Ez alatt az idő alatt a dolgozó anyáknak fizetett szabadságot, vagy megfelelő társadalombiztosítási szolgáltatásokkal együtt járó szabadságot kell biztosítani;
- 3. különleges intézkedéseket kell tenni minden gyermek és fiatakorú védelmére és segítésére, származásukra és az egyéb körülményekre való tekintet nélkül. A gyermekeket és a fiatakorúakat védeni kell a gazdasági és társadalmi kizsákmányolással szemben. A törvény szerint büntetni kell e személyek olyan munkára történő alkalmazását, amely káros az erkölcsükre vagy az egészségükre,

életveszélyes vagy akadályozza rendes fejlődésüket. Az államok kötelesek azt a korhatárt megállapítani, melyen alul a fizetett gyermekmunka tilos és törvényileg büntetendő.

11. cikk

1. Az Egyezségokmányban részes államok elismerik mindenkinek a jogát önmaga és családja megfelelő életszínvonalára, ideértve a kellő táplálkozást, ruházkodást és lakást, valamint az életkörülmények állandó javulását. A részes államok megfelelő intézkedéseket hoznak e jog megvalósítása érdekében, továbbá elismerik, hogy evégből alapvető fontosságú a szabad elhatározás alapján nyugvó nemzetközi együttműködés.
2. Az Egyezségokmányban részes államok elismerik mindenkinek alapvető jogát arra, hogy ne éhezzen, és önállóan és a nemzetközi együttműködés útján - a konkrét programokat is ideértve - megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy
 - a. megjavítsák az élelmiszerek termelésének, tartósításának és elosztásának a módszereit, a technikai és tudományos ismeretek teljes kihasználásával, a táplálkozás elveinek elterjesztésével és a mezőgazdasági rendszerek olyan fejlesztésével vagy átalakításával, amely lehetővé teszi a természeti erőforrások leghatékonyabb fejlesztését és hasznosítását;
 - b. biztosítsák a világ élelmiszerkészletének méltányos és a szükségleteknek megfelelő elosztását - , figyelembe véve mind az élelmiszer-importáló, mind pedig az élelmiszer-exportáló országok problémáit.

12. cikk

1. Az Egyezségokmányban részes államok elismerik mindenkinek a jogát arra, hogy a testi és lelki egészség elérhető legmagasabb szintjét élvezze.
2. Az Egyezségokmányban részes államok által a jog teljes megvalósítása érdekében teendő intézkedéseknek különösen az alábbiakra kell kiterjedniük:
 - a. a halvaszületés, a csecsemőhalálozás csökkentése, valamint a gyermekek egészséges fejlődése érdekében szükséges intézkedések;
 - b. a környezet és az ipar egészségügyének minden vonatkozásban történő megjavítása;
 - c. a járványos, helyileg rendszeresen előforduló járványos és foglalkozási, valamint más megbetegedések megelőzése, gyógyítása és ellenőrzése;

- d. olyan feltételek megteremtése, amelyek megbetegedés esetén mindenki számára biztosítják az orvosi ellátást és kezelést.

13. cikk

1. Az Egyezségokmányban részes államok elismerik, hogy mindenkinek joga van a művelődéshez. Egyetértenek abban, hogy az iskolai nevelésnek az emberi személyiség és az emberi méltóság érzetének teljes kifejlesztésére, az emberi jogok és alapvető szabadságok iránti tisztelet megerősítésére kell irányulnia. Egyetértenek továbbá a részes államok abban is, hogy az iskolai nevelésnek minden személyt képessé kell tennie arra, hogy hasznos szerepet töltsön be a szabad társadalomban, előmozdítsa a megértést, türelmet és barátságot valamennyi nemzet, valamint minden faji, népi és vallási csoport között és támogassa az Egyesült Nemzeteknek a béke fenntartása érdekében kifejtett tevékenységét.
2. Az Egyezségokmányban részes államok elismerik, hogy e jog teljes megvalósítása érdekében:
 - a. az elemi oktatást mindenki számára kötelezővé és ingyenessé kell tenni;
 - b. a középfokú oktatást annak különböző formáiban, ideértve a műszaki és szakmai középfokú oktatást is, minden megfelelő eszközzel általánossá és mindenki számára hozzáférhetővé kell tenni, különösen az ingyenes oktatás fokozatos bevezetése útján;
 - c. a felsőoktatást teljesen egyenlő feltételekkel a képesség alapján mindenki számára hozzáférhetővé kell tenni, minden megfelelő eszközzel, különösen az ingyenes oktatás fokozatos bevezetése útján;
 - d. az alapfokú oktatást a lehető legnagyobb mértékben bátorítani vagy fokozni kell minden olyan személy esetében, aki nem részesült elemi oktatásban, vagy azt nem fejezte be;
 - e. az iskolai hálózat fejlesztését minden szinten tevékenyen elő kell mozdítani, megfelelő ösztöndíjrendszert kell kialakítani és a tanszemélyzet anyagi életfeltételit állandóan javítani kell.
3. Az Egyezségokmányban részes államok kötelezik magukat, hogy tiszteletben tartják a szülőknek, illetőleg adott esetben a törvényes gyámoknak a szabadságát arra, hogy a hatóságok által létesített iskola helyett az állam által megállapított vagy jóváhagyott minimális iskoláztatási követelményeknek egyébként megfelelő más iskolákat

válasszanak gyermekeik számára, és hogy gyermekeik vallási és erkölcsi nevelését saját meggyőződésükkel összhangban biztosítsák.

4. E cikk egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az csorbítaná az egyéneknek és jogi személyeknek a jogát oktatási intézmények létesítésére és igazgatására, mindenkor azzal a feltétellel, hogy az e cikk 1. bekezdésében meghatározott elveket tiszteletben tartják és hogy az ilyen intézményekben nyújtott oktatás az állam által meghatározott minimális követelményeknek megfelel.

14. cikk

Az Egyezségokmányban részes valamennyi állam, amely abban az időpontban, amelyben az Egyezségokmány részesévé vált, még nem volt képes a területén vagy a joghatósága alatt álló más területen a kötelező és ingyenes alapfokú iskoláztatást biztosítani, kötelezi magát arra, hogy két éven belül részletes intézkedési tervet dolgoz ki és fogad el annak érdekében, hogy a tervben ésszerűen meghatározandó néhány éven belül a mindenkire kiterjedő kötelező és ingyenes iskoláztatás elve fokozatosan megvalósuljon.

15. cikk

1. Az Egyezségokmányban részes államok elismerik mindenki jogát arra, hogy
 - a. részt vegyen a kulturális életben;
 - b. élvezze a tudomány haladásából és annak alkalmazásából származó előnyöket;
 - c. minden olyan tudományos, irodalmi vagy művészeti alkotás tekintetében, melynek szerzője, erkölcsi és anyagi érdekei védelemben részesüljenek.
2. Az Egyezségokmányban részes államok által e jog teljes érvényesítése érdekében teendő lépéseknek ki kell terjedniük a tudomány és a kultúra megőrzését, fejlesztését és terjesztését biztosító intézkedésekre is.
3. Az Egyezségokmányban részes államok kötelezik magukat a tudományos kutató és alkotó tevékenységekhez nélkülözhetetlen szabadság tiszteletben tartására.
4. Az Egyezségokmányban részes államok elismerik a tudomány és kultúra területén történő nemzetközi kapcsolatok és együttműködés előmozdításából és fejlesztéséből származó előnyöket.

IV. RÉSZ

16. cikk

1. Az Egyezségokmányban részes államok kötelezik magukat arra, hogy az Egyezségokmány e részében foglalt intézkedésekkel összhangban jelentéseket terjesztenek elő az általuk foganatosított intézkedésekről és arról az előrehaladásról, amelyet az Egyezségokmányban elismert jogok tiszteletben tartásának biztosítása tekintetében értek el.
2. _
 - a. A jelentéseket Egyesült Nemzetek Főtitkára elé kell terjeszteni, aki azok másolatait az Egyezségokmány rendelkezéseinek megfelelően megvizsgálás céljából megküldi a Gazdasági és Szociális Tanácsnak.
 - b. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára a szakosított intézményeknek is megküldi az olyan államok jelentésinek vagy azok vonatkozó részeinek másolatát, amelyek az Egyezségokmányban részesek és amelyek e szakosított intézményeknek is tagjai, amennyiben a jelentések vagy azok részei olyan ügyekre vonatkoznak, amelyek - alapokmányaik rendelkezéseinek megfelelően - az említett szakosított intézmények feladatkörébe tartoznak.

17. cikk

1. Az Egyezségokmányban részes államok jelentéseiket, a Gazdasági és Szociális Tanács által a részes államokkal és az érdekelt szakosított intézményekkel való tanácskozás után megállapítandó programnak megfelelően, az Egyezségokmány hatálybalépésétől számított egy éven belül terjesztik elő.
2. A jelentések megjelölhetik azokat a körülményeket és nehézségeket, amelyek befolyásolják az Egyezségokmányban meghatározott kötelezettségek teljesítését.
3. Amennyiben az Egyezségokmányban részes valamely állam már korábban tett ebben a tárgyban jelentést az Egyesült Nemzeteknek, vagy valamely szakosított intézményének, az ilyen jelentést nem kell megismételni, elegendő az arra való pontos hivatkozás.

18. cikk

A Gazdasági és Szociális Tanács az Egyesült Nemzetek Alapokmánya által az emberi jogok és alapvető szabadságok területén reá ruházott feladatkörében megállapodhat a szakosított intézményekkel arról, hogy azok jelentést tesznek a Tanácsnak az Egyezségokmány rendelkezéseinek tiszteletben tartása terén a tevékenységi körükbe tartozó ügyekben elért

eredményeiről. E jelentések tartalmazhatják a szakosított intézmények illetékes szervei által a végrehajtás érdekében elfogadott határozatokra és ajánlásokra vonatkozó adatokat.

19. cikk

A Gazdasági és Szociális Tanács az Emberi Jogok Bizottságához utalhatja tanulmányozás és általános jellegű ajánlás hozatala vagy - ha az indokolt - tájékoztatás céljából az államoknak az emberi jogokra vonatkozóan a 16. és 17. cikk értelmében tett jelentéseit, valamint a szakosított intézmények által a 18. cikk értelmében az emberi jogokra vonatkozóan előterjesztett jelentéseket.

20. cikk

Az Egyezségokmányban részes államok és az érdekelt szakosított intézmények közölhetik észrevételeiket a Gazdasági és Szociális Tanáccsal a 19. cikkben foglaltak szerint hozott bármely általános ajánlással, valamint a Bizottság bármely jelentésében vagy a jelentésben megnevezett okmányokban foglalt bármely általános ajánlással kapcsolatban.

21. cikk

A Gazdasági és Szociális Tanács időről időre általános jellegű ajánlásokat tartalmazó, valamint az Egyezségokmányban elismert jogok általános tiszteletben tartása érdekében tett intézkedésekről és elért előrehaladásról az Egyezségokmányban részes államok és a szakosított intézmények által közölt adatokat összegző jelentéseket terjeszthet a Közgyűlés elé.

22. cikk

A Gazdasági és Szociális Tanács felhívhatja az Egyesült Nemzetek egyéb szerveinek, kisegítő szerveinek és a technikai segítségnyújtásban érdekelt szakosított intézményeinek a figyelmét az Egyezségokmány e részében foglalt jelentésekkel kapcsolatban felmerülő olyan kérdésekre, amelyek e szerveket segíthetik abban, hogy saját hatáskörükben döntsenek olyan nemzetközi intézkedések hozatalának célszerűségéről, amelyek alkalmaznak látszanak az Egyezségokmány hatékony és fokozatos végrehajtásának az előmozdítására.

23. cikk

Az Egyezségokmányban részes államok egyetértenek abban, hogy az Egyezségokmányban elismert jogok megvalósításához szükséges nemzetközi intézkedések magukban foglalják

egyezmények kötését, ajánlások elfogadását, technikai segítségnyújtást és az érdekelt kormányokkal együttesen tanácskozások és tanulmányozás céljából szervezett regionális ülések és technikai összejövetelek tartását.

24. cikk

Az Egyezségokmány egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az csorbítaná az Egyesült Nemzetek Alapokmányának és a szakosított intézmények alapszabályzatainak azokat a rendelkezéseit, amelyek meghatározzák az Egyesült Nemzetek különböző szerveinek és szakosított intézményeinek az Egyezségokmányban érintett kérdésekkel kapcsolatos felelősségét.

25. cikk

Az Egyezségokmány egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az csorbítaná a népek vele született jogát arra, hogy teljes mértékben és szabadon élvezzék és felhasználják természeti kincseiket és erőforrásaikat.

V. RÉSZ

26. cikk

1. Az Egyezségokmányt az Egyesült Nemzetek tagállamai, illetőleg bármely szakosított intézményének tagállamai, a Nemzetközi Bíróság Alapszabályában részes államok, valamint azok az államok írhatják alá, amelyek az Egyesült Nemzetek Közgyűlése felkért arra, hogy az Egyezségokmányban részesek legyenek.
2. Az Egyezségokmányt meg kell erősíteni. A megerősítő okiratokat az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál kell letétbe helyezni.
3. Az Egyezségokmányhoz az ennek a cikknek az 1. bekezdésében megjelölt bármely állam csatlakozhat.
4. Az Egyezségokmányhoz való csatlakozás a csatlakozási okiratnak az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál való letétbe helyezésével történik.
5. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára azokat az államokat, amelyek az Egyezségokmányt aláírták, vagy ahhoz csatlakoztak, értesíti az egyes megerősítő vagy csatlakozási okiratok letétbe helyezéséről.

27. cikk

1. Az Egyezségokmány a harmincötödik megerősítő vagy csatlakozási okiratnak az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál történt letétbe helyezését követő három hónap elteltével lép hatályba.
2. Annak az államnak a tekintetében, amely az Egyezségokmányt a harmincötödik megerősítő vagy csatlakozási okirat letétbe helyezése után erősíti meg vagy csatlakozik ahhoz, az Egyezségokmány a megerősítő vagy csatlakozási okirata letétbe helyezésétől számított három hónap elteltével lép hatályba.

28. cikk

Az Egyezségokmány rendelkezései a szövetségi államok minden részére bármiféle korlátozás vagy kivétel nélkül kiterjednek.

29. cikk

1. Az Egyezségokmányban részes bármely állam módosítást javasolhat és annak szövegét megküldheti az Egyesült Nemzetek Főtitkárának. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára minden módosítási javaslatot eljuttat az Egyezségokmányban részes államokhoz azzal a kéréssel, hogy közöljék vele, kívánják-e a részes államok értekezletének összehívását a javaslat megtárgyalása és szavazásra bocsátása céljából. Amennyiben a részes államok legalább egyharmada az értekezlet összehívása mellett nyilatkozik, az Egyesült Nemzetek Főtitkára az Egyesült Nemzetek égisze alatt összehívja az értekezletet. Az értekezleten jelen levő és szavazó részes államok többsége által elfogadott módosítást jóváhagyás céljából az Egyesült Nemzetek Közgyűlése elé kell terjeszteni.
2. A módosítás akkor lép hatályba, ha azt a Közgyűlés jóváhagyta és az Egyezségokmányban részes államok kétharmados többsége a vonatkozó alkotmányos eljárásnak megfelelően elfogadta.
3. A hatályba lépett módosítás az azt elfogadó részes államokat kötelezi, a többi részes államot továbbra is az Egyezségokmány rendelkezései, valamint az általuk korábban elfogadott módosítások kötelezik.

30. cikk

Az Egyesült Nemzetek Főtitkára a 26. cikk 5. bekezdésében előírt értesítésektől függetlenül, az ugyanannak a cikknek az 1. bekezdésében meghatározott államokat tájékoztatja:

- a. a 26. cikk alapján történt aláírásokról, megerősítésekről és csatlakozásokról;
- b. az Egyezségokmánynak a 27. cikk szerinti hatálybalépésének valamint a 29. cikk alapján végrehajtott módosítások hatálybalépésének időpontjáról.

31. cikk

1. Az Egyezségokmányt, amelynek angol, francia, kínai, orosz és spanyol szövege egyaránt hiteles, az Egyesült Nemzetek levéltárában kell elhelyezni.
2. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára az Egyezségokmány hiteles másolatát megküldi a 26. cikkben megjelölt államoknak.⁴¹

12.

Egyezségokmány II.

A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya

Az Egyezségokmány részes államai

tekintetbe vették, hogy az Egyesült Nemzetek Alapokmányában meghirdetett elveknek megfelelően az emberi közösség valamennyi tagja veleszületett méltóságának, valamint egyenlő és elidegeníthetetlen jogainak az elismerése a szabadság, az igazságosság és a világbéke alapja,

felismerték azt, hogy ezek a jogok az emberi lény veleszületett méltóságából erednek,

felismerték, hogy az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának megfelelően a polgári és politikai szabadságjogokat élvező, a félelemtől és a nélkülözéstől mentes szabad emberi lények eszménye csak úgy valósítható meg, ha olyan feltételeket hoznak létre, amelyek révén mindenki élvezheti polgári és politikai, valamint gazdasági, szociális és kulturális jogait,

tekintetbe vették az államoknak az Egyesült Nemzetek Alapokmányából folyó kötelezettségét az emberi jogok és szabadságok egyetemes tiszteletben tartására,

⁴¹ http://www.menszt.hu/informaciok/emberi_jogok/egyezsegokmany_i Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, Letöltés ideje: 2012. október 12 18:50

figyelembe vették, hogy az egyének kötelességi vannak más egyének és a közösség iránt, amelyhez tartozik, és törekedni köteles az Egyezségokmányban elismert jogok előmozdítására és tiszteletben tartására, és ezért

megállapodtak az alábbi cikkekben:

I. RÉSZ

1. cikk

1. Minden népnek joga van az önrendelkezésre. E jog értelmében a népek szabadon határozzák meg politikai rendszerüket és szabadon biztosítják gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésüket.
2. Céljai elérése érdekében minden nép - a kölcsönös előnyök elvén alapuló nemzetközi gazdasági együttműködésből és a nemzetközi jogból eredő kötelezettségeinek tiszteletben tartásával - szabadon rendelkezik természeti kincseivel és erőforrásaival. Semmilyen körülmények között sem fosztható meg valamely nép a létfenntartásához szükséges eszközeitől.
3. Az Egyezségokmányban részes államok, ideértve azokat is, amelyek önkormányzat nélküli, illetőleg gyámsági területek igazgatásáért felelősek, előmozdítják a népek önrendelkezési jogának megvalósítását, s ezt a jogot az Egyesült Nemzetek Alapokmányának rendelkezéseivel összhangban tiszteletben tartják.

II. RÉSZ

2. cikk

1. Az Egyezségokmányban részes valamennyi állam kötelezi magát, hogy tiszteletben tartja és biztosítja a területén tartózkodó és joghatósága alá tartozó minden személy számára az Egyezségokmányban elismert jogokat, minden megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési, vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.
2. Az Egyezségokmányban részes államok kötelezik magukat arra, hogy alkotmányos eljárásukkal és az Egyezségokmány rendelkezéseivel összhangban gondoskodnak olyan törvényhozási vagy egyéb intézkedések meghozataláról, amelyek az

Egyezségokmányban elismert jogok érvényesüléséhez szükségesek, amennyiben ilyenek még nem volnának hatályban.

3. Az Egyezségokmányban részes minden állam kötelezi magát annak biztosítására, hogy
 - a. minden olyan személy, akinek az Egyezségokmányban elismert jogai vagy szabadságai sérelmet szenvednek, hatékony jogorvoslattal élhessen akkor is, ha a jogok megsértését hivatalos minőségben eljáró személyek követték el;
 - b. a jogorvoslattal élő személy jogai tekintetében az illetékes bírói, államigazgatási vagy törvényhozó hatóság vagy az állam jogrendszere szerint illetékes más hatóság határozzon, és fejlessze a bírói jogorvoslat lehetőségeit;
 - c. az illetékes hatóságok a helytállónak elismert jogorvoslatnak érvényt szerezzenek.

3. cikk

Az Egyezségokmányban részes államok kötelezik magukat, hogy az Egyezségokmányban meghatározott valamennyi polgári és politikai jog tekintetében biztosítják a férfiak és a nők egyenjogúságát.

4. cikk

1. A nemzet létét fenyegető és hivatalosan kihirdetett szükségállapot idején az Egyezségokmányban részes államok az adott helyzet által szigorúan megkövetelt mértékben tehetnek olyan intézkedéseket, amelyek eltérnek az Egyezségokmányban vállalt kötelezettségeiktől, feltéve, hogy az ilyen intézkedések nem állnak ellentétben egyéb nemzetközi jogi kötelezettségeikkel és nem jelentenek kizárólag faj, szín, nem, nyelv, vallás vagy társadalmi származás alapján történő megkülönböztetést.
2. E rendelkezés alapján nem lehet eltérni a 6., 7., 8., (1. és 2. bekezdés), 11., 15., 16. és 18. cikktől.
3. Az Egyezségokmányban részes minden állam, amely él az eltérés jogával, az Egyesült Nemzetek Főtitkára útján haladéktalanul tájékoztatni köteles az Egyezségokmányban részes többi államot azokról az intézkedésekről, amelyektől eltér és azokról az okokról, amelyek erre késztették. További tájékoztatást kell adni ugyanezen az úton arról az időpontról, amikor az állam az ilyen eltéréseknek véget vet.

5. cikk

1. Az Egyezségokmány egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az jogot adna bármely államnak, csoportnak vagy személynek olyan tevékenység kifejtésére, vagy olyan cselekedetre, amely az Egyezségokmányban elismert jogok és szabadságok megsemmisítésére, vagy azoknak az Egyezségokmányban meghatározottnál nagyobb mértékben való korlátozására irányul.
2. Az Egyezségokmányban részes bármely államban törvény, egyezmény, rendelet vagy szokás által elismert, vagy azok alapján hatályban levő egyetlen alapvető emberi jog korlátozása vagy csorbítása sem engedhető meg azzal az ürüggyel, hogy az Egyezségokmány az ilyen jogokat nem, vagy csak kisebb mértékben ismeri el.

III. RÉSZ

6. cikk

1. Minden emberi lénynek veleszületett joga van az életre. E jogot a törvénynek védelmeznie kell. Senkit sem lehet életététől önkényesen megfosztani.
2. Olyan országokban, amelyek a halálbüntetést nem törölték el, csak a bűncselekmény elkövetése idején hatályos törvényben meghatározott legsúlyosabb bűncselekményekért lehet kiszabni halálbüntetést, és az nem állhat ellentétben az Egyezségokmány rendelkezéseivel, sem a népirtás bűncselekményének megelőzéséről és megbüntetéséről szóló egyezménnyel. E büntetést csak az illetékes bíróság által hozott jogerős ítélet alapján lehet végrehajtani.
3. Amennyiben az élettől való megfosztás a népirtás bűncselekményét valósítja meg, egyetértés áll fenn abban a tekintetben, hogy e cikk egyetlen rendelkezése sem hatalmazza fel az Egyezségokmányban részes valamely államot arra, hogy bármilyen módon eltérjen olyan kötelezettségektől, amelyeket a népirtás megelőzéséről és megbüntetéséről szóló egyezmény rendelkezései értelmében vállalt.
4. Bármely halálra ítéltnek joga van kegyelmet vagy a büntetés megváltoztatását kérni. Közkegyelmet vagy egyéni kegyelmet minden esetben lehet adni, illetőleg a halálbüntetést minden esetben meg lehet változtatni.
5. Halálbüntetést nem lehet kiszabni a 18. életévüket be nem töltött személyek által elkövetett bűncselekmények miatt, és azt terhes nőknél nem lehet végrehajtani.

6. E cikk egyetlen rendelkezésére sem lehet hivatkozni avégett, hogy késleltessék vagy megakadályozzák a halálbüntetésnek az Egyezségokmányban részes valamely állam általi eltörlését.

7. cikk

Senkit sem lehet kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánásnak vagy büntetésnek alávetni. Különösen tilos bárkit szabad hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletnek alávetni.

8. cikk

1. Senkit sem lehet rabszolgaságban tartani; a rabszolgaság és a rabszolga-kereskedelem minden formájában tilos.
2. Senkit sem lehet szolgaságban tartani.
3. _
 - a. Senkit sem lehet kényszer- vagy kötelező munka végzésére kötelezni;
 - b. ennek a bekezdésnek az a) pontját nem lehet úgy értelmezni, hogy az azokban az országokban, ahol valamely bűncselekmény miatti büntetésként kényszermunkával járó szabadságvesztést lehet kiszabni, megakadályozná az illetékes bíróság által hozott ilyen ítélettel elrendelt kényszermunka végrehajtását;
 - c. e bekezdés szempontjából a “kényszer- vagy kötelező munka” kifejezés nem foglalja magában:
 - I. azt a b) pontban nem említett munkát vagy szolgálatot, amely rendszeresen megkövetelhető a törvényes bírói határozat alapján letartóztatásban levő vagy az ilyen határozattal feltételesen szabadlábra helyezett személytől;
 - II. a katonai jellegű szolgálatot és olyan országokban, ahol a katonai szolgálat lelkiismereti okokból történő megtagadása lehetővé van téve, a köz javára végzett olyan szolgálatot, amelyet a törvény a katonai szolgálatot lelkiismereti okokból megtagadó személyektől megkövetel;
 - III. a közösség életét vagy jólétét veszélyeztető szükséghelyzet vagy természeti csapás esetében megkívánt szolgálatot;
 - IV. minden olyan munkát vagy szolgálatot, amely a rendes polgári kötelezettségek része.

9. cikk

1. Mindenkinnek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra. Senkit sem lehet önkényesen őrizetbe venni vagy letartóztatni. Senkit sem lehet szabadságától másként, mint a törvényben meghatározott okokból és a törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani.
2. Minden letartóztatott személyt letartóztatásakor tájékoztatni kell letartóztatása okairól és a legrövidebb időn belül közölni kell vele az ellen emelt vádakát.
3. Azt, akit bűncselekmény vádjával vettek őrizetbe, vagy tartóztattak le, a legrövidebb időn belül bíró, vagy a törvény értelmében bírói hatáskört gyakorló más hatósági személy elé kell állítani; az ilyen személynek joga van arra, hogy ügyében ésszerű határidőn belül tárgyalást tartsanak, vagy szabadlábra helyezték őt. Az általános szabály ne legyen az, hogy az ítélethozatalra váró személyt őrizetben kell tartani, azonban a szabadlábra helyezést függővé lehet tenni olyan biztosítékoktól, amelyek szavatolják, hogy az érintett személy a tárgyaláson, a bírósági eljárás bármely más szakában, illetőleg adott esetben az ítélet végrehajtása céljából megjelenik.
4. Az a személy, akit a szabadságától őrizetbe vétel vagy letartóztatás útján fosztottak meg, jogosult a bírósághoz fordulni avégett, hogy az késedelem nélkül döntsön a fogva tartás törvényességéről és rendelje el a szabadlábra helyezését, amennyiben a fogva tartás nem törvényes.
5. Annak a személynek, aki törvénytelen letartóztatás vagy fogva tartás áldozata volt, kikényszeríthető joga van a kártalanításra.

10. cikk

1. A szabadságuktól megfosztott személyekkel emberségesen és az emberi személyiség veleszületett méltóságának tiszteletben tartásával kell bánni.
2. —
 - a. A vádlottakat, amennyiben nem állnak fenn kivételes körülmények, el kell különíteni az elítéltektől és olyan külön elbánásban kell részesíteni őket, amely megfelel a helyzetnek, hogy nincsenek elítélve;
 - b. A fiatalokú vádlottakat a felnőttektől el kell különíteni és ügyükben a lehető legrövidebb időn belül dönteni kell.

3. A büntetésvégrehajtási rendszerben olyan bánásmódot kell alkalmazni, melynek alapvető célja az elítéltek megjavítása és a társadalomba való beillesztésük elősegítése. A fiatalok elkövetőket a felnőttektől el kell különíteni, s részükre a koruknak és a jogi helyzetüknek megfelelő elbánást kell biztosítani.

11. cikk

Senkit nem lehet bebörtönözni kizárólag abból az okból, hogy nem képes valamely szerződéses kötelezettségének eleget tenni.

12. cikk

1. Minden olyan személynek, aki törvényesen tartózkodik valamely állam területén, joga van e területen a szabad mozgásra és a tartózkodási helye szabad megválasztására.
2. Mindenki szabadon elhagyhat bármely országot, ideértve saját országát is.
3. A fent említett jogok csak a törvényben meghatározott olyan korlátozásoknak vethetők alá, amelyek az állam biztonságának, a közrendnek, a közegészségügynek, a közérkölcnek, valamint mások jogainak és szabadságainak a védelme érdekében szükségesek, és amelyek összhangban vannak az Egyezségokmányban elismert egyéb jogokkal.
4. Senkit nem lehet önkényesen megfosztani attól a jogától, hogy saját országába beléphessen.

13. cikk

Az Egyezségokmányban részes valamely állam területén jogosan tartózkodó külföldit csak a törvénynek megfelelően hozott határozat alapján lehet kiutasítani, és feltéve, hogy kényszerítő állambiztonsági okok nem szólnak ellene, lehető kell tenni számára, hogy előterjeszthesse azokat az érveket, melyek a kiutasítása ellen szólnak és azt, hogy ügyét az illetékes hatóság vagy e hatóság által külön e célra kijelölt egy, vagy több személy felülvizsgálja és hogy az eljárásban képviseltethesse magát.

14. cikk

1. A bíróság előtt mindenki egyenlő. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el. A sajtót és a nyilvánosságot ki lehet zárni a tárgyalás egy részéről vagy az egész tárgyalásról mind

erkölcsi okokból, a demokratikus társadalom közrendjének, vagy az állam biztonságának védelme érdekében, mind akkor, amikor a felek magánéletének érdekei azt követelik, mindpedig a bíróság által feltétlenül szükségesnek ítélt mértékben, az olyan különleges körülmények fennállása esetén, amikor a nyilvánosság ártana az igazságszolgáltatás érdekeinek; azonban minden büntető vagy polgári ügyben hozott ítéletet nyilvánosan kell kihirdetni, kivéve, ha a fiatakorúak érdekei mást kívánnak, vagy ha az eljárás házassági jogvitára vagy gyermekek gyámságára vonatkozik.

2. Bűncselekmény elkövetésével vádolt minden személynek joga van arra, hogy ártatlannak tekintsek mindaddig, amíg bűnösségét a törvény szerint be nem bizonyították.
3. Az ellene emelt vád elbírálásakor mindenkinek teljes és egyenlő joga van legalább a következő biztosítékokra:
 - a. a legrövidebb határidőn belül egy általa értett nyelven részletesen tájékoztassák az ellen emelt vád természetéről és okáról;
 - b. megfelelő idővel és lehetőséggel rendelkezék védelme előkészítésére és az általa választott védővel való érintkezésre;
 - c. indokolatlan késedelem nélkül tárgyalják az ügyét;
 - d. a tárgyaláson személyesen jelen lehessen, személyesen vagy az általa választott védő útján védekezhessen; amennyiben védője nincsen, tájékoztassák a védő választására vonatkozó jogáról; és minden olyan esetben, ha az igazság érdekei ezt megkövetelik, hivatalból védőt rendeljenek ki számára, éspedig ingyenesen, amennyiben nem rendelkezik a védő díjazásához szükséges anyagi eszközökkel;
 - e. kérdéseket intézhessen vagy intéztethessen az ellen valló tanúhoz, és a mellette valló tanúk ugyanolyan feltételek mellett jelenhessenek meg és legyenek meghallgathatók, mint az ellen valló tanúk;
 - f. díjmentesen vehessen igénybe tolmácsot, amennyiben nem érti vagy nem beszéli a tárgyaláson használt nyelvet;
 - g. ne lehessen kényszeríteni arra, hogy saját maga ellen tanúskodjék vagy beismerje bűnösségét.
4. A fiatakorú személyek esetében az eljárásnak figyelemmel kell lennie az életkorukra és az átnevelésükhöz fűződő érdekekre.

5. Bűncselekmény elkövetésében bűnösnek nyilvánított minden személynek joga van arra, hogy bűnösnek nyilvánítását és elítélését felsőbb bíróság a törvénynek megfelelően felülvizsgálja.
6. Amikor valakit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen elítélnek és ezt követően az elítélését hatályon kívül helyezik vagy kegyelemben részesítik azért, mert egy új vagy újonnan feltárt tény azt bizonyítja, hogy téves döntés született, azt a személyt, aki ilyen elítélés következtében büntetést állt ki, a törvénynek megfelelően kártalanítani kell, kivéve, ha bizonyítást nyer az, hogy a nem ismert ténynek kellő időben való fel nem tárása teljesen vagy részben neki róható fel.
7. Senkivel szemben sem lehet büntetőeljárást indítani vagy büntetést kiszabni olyan bűncselekmény miatt, amely miatt az adott ország törvényének és büntetőeljárásának megfelelően jogerős ítélettel már elítélték vagy felmentették.

15. cikk

1. Senkit sem lehet bűnösnek nyilvánítani olyan cselekmény vagy mulasztás miatt, amely az elkövetés idején sem a belső, sem a nemzetközi jog értelmében nem volt bűncselekmény. Ugyanígy nem lehet súlyosabb büntetést kiszabni annál, mint amely a bűncselekmény elkövetése idején alkalmazható volt. Amennyiben a bűncselekmény elkövetése után a törvény enyhébb büntetés alkalmazását rendelte el, ennek előnyeit az elkövető javára érvényesíteni kell.
2. E cikk egyetlen rendelkezése sem akadályozza valamely személy bíróság elé állítását és elítélését olyan cselekmény vagy mulasztás miatt, amely az elkövetés idején a nemzetek közössége által elismert általános jogelvek alapján bűncselekménynek minősült.

16. cikk

Mindenkinek joga van arra, hogy mindenütt jogképesnek ismerjék el.

17. cikk

1. Senkit sem lehet alávetni a magánéletével, családjával, lakásával vagy levelezésével kapcsolatban önkényes vagy törvénytelen beavatkozásnak, sem pedig a becsülete és jó hírneve elleni jogtalan támadásnak.
2. Ilyen beavatkozás vagy támadás ellen mindenkinek joga van a törvény védelmére.

18. cikk

1. Mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságára. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy meggyőződés szabad megválasztását vagy elfogadását és azt a szabadságot, hogy vallását vagy meggyőződését vallásos cselekmények és szertartások végzése útján akár egyénileg, akár másokkal együttesen nyilvánosan vagy magánkörben kinyilváníthassa, gyakorolhassa és taníthassa.
2. Senkit sem lehet olyan kényszernek alávetni, amely csorbítaná azt a szabadságát, hogy saját vallása vagy meggyőződése legyen, vagy hogy ilyent elfogadjon.
3. A vallás vagy meggyőződés kinyilvánításának szabadságát csak a törvényben megállapított olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek a közbiztonság, a rend, közegészség, az erkölcs, vagy mások alapvető jogai és szabadságai védelmének érdekében szükségesek.
4. Az Egyezségokmány részes államai kötelezik magukat a szülők és adott esetben a törvényes gyámok ama szabadságának tiszteletben tartására, hogy gyermekeik vallásos és erkölcsi nevelését saját meggyőződésüknek megfelelően biztosítsák.

19. cikk

1. Nézetei miatt senki sem zaklatható.
2. Mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra; ez a jog magában foglalja mindenfajta adat és gondolat határookra való tekintet nélküli - szóban, írásban, nyomtatásban, művészi formában vagy bármilyen más tetszése szerinti módon történő - keresésének, megismerésének és terjesztésének a szabadságát is.
3. Az e cikk 2. bekezdésében meghatározott jogok gyakorlása különleges kötelezettségekkel és felelősséggel jár. Ennélfogva az bizonyos korlátozásoknak vethető alá, ezek azonban csak olyanok lehetnek, amelyeket a törvény kifejezetten megállapít és amelyek
 - a. mások jogainak vagy jó hírnevének tiszteletben tartása, illetőleg
 - b. az állambiztonság vagy a közrend, a közegészség vagy a közérkölc védelme érdekében szükségesek.

20. cikk

1. Minden háborús propagandát törvényben kell megtiltani.

2. Törvényben kell megtiltani a nemzeti, faji vagy vallási gyűlölet bármilyen hirdetését, amely megkülönböztetésre, ellenségeskedésre vagy erőszakra izgat.

21. cikk

A békés gyülekezés jogát el kell ismerni. E jog gyakorlását csak a törvényben megállapított olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban az állam biztonsága, a közbiztonság és a közrend, illetőleg a közegészség, a közérkölc vagy mások jogai és szabadsága védelme érdekében szükségesek.

22. cikk

1. Mindenkinek joga van a másokkal való szabad társulásra, ideértve azt a jogot, hogy érdekei védelme céljából szakszervezeteket alakítson, illetőleg azokhoz csatlakozzon.
2. E jog gyakorlását csak a törvényben megállapított olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban az állam biztonsága, a közbiztonság és a közrend, illetőleg a közegészség, a közérkölc vagy mások jogai és szabadságai védelme érdekében szükségesek. E cikk nem akadályozza, hogy e jogoknak a fegyveres erők és a rendőrség tagjai által történő gyakorlását törvényes korlátozásnak vessék alá.
3. E cikk egyetlen rendelkezése sem jogosítja fel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek az egyesülési szabadságról és a szervezkedési jog védelméről szóló 1948. évi egyezményében részes államokat olyan törvényhozási intézkedésekre, vagy a törvény oly módon való alkalmazására, amely csorbítja az említett egyezményben meghatározott biztosítékokat.

23. cikk

1. A család a társadalom természetes és alapvető egysége, és joga van a társadalom és az állam védelmére.
2. A házasságkötésre alkalmas korban levő férfiak és nők házasságkötési és családalapítási jogát el kell ismerni.
3. Házasságot csak a házasulandók szabad és teljes beleegyezése alapján lehet kötni.
4. Az Egyezségokmányban részes államok megfelelő lépéseket tesznek annak biztosítására, hogy a házaspár jogai és kötelességei a házasság fennállása alatt és felbontása esetén egyenlők legyenek. A házasság felbontása esetén rendelkezni kell a gyermekek szükséges védelméről.

24. cikk

1. Minden gyermeknek fajra, színre, nemre, nyelvre, vallásra, nemzeti vagy társadalmi eredetre, vagyonra, vagy születésre való tekintet nélkül joga van arra védelemre, amely őt kiskorú állapota folytán a családja, a társadalom és az állam részéről megilleti.
2. Minden gyermeket közvetlenül születése után anyakönyvezni kell és nevet kell neki adni.
3. Minden gyermeknek joga van arra, hogy állampolgárságot szerezzen.

25. cikk

Minden állampolgárnak a 2. cikkben említett megkülönböztetések, illetőleg ésszerűtlen korlátozások nélkül joga és lehetősége van arra, hogy

- a. a közügyek vitelében közvetlenül vagy szabadon választott képviselők útján részt vegyen;
- b. szavazzon és megválaszthassák az általános és egyenlő választójog alapján, titkos szavazással tartott olyan valódi és rendszeres választásokon, amelyek biztosítják a választók akaratának szabad kifejezését;
- c. az egyenlőség általános feltételei alapján hazájában közhivatali tisztséget viselhessen.

26. cikk

A törvény előtt minden személy egyenlő és minden megkülönböztetés nélkül joga van egyenlő törvényes védelemre. Erre tekintettel a törvénynek minden megkülönböztetést tiltania kell és minden személy számára egyenlő és hatékony védelmet kell biztosítania bármilyen megkülönböztetés ellen, mint amilyen például a faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy más helyzet alapján történő megkülönböztetés.

27. cikk

Olyan államokban, ahol a nemzeti, vallási vagy nyelvi kisebbségek élnek, az ilyen kisebbségekhez tartozó személyektől nem lehet megtagadni azt a jogot, hogy csoportjuk más tagjaival együttesen saját kultúrájuk legyen, hogy saját vallásukat vallják és gyakorolják, vagy hogy saját nyelvüket használják.

IV. RÉSZ

28. cikk

1. Meg kell alakítani az Emberi Jogok Bizottságát (az Egyezségokmány további szövegében: „Bizottság”). A Bizottság tizennyolc tagból áll és az alábbiakban meghatározott feladatokat látja el.
2. A Bizottság az Egyezségokmányban részes államok olyan állampolgáraiból alakul, akiknek kiváló erkölcsi tulajdonságaik vannak és elismerten tájékozottak az emberi jogok területén, figyelembe véve azt is, hogy előnyös, ha néhány olyan személy is részt vesz a Bizottság munkájában, akinek jogi tapasztalatai vannak.
3. A Bizottság tagjait választják, s azok személyes minőségükben járnak el.

29. cikk

1. A Bizottság tagjait az Egyezségokmányban részes államok által erre a célra jelölt, a 28. cikkben meghatározott tulajdonságokkal rendelkező személyek névjegyzéke alapján titkos szavazással választják.
2. Az Egyezségokmányban részes minden állam legfeljebb két személyt jelölhet. E személyeknek a jelölő állam állampolgárainak kell lenniük.
3. Ugyanaz a személy ismét jelölhető.

30. cikk

1. Az első választást legkésőbb az Egyezségokmány hatálybalépését követő hat hónapon belül meg kell tartani.
2. A 34. cikk szerint bejelentett üresedés esetén történő választást kivéve, a Bizottságba való bármely választás időpontja előtt legalább négy hónappal, az Egyesült Nemzetek Főtitkára írásban felhívja az Egyezségokmányban részes államokat, hogy három hónapon belül közöljék a Bizottság tagjaként ajánlott jelöltjeiket.
3. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára az ily módon jelölt személyekről betűrendes névjegyzéket készít, feltüntetve az e személyeket jelölő részes államokat, és a névjegyzéket legkésőbb a választás időpontja előtt egy hónappal megküldi az Egyezségokmányban részes államoknak.
4. A Bizottság tagjait az Egyezségokmányban részes államoknak az Egyesült Nemzetek Főtitkára általa az Egyesült Nemzetek székhelyére összehívott értekezleten választják meg. Az értekezleten, melynek határozatképességéhez a jelen Egyezségokmányban

részes államok kétharmadának részvétele szükséges, a Bizottságba beválasztottnak azokat a jelölteket kell tekintetni, akik a legtöbb szavazatot, valamint a részes államok jelenlevő és szavazó képviselői szavazatainak abszolút többségét elnyerték.

31. cikk

1. Ugyanannak az államnak csak egy állampolgára lehet a Bizottság tagja.
2. A Bizottság megválasztása során figyelmet kell fordítani a tagság méltányos földrajzi megoszlására, valamint a civilizáció különböző formáinak és a fő jogrendszereknek a képviselésére.

32. cikk

1. A Bizottság tagjait négy évre választják. A tagok újrajelölés esetén újra választhatók. Az első választás alkalmával megválasztott tagok közül kilencnek megbízatása két év elteltével megszűnik; ennek a kilenc tagnak a nevét nyomban az első választást követően a 30. cikk 4. bekezdésében megjelölt értekezlet elnöke sorshúzás útján állapítja meg.
2. A megbízatás időtartamának lejártá után a választásokat az Egyezségokmány e részében foglalt előző cikkeknek megfelelően kell megtartani.

33. cikk

1. Amennyiben a Bizottság egy tagja, a Bizottság többi tagjának egyhangú véleménye szerint feladatait bármilyen okból - az ideiglenes jellegű távollét esetét kivéve - nem látja el, a Bizottság elnöke ezt közli az Egyesült Nemzetek Főtitkárával, aki ennek a tagnak a helyét megüresedettnek nyilvánítja.
2. A Bizottság valamely tagjának elhunya vagy lemondása esetén, az elnök haladéktalanul értesíti az Egyesült Nemzetek Főtitkárát, aki a tagsági helyet az elhalálozásnak, vagy lemondás hatálybalépésének időpontjától megüresedettnek nyilvánítja.

34. cikk

1. Amennyiben valamely tagsági helyet a 33. cikk értelmében megüresedettnek nyilvánítanak, és pótlandó tag megbízatása a megüresedettnek nyilvánítás időpontjától számított hat hónapon belül nem jár le, az Egyesült Nemzetek Főtitkára erről értesíti az Egyezségokmányban részes államokat, amelyek a megüresedett tagsági hely betöltése

céljából kéthónapos határidő alatt a 29. cikknek megfelelően jelöléseket terjeszthetnek elő.

2. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára betűrendes névjegyzéket készít az ily módon jelölt személyekről és azt közli az Egyezségokmányban részes államokkal. A megüresedett tagsági helyre a választást az Egyezségokmány e részében foglalt vonatkozó rendelkezések szerint kell megtartani.
3. A Bizottságnak az a tagja, akit a 33. cikk értelmében megüresedettnek nyilvánított tagsági helyre választottak meg, addig az időpontig marad tagja a Bizottságnak, ameddig a megüresedett bizottsági helyet betöltött tag megbízása e cikk értelmében megszűnt volna.

35. cikk

A Bizottság tagjai az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének jóváhagyásával az Egyesült Nemzetek anyagi eszközeinek terhére, a Közgyűlés által a Bizottság feladatkörének fontosságára való tekintettel megállapított módozatok és feltételek szerint fizetést kapnak.

36. cikk

Az Egyesült Nemzetek Főtitkára a Bizottság rendelkezésére bocsátja azt a személyzetet és azokat az anyagi eszközöket, amelyek az Egyezségokmány által a Bizottságra ruházott feladatok hatékony ellátásához szükségesek.

37. cikk

1. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára a Bizottság első ülését az Egyesült Nemzetek székhelyére hívja össze.
2. Az első ülést követően a Bizottság az eljárási szabályaiban meghatározott időközökben ül össze.
3. A Bizottság rendszerint az Egyesült Nemzetek székhelyén, vagy az Egyesült Nemzetek genfi Hivatalában ülésezik.

38. cikk

A Bizottság minden tagja hivatalba lépése előtt a Bizottság nyílt ülésén ünnepélyes kötelezettséget tartozik vállalni arra, hogy feladatait pártatlanul és lelkiismeretesen látja el.

39. cikk

1. A Bizottság tisztségviselőit két évi időtartamra választja meg. A tisztségviselők újraválaszthatók.
2. A Bizottság maga állapítja meg eljárási szabályait, azonban e szabályoknak, egyebek között, tartalmazniuk kell az alábbiakat:
 - a. a határozatképességhez tizenkét tag jelenléte szükséges;
 - b. a Bizottság határozatait a jelenlevő tagok többségének szavazatával hozza.

40. cikk

1. Az Egyezségokmányban részes államok kötelezik magukat, hogy az Egyezségokmányban elismert jogok érvényesítése érdekében elfogadott intézkedéseikről és e jogok gyakorlásában elért előrehaladásról jelentéseket terjesztenek elő, éspedig:
 - a. az Egyezségokmánynak az adott államra vonatkozó hatálybalépéstől számított egy éven belül, és
 - b. ezt követően minden olyan alkalommal, amikor erre a Bizottság felkéri őket.
2. Minden jelentést az Egyesült Nemzetek Főtitkára elé kell terjeszteni, aki azokat a Bizottságnak megvizsgálás céljából megküldi. A jelentéseknek rá kell mutatniuk az Egyezségokmány végrehajtását érintő esetleges körülményekre és nehézségekre.
3. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára a Bizottsággal történő tanácskozás után megküldheti az érdekelt szakosított intézményeknek a jelentések olyan részeinek másolatát, amelyek illetékességükbe tartozhatnak.
4. A Bizottság az Egyezségokmányban részes államok által előterjesztett jelentéseket tanulmányozza. A Bizottság a saját jelentéseit és az általa szükségesnek látott általános észrevételeit eljuttatja a részes államokhoz. A Bizottság a Gazdasági és Szociális Tanácsnak is megküldheti ezeket az észrevételeket az Egyezségokmányban részes államoktól kapott jelentések másolataival együtt.
5. Az Egyezségokmányban részes államok az ennek a cikknek a 4. bekezdése alapján tett észrevételekkel kapcsolatos megjegyzéseiket megküldhetik a Bizottságnak.

41. cikk

1. Az Egyezségokmányban részes bármelyik állam e cikk alapján bármikor kijelentheti, hogy elismeri a Bizottság arra vonatkozó illetékességét, hogy az átvegyen és megvizsgáljon olyan bejelentéseket, amelyekben valamely részes állam azt állítja, hogy egy másik részes állam nem teljesíti az Egyezségokmányban foglalt kötelezettségeit. Az ennek a cikknek az alapján történő bejelentéseket csak az esetben lehet elfogadni és megtárgyalni, ha azok olyan részes államtól származnak, amely kijelentette, hogy sajátmagára nézve elismeri a Bizottság illetékességét. A Bizottság nem vesz át olyan bejelentést, amelyben olyan részes állam érdekelt, amely nem tett ilyen kijelentést. Az ennek a cikknek az alapján kapott bejelentések tekintetében az alábbi eljárást kell alkalmazni:
 - a. Amennyiben az Egyezségokmányban részes valamely állam úgy véli, hogy valamely más részes állam nem hajtja végre az Egyezségokmány rendelkezéseit, írásos bejelentéssel felhívhatja erre ennek a részes államnak a figyelmét. A bejelentés átvételétől számított három hónapon belül az átvevő állam a bejelentést tevő állammal írásban közli az ügy tisztázására szolgáló magyarázatot vagy más nyilatkozatot, amelynek a szükséges és célszerű mértékben magában kell foglalnia az adott államban már igénybevett, folyamatban levő, vagy nyitva álló eljárásokra, illetőleg jogorvoslatokra történő utalásokat.
 - b. Amennyiben attól az időponttól számított hat hónapon belül, amikor az eredeti bejelentést a címzett állam megkapta, az ügy nem rendeződik mindkét részes állam megalégedésére, mindkét államnak joga van az ügyet a Bizottság elé terjeszteni a Bizottsághoz és a másik érdekelt államhoz intézett értesítés útján.
 - c. A Bizottság az eléje terjesztett üggyel csak azután foglalkozik, miután meggyőződött arról, hogy a nemzetközi jog általánosan elismert elveivel összhangban minden rendelkezésre álló belső jogorvoslatot igénybevetettek és kimerítettek. Ez a szabály alkalmazandó, ha jogorvoslati eljárások az ésszerű időn túl elhúzódnának.
 - d. A Bizottság az e cikk alapján előterjesztett bejelentéseket zárt ülésen tárgyalja.
 - e. A c) pont rendelkezéseinek fenntartása mellett a Bizottság jószolgálatával az érdelet részes államok rendelkezésére áll abból a célból, hogy az ügyet az Egyezségokmányban elismert emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása alapján barátságos megoldással rendezzék.

- f. A Bizottság bármely eléje terjesztett ügyben felkérheti a b) pontban említett érdekelt részes államokat arra, hogy számára minden szükséges tájékoztatást megadjanak.
 - g. A b) pontban említett érdekelt részes államoknak joguk van arra, hogy képviseltessék magukat az ügynek a Bizottságban történő tárgyalása során és hogy szóban vagy írásban, illetőleg mindkét módon észrevételeket tegyenek.
 - h. A Bizottság a b) pontban meghatározott értesítés átvételétől számított tizenkét hónapon belül jelentést készít:
 - I. amennyiben az e) pont rendelkezéseinek megfelelően megoldás jött létre, a Bizottság jelentését a tények és az elért megoldás rövid ismertetésére korlátozza;
 - II. amennyiben az e) pont rendelkezéseinek megfelelő megoldás nem jött létre, a Bizottság jelentését a tények rövid ismertetésére korlátozza; az érdekelt részes államok által előterjesztett írásbeli és szóbeli észrevételeket tartalmazó jegyzőkönyvet csatolja a jelentéshez. A jelentést az érdekelt részes államokkal minden ügyben közölni kell.
2. E cikk rendelkezései akkor lépnek hatályba, amikor az Egyezségokmányban részes tíz állam megtette az ennek a cikknek az 1. bekezdés szerinti nyilatkozatot. E nyilatkozatokat az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál kell letétbe helyezni, aki azok másolatát megküldi a többi részes államnak. Az ilyen nyilatkozatokat a Főtitkárhoz címzett közlés útján bármikor vissza lehet vonni. A visszavonás nem akadályozza az olyan ügy megtárgyalását, amely az ennek a cikknek az alapján már megtett bejelentés tárgya; a nyilatkozatát visszavonó részes államtól semmilyen további bejelentést nem lehet elfogadni azután, hogy a Főtitkár megkapta a nyilatkozat visszavonásától szóló értesítését, hacsak az érdekelt részes állam újabb nyilatkozatot nem tesz.

42. cikk

1. —

- a. Amennyiben a 41. cikk értelmében a Bizottság elé terjesztett ügyben az érdekelt részes államokat kielégítő megoldás nem jött létre, a Bizottság az érdekelt részes államok előzetes hozzájárulásával eseti Békéltető Bizottságot jelölhet ki (a továbbiakban: „Békéltető Bizottság”). A Békéltető Bizottság jószolgálatával az

- érdekelt részes államok rendelkezésére áll abból a célból, hogy az ügyben az Egyezségokmány tiszteletben tartása alapján barátságos megoldásra jussanak.
- b. A Békéltető Bizottság az érdekelt részes államok egyetértésével kijelölt öt tagból áll. Amennyiben az érdekelt részes államok három hónapon belül nem jutnak egyetértésre a Békéltető Bizottság egészének vagy egy részének összetétele tekintetében, a Békéltető Bizottságnak azokat a tagjait, akikre vonatkozóan egyetértés nem jött létre, a Bizottság választja meg tagjai közül, kétharmad szótöbbséggel, titkos szavazás útján.
2. A Békéltető Bizottság tagjai személyes minőségükben járnak el. Nem lehetnek az érdekelt részes államok, vagy olyan állam állampolgárai, amely nem részes az Egyezségokmányban, sem pedig olyan részes állam állampolgárai, amely nem tett a 41. cikk szerinti nyilatkozatot.
3. A Békéltető Bizottság elnököt választ és megállapítja eljárási szabályait.
4. A Békéltető Bizottság üléseit rendszerint az Egyesült Nemzetek székhelyén, vagy az Egyesült Nemzetek genfi Hivatalában tartja. Az üléseket azonban olyan egyéb megfelelő helyen is meg lehet tartani, amelyet a Békéltető Bizottság az Egyesült Nemzetek Főtitkárával és az érdekelt részes államokkal történt tanácskozás után meghatároz.
5. A 36. cikk alapján felállított Titkárság az ennek a cikknek az alapján létesített Békéltető Bizottságoknak is a rendelkezésére áll.
6. A Bizottság által átvett és összegyűjtött tájékoztatásokat a Békéltető Bizottság rendelkezésére kell bocsátani, amely felhívhatja az érdekelt részes államokat a szükséges kiegészítő tájékoztatások megadására.
7. Miután a Békéltető Bizottság az ügyet teljes egészében megvizsgálta, de legfeljebb az ügynek az eléje terjesztését követő tizenkét hónap elteltével, jelentést intéz a Bizottság elnökéhez, aki azt közli az érdekelt részes államokkal:
- a. Amennyiben a Békéltető Bizottság az ügy megvizsgálását nem képes tizenkét hónapon belül befejezni, jelentését annak rövid ismertetésére korlátozza, hogy mennyire jutott a kérdés vizsgálatában.
- b. Amennyiben az ügyben az Egyezségokmányban elismert emberi jogok tiszteletben tartása alapján barátságos megoldás jött létre, a Békéltető Bizottság a jelentését a tényeknek és az elért megoldásoknak az ismertetésére korlátozza.

- c. Amennyiben a b) pont értelmében megoldás nem jött létre, a Békéltető Bizottság jelentésének tartalmaznia kell az érdekelt részes államok közötti vitás ügyre vonatkozó valamennyi ténykérdéssel kapcsolatos következtetéseit, valamint az ügy barátságos rendezésnek lehetőségeire vonatkozó megállapításait. E jelentésnek magában kell foglalnia az érdekelt részes államok írásbeli észrevételeit és a szóbeli észrevételeiket tartalmazó jegyzőkönyvet is.
 - d. Amennyiben a Békéltető Bizottság jelentését a c) pont alapján terjeszti elő, az érdekelt részes államok e jelentés átvételétől számított három hónapon belül tájékoztatják a Bizottság elnökét arról, hogy elfogadják-e a Békéltető Bizottság jelentésében foglaltakat.
8. E cikk rendelkezései nem érintik a Bizottságnak a 41. cikkben meghatározott kötelezettségeit.
9. Az érdekelt részes államok egyenlően viselik a Békéltető Bizottság tagjainak összes költségeit, az Egyesült Nemzetek Főtitkárának becslése alapján megállapított előirányzatnak megfelelően.
10. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára szükség esetén jogosult fedezni a Békéltető Bizottság tagjainak költségeit, még mielőtt az érdekelt részes államok az e cikk 9. bekezdésének megfelelően megtérítenék azokat.

43. cikk

A Bizottságnak és az eseti Békéltető Bizottságnak a 42. cikk szerint kijelölt tagjai jogosultak az Egyesült Nemzetek kiküldött szakértőit megillető mindazokra a könnyítésekre, kiváltságokra és mentességekre, amelyeket az Egyesült Nemzetek kiváltságairól és mentességeiről szóló egyezmény vonatkozó részei meghatároznak.

44. cikk

Az Egyezségokmány végrehajtására vonatkozó rendelkezések nem érintik azokat az eljárásokat, amelyeket az emberi jogok területén az Egyesült Nemzetek Szervezetét, valamint szakosított intézményeit létesítő okmányok és ezek egyezményei állapítanak meg és nem akadályozzák az Egyezségokmányban részes államokat abban, hogy vitáikat a közöttük hatályban levő általános vagy különös nemzetközi megállapodásokban meghatározott már eljárás igénybevétele útján oldják meg.

45. cikk

A Bizottság a működéséről a Gazdasági és Szociális Tanács útján évenként jelentést tesz a Közgyűlésnek.

V. RÉSZ

46. cikk

Az Egyezségokmány egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az csorbítaná az Egyesült Nemzetek Alapokmányának és a szakosított intézmények alapszabályzatainak azokat a rendelkezéseit, amelyek meghatározzák az Egyesült Nemzetek különböző szerveinek és szakosított intézményeinek az Egyezségokmányban érintett kérdésekkel kapcsolatos felelősségét.

47. cikk

Az Egyezségokmány egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az csorbítaná a népek vele született jogát arra, hogy teljes mértékben és szabadon élvezzék és felhasználják természeti kincseiket és erőforrásaikat.

VI. RÉSZ

48. cikk

1. Az Egyezségokmányt az Egyesült Nemzetek tagállamai, illetőleg bármely szakosított intézmény tagállamai, a Nemzetközi Bíróság Alapszabályában részes államok, valamint azok az államok írhatják alá, amelyeket az Egyesült Nemzetek Közgyűlése felkért arra, hogy az Egyezségokmányban részesek legyenek.
2. Az Egyezségokmányt meg kell erősíteni. A megerősítő okiratokat az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál kell letétbe helyezni.
3. Az Egyezségokmányhoz az ennek a cikknek az 1. bekezdésében megjelölt bármely állam csatlakozhat.
4. Az Egyezségokmányhoz való csatlakozás a csatlakozási okiratnak az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál való letétbehelyezésével történik.
5. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára azokat az államokat, amelyek az Egyezségokmányt aláírták vagy ahhoz csatlakoztak, értesíti az egyes megerősítő vagy csatlakozási okiratok letétbe helyezéséről.

49. cikk

1. Az Egyezségokmány a harmincötödik megerősítő vagy csatlakozási okiratnak az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál történt letétbe helyezését követő három hónap elteltével lép hatályba.
2. Annak az államnak a tekintetében, amely az Egyezségokmányt a harmincötödik megerősítő vagy csatlakozási okirat letétbe helyezése után erősíti meg vagy csatlakozik ahhoz, az Egyezségokmány megerősítő vagy csatlakozási okirata letétbe helyezésétől számított három hónap elteltével lép hatályba.

50. cikk

Az Egyezségokmány rendelkezései a szövetségi államok minden részére bármiféle korlátozás vagy kivétel nélkül kiterjednek.

51. cikk

1. Az Egyezségokmányban részes bármely állam módosítást javasolhat s annak szövegét megküldheti az Egyesült Nemzetek Főtitkárának. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára minden módosítási javaslatot eljuttat az Egyezségokmányban részes államokhoz azzal a kéréssel, hogy közöljék vele, kívánják-e a részes államok értekezletének összehívását a javaslat megtárgyalása és szavazásra bocsátása céljából. Amennyiben a részes államok legalább egyharmada az értekezlet összehívása mellett nyilatkozik, az Egyesült Nemzetek Főtitkára az Egyesült Nemzetek égisze alatt összehívja az értekezletet. Az értekezleten jelen levő és szavazó részes államok többsége által elfogadott módosítást jóváhagyás céljából az Egyesült Nemzetek Közgyűlése elé kell terjeszteni.
2. A módosítás akkor lép hatályba, ha azt a Közgyűlés jóváhagyta és az Egyezségokmányban részes államok kétharmados többsége a vonatkozó alkotmányos eljárásnak megfelelően elfogadta.
3. A hatályba lépett módosítás az azt elfogadó részes államokat kötelezi, a többi részes államot továbbra is a jelen Egyezségokmány rendelkezései, valamint az általuk korábban elfogadott módosítások kötelezik.

52. cikk

Az Egyesült Nemzetek Főtitkára a 48. cikk 5. bekezdésében előírt értesítésektől függetlenül, az ugyanannak a cikknek az 1. bekezdésében meghatározott államokat tájékoztatja:

- a. a 48. cikk alapján történt aláírásokról, megerősítésekről és csatlakozásokról;
- b. az Egyezségokmánynak a 49. cikk szerinti hatálybalépésének, valamint az 51. cikk alapján végrehajtott módosítások hatálybalépésének időpontjáról.

53. cikk

1. Az Egyezségokmányt, amelynek angol, francia, kínai, orosz és spanyol szövege egyaránt hiteles, az Egyesült Nemzetek levéltárában kell elhelyezni.

Az Egyesült Nemzetek Főtitkára az Egyezségokmány hiteles másolatát megküldi a 48. cikkben említett államoknak.⁴²

13.

Egyezmény a gyermek jogairól

BEVEZETÉS

Az Egyezmény részes államai

tekintetbe véve, hogy az Egyesült Nemzetek Alapokmányában² meghirdetett elveknek megfelelően, az emberi közösség valamennyi tagja veleszületett méltóságának, valamint egyenlő és elidegeníthetetlen jogainak elismerése a szabadság, az igazságosság és a világbéke alapja,

figyelembe véve, hogy az Egyesült Nemzetek népei az Alapokmányban ismételten kinyilvánították az alapvető emberi jogokba, az emberi személyiség méltóságába és értékebe vetett hitüket, és elhatározták, hogy előmozdítják a társadalmi haladást, és hogy nagyobb szabadságban, jobb életfeltételeket teremtenek,

felismerve azt, hogy az Egyesült Nemzetek az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában és az emberi jogokról szóló nemzetközi egyezségokmányokban, meghirdették azt és megállapodtak abban, hogy az ezekben említett valamennyi jogot és szabadságot mindenki, minden megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül gyakorolhatja,

⁴² http://www.menszt.hu/informaciok/emberi_jogok/egyezségokmány_ii, Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, 2012. október 12 19:20

emlékeztetve arra, hogy az Egyesült Nemzetek az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában kimondták, hogy a gyermekkor különleges segítséghez és támogatáshoz ad jogot,

abban a meggyőződésben, hogy a családnak a társadalom alapvető egységeként és valamennyi tagja fejlődésének és jólétének természetes környezeteként meg kell kapnia azt a védelmet és támogatást, amelyre szüksége van ahhoz, hogy a közösségben szerepét maradéktalanul betölthesse,

felismerve, hogy a gyermek személyiségének harmonikus kibontakozásához szükséges, hogy családi környezetben, boldog szeretetteljes és megértő légkörben nőjön fel,

tekintetbe véve, hogy a gyermeknek teljes mértékben felkészültnek kell lennie önálló élet vitelére a társadalomban, valamint, hogy az Egyesült Nemzetek Alapokmányában meghirdetett eszmények, különösen a béke, az emberi méltóság, a türelmesség, a szabadság, az egyenlőség és a szolidaritás szellemében szükséges nevelni,

figyelembe véve, hogy a gyermek jogairól szóló 1924. évi Genfi Nyilatkozat, és a Közgyűlés által 1959. november 20-án elfogadott, a Gyermek Jogairól Szóló Nyilatkozat kimondta, valamint az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya³ (különösen ennek a 23. és 24. cikkében), a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya⁴ (különösen ennek 10. cikkében), valamint a gyermekek jólétével foglalkozó szakosított intézmények és nemzetközi szervezetek alapszabályai és idevágó okmányai elismerték a gyermeknek nyújtandó különleges védelem szükségességét,

figyelembe véve, hogy - amint azt a Gyermek Jogairól Szóló Nyilatkozat is említi - „a gyermeknek, figyelemmel fizikai és szellemi érettségének hiányára, különös védelemre és gondozásra van szüksége, nevezetesen megfelelő jogi védelemre, születése előtt és születése után” egyaránt,

emlékeztetve a Gyermek Védelmére és Jólétére Alkalmazandó Szociális és Jogi Elvekről Szóló Nyilatkozatnak, főleg az örökbefogadás és a családban való elhelyezés hazai és nemzetközi gyakorlatának szempontjából figyelembe vett rendelkezéseire, továbbá az Egyesült Nemzeteknek a fiatakorúakat illető igazságszolgáltatással kapcsolatos minimális szabályokat tartalmazó Gyűjteménye (Pekingi Szabályok), valamint a Nők és Gyermekek Szükségállapot és Fegyveres Konfliktus Idején Való Védelméről Szóló Nyilatkozat rendelkezéseire,

felismerve, hogy a világ minden országában vannak különösen nehéz körülmények között élő gyermekek, és szükséges az, hogy ezeknek a gyermekeknek különös figyelmet szenteljenek,

elismerve, hogy a gyermek védelmében és harmonikus fejlődésében minden egyes nép hagyományai és kulturális értékei jelentősek,

felismerve a nemzetközi együttműködés jelentőségét a gyermekek életkörülményeinek minden országban, és különösen a fejlődő országokban való javításában,

a következőkben *állapodtak meg*:

I. RÉSZ

1. cikk

Az Egyezmény vonatkozásában gyermek az a személy, aki tizennyolcadik életévét nem töltötte be, kivéve ha a reá alkalmazandó jogszabályok értelmében nagykorúságát már korábban eléri.

2. cikk

1. Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják és biztosítják a joghatóságuk alá tartozó gyermekek számára az Egyezményben lefektetett jogokat minden megkülönböztetés, nevezetesen a gyermeknek vagy szüleinek vagy törvényes képviselőjének faja, színe, neme, nyelve, vallása, politikai vagy más véleménye, nemzeti, nemzetiségi vagy társadalmi származása, vagyoni helyzete, cselekvőképzetlensége, születési vagy egyéb helyzete szerinti különbségtétel nélkül.

2. Az Egyezményben részes államok megteszik a megfelelő intézkedéseket arra, hogy a gyermeket hatékonyan megvédjék minden, bármely formában jelentkező megkülönböztetéstől és megtorlástól, amely szülei, törvényes képviselői vagy családtagjai jogi helyzete, tevékenysége, véleménynyilvánítása vagy meggyőződése miatt érhetné őt.

3. cikk

1. A szociális védelem köz- és magánintézményei, a bíróságok, a közigazgatási hatóságok és a törvényhozó szervek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenképp felett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban.

2. Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat arra, hogy a gyermek számára, figyelembe véve szülei, gyámjai és az érte törvényesen felelős más személyek jogait és kötelességeit, biztosítják a jólétéhez szükséges védelmet és gondozást, e célból meghozzák a szükséges törvényhozási és közigazgatási intézkedéseket.

3. Az Egyezményben részes államok gondoskodnak arról, hogy a gyermekkel foglalkozó és védelmét biztosító intézmények, hivatalok és létesítmények működése megfeleljen az illetékes hatóságok által megállapított szabályoknak, különösen a biztonság és az egészség területén, valamint ezek személyzeti létszámával és szakértelmével, továbbá a megfelelő ellenőrzés meglétével kapcsolatban.

4. cikk

Az Egyezményben részes államok meghoznak minden olyan törvényhozási, közigazgatási vagy egyéb intézkedést, amelyek az Egyezményben elismert jogok érvényesüléséhez szükségesek. Amennyiben gazdasági, szociális és kulturális jogokról van szó, ezeket az intézkedéseket a rendelkezésükre álló erőforrások határai között és szükség esetén, a nemzetközi együttműködés keretében hozzák meg.

5. cikk

Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják a szülőknek vagy, adott esetben a helyi szokás szerint, a nagycsaládnak vagy a közösségnek, a gyámoknak vagy más, a gyermekért törvényesen felelős személyeknek azt a felelősségét, jogát és kötelességét, hogy a gyermeknek az Egyezményben elismert jogai gyakorlásához, képességei fejlettségének megfelelően, iránymutatást és tanácsokat adjanak.

6. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik, hogy minden gyermeknek veleszületett joga van az életre.

2. Az Egyezményben részes államok a lehetséges legnagyobb mértékben biztosítják a gyermek életben maradását és fejlődését.

7. cikk

1. A gyermeket születésekor anyakönyvezik és ettől kezdve joga van ahhoz, hogy nevet kapjon, állampolgárságot szerezzen és lehetőség szerint ismerje szüleit, valamint ahhoz, hogy ezek neveljék.

2. Az Egyezményben részes államok gondoskodnak arról, hogy ezeket a jogokat hazai törvényhozásuknak és a tárgyra vonatkozó nemzetközi okmányokban vállalt kötelezettségeiknek megfelelően érvényre juttassák, különösen akkor, ha ennek hiányában a gyermek hontalanná válna.

8. cikk

1. Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat arra, hogy törvénysértő beavatkozás nélkül tiszteletben tartják a gyermeknek saját személyazonossága - ideértve állampolgársága, neve, családi kapcsolatai - megtartásához fűződő, a törvényben elismert jogát.

2. Ha a gyermeket törvénytelen módon megfosztják személyazonossága alkotó elemeitől vagy azoknak egy részétől, az Egyezményben részes államok megfelelő segítséget és védelmet nyújtanak ahhoz, hogy személyazonosságát a lehető legrövidebb időn belül helyreállítsák.

9. cikk

1. Az Egyezményben részes államok gondoskodnak arról, hogy a gyermeket szüleitől, ezek akarata ellenére, ne válasszák el, kivéve, ha az illetékes hatóságok, bírói felülvizsgálat lehetőségének fenntartásával és az erre vonatkozó törvényeknek és eljárásoknak megfelelően úgy döntenek, hogy ez az elválasztás a gyermek mindenek felett álló érdekében szükséges. Ilyen értelmű döntés szükséges lehet bizonyos különleges esetekben, például akkor, ha a szülők durván kezelik vagy elhanyagolják gyermeküket, illetőleg ha különválva élnek és döntení kell a gyermek elhelyezéséről.

2. A jelen cikk 1. bekezdésében említett minden esetben valamennyi érdekelt félnek lehetőséget kell adni az eljárásban való részvételre és véleményük ismertetésére.

3. Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják a mindkét szülőjétől vagy ezek egyikétől külön élő gyermeknek azt a jogát, hogy személyes kapcsolatot és közvetlen érintkezést tarthasson fenn mindkét szülőjével, kivéve, ha ez a gyermek mindenek felett álló érdekeivel ellenkezik.

4. Amennyiben az elválasztás az Egyezményben részes állam által fogatosított intézkedés folytán következett be - mint a szülők vagy egyikük vagy a gyermek letartóztatása, szabadságvesztés-büntetése, száműzetése, kiutasítása vagy halála (ideértve azt is, ha a halál a letartóztatás folyamán következett be bármely okból) -, a részes állam, kérelemre, a szülőkkel, a gyermekkel vagy, szükség esetén valamely más családtaggal közli a családtag vagy családtagok tartózkodási helyére vonatkozó lényeges adatokat, kivéve, ha ezeknek az adatoknak a nyilvánosságra hozatala hátrányos a gyermek jólétére nézve. Az Egyezményben részes államok gondoskodnak továbbá arról is, önmagában az említett kérelem benyújtása ne járjon hátrányos következményekkel az érdekelt személy vagy személyek számára.

10. cikk

1. Az Egyezményben részes államokra a 9. cikk első bekezdésében foglaltak értelmében háruló kötelezettségeknek megfelelően, a részes államoknak pozitív szellemben, emberiességgel és kellő gondossággal kell megvizsgálniuk bármely gyermeknek vagy szüleinek családtagok céljából valamely részes államba való beutazása vagy onnan való kiutazása iránti kérelmét. Az Egyezményben részes államok gondoskodnak továbbá arról is, hogy az ilyen kérelem előterjesztése ne járjon hátrányos következményekkel a kérelem előterjesztői és családtagjaik számára.

2. Annak a gyermeknek, akinek szülei különböző államokban bírnak állandó lakóhellyel, joga van, kivételes körülményektől eltekintve, mindkét szülőjével rendszeresen személyes kapcsolatot és közvetlen érintkezést fenntartani. Ennek megvalósítására, valamint az Egyezményben részes államokra a 9. cikk 1. bekezdése értelmében háruló kötelezettségeknek megfelelően, a részes államok tiszteletben tartják a gyermeknek és szüleinek azt a jogát, hogy bármely országot, beleértve a sajátjukat is, elhagyják és visszatérjenek saját országukba. Bármely ország elhagyásának joga csak a törvényben meghatározott olyan korlátozásoknak vethető alá, amelyek az állam biztonságának, a közrendnek, a közegészségügynek, a közérkölcnek, valamint mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükségesek, és amelyek összhangban vannak az Egyezményben elismert egyéb jogokkal.

11. cikk

1. Az Egyezményben részes államok intézkedéseket tesznek, hogy megakadályozzák a gyermekek törvényellenes külföldre utaztatását és ott-tartását.

2. Ebből a célból az Egyezményben részes államok előmozdítják a kétoldalú és többoldalú megállapodások megkötését, illetőleg a meglévő megállapodásokhoz való csatlakozást.

12. cikk

1. Az Egyezményben részes államok az ítélőképessége birtokában lévő gyermek számára biztosítják azt a jogot, hogy minden őt érintő kérdésben szabadon kinyilváníthassa véleményét, a gyermek véleményét, figyelemmel korára és érettségi fokára, kellően tekintetbe kell venni.

2. Ebből a célból nevezetesen lehetőséget kell adni a gyermeknek arra, hogy bármely olyan bírói vagy közigazgatási eljárásban, amelyben érdekelt, közvetlenül vagy képviselője, illetőleg arra alkalmas szerv útján, a hazai jogszabályokban foglalt eljárási szabályoknak megfelelően meghallgassák.

13. cikk

1. A gyermeknek joga van a véleménynyilvánítás szabadságára. Ez a jog magában foglalja mindenfajta tájékoztatás és eszme határookra tekintet nélküli kérésének, megismerésének és terjesztésének szabadságát, nyilvánuljon meg az szóban, írásban, nyomtatásban, művészi vagy bármilyen más, a gyermek választásának megfelelő formában.

2. Ennek a jognak a gyakorlása csak a törvényben kifejezetten megállapított korlátozásoknak vethető alá, amelyek

a) mások jogainak és jó hírnevének tiszteletben tartása, illetőleg

b) az állam biztonsága, a közrend, a közegészségügy, vagy a közérkölcse védelme érdekében szükségesek.

14. cikk

1. Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják a gyermek jogát a gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadságra.

2. Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják a szülőknek vagy, adott esetben, a gyermek törvényes képviselőinek azt a jogát és kötelességét, hogy a gyermeket e jogának gyakorlásában képességei fejlettségének megfelelően irányítsák.

3. A vallás vagy meggyőződés kinyilvánításának szabadságát csak a törvényben megállapított olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek a közbiztonság, a közrend, a közegészségügy, a közérkölc, vagy mások alapvető jogai és szabadságai védelmének érdekében szükségesek.

15. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik a gyermek egyesülési és békés gyülekezési jogát.

2. E jogok gyakorlását csak a törvényben meghatározott olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban az állam biztonsága, a közbiztonság és a közrend, illetőleg a közegészségügy és a közérkölc, vagy mások jogai és szabadságai védelmének érdekében szükségesek.

16. cikk

1. A gyermeket nem szabad alávetni magánéletével, családjával, lakásával vagy levelezésével kapcsolatban önkényes vagy törvénytelen beavatkozásnak, sem pedig becsülete vagy jó hírneve elleni jogtalan támadásnak.

2. Ilyen beavatkozás vagy támadás ellen a gyermeket megilleti a törvény védelme.

17. cikk

Az Egyezményben részes államok elismerik a tömegtájékoztatási eszközök feladatának fontosságát, és gondoskodnak arról, hogy a gyermek hozzájusson a különböző hazai és nemzetközi forrásokból származó tájékoztatáshoz és anyagokhoz, nevezetesen azokhoz, amelyek szociális, szellemi és erkölcsi jóléte előmozdítását, valamint fizikai és szellemi egészségét szolgálják. Ebből a célból a részes államok:

a) előmozdítják azt, hogy a tömegtájékoztatási eszközök - a 29. cikk szellemének megfelelően - a gyermek számára szociális és kulturális szempontból hasznos tájékoztatást és anyagokat terjesszenek;

b) előmozdítják a nemzetközi együttműködést a különféle hazai és nemzetközi, kulturális forrásokból származó ilyenfajta tájékoztatás és anyagok előállítása, cseréje és terjesztése érdekében;

c) előmozdítják a gyermekkönyvek előállítását és terjesztését;

d) előmozdítják, hogy a tömegtájékoztatási eszközök különösen vegyék figyelembe az őslakossághoz, illetőleg a kisebbségi csoportokhoz tartozó gyermek nyelvi szükségleteit;

e) elősegítik a gyermek jólétére ártalmas információk és anyagok elleni védelmét megfelelően szolgáló irányelvek kidolgozását a 13. és a 18. cikk rendelkezéseinek figyelembevételével.

18. cikk

1. Az Egyezményben részes államok minden erejükkel azon lesznek, hogy biztosítsák annak az elvnek az elismertetését, amely szerint a szülőknek közös a felelősségük a gyermek neveléséért és fejlődésének biztosításáért. A felelősség a gyermek neveléséért és fejlődésének biztosításáért elsősorban a szülőkre, illetőleg, adott esetben a gyermek törvényes képviselőire hárul. Ezeket cselekedeteikben mindenekelőtt a gyermek mindenek felett álló érdekének kell vezetnie.

2. Az Egyezményben említett jogok biztosítása és előmozdítása érdekében a részes államok megfelelő segítséget nyújtanak a szülőknek és a gyermek törvényes képviselőinek a gyermek nevelésével kapcsolatban rájuk háruló felelősség gyakorlásához, és gondoskodnak gyermekjóléti intézmények, létesítmények és szolgálatok létrehozásáról.

3. Az Egyezményben részes államok megtesznek minden megfelelő intézkedést annak érdekében, hogy a dolgozó szülők gyermekei számára biztosítsák olyan szolgáltatások és gyermekőrző intézmények igénybevételének jogát, amelyekre jogosultak.

19. cikk

1. Az Egyezményben részes államok megtesznek minden arra alkalmas, törvényhozási, közigazgatási, szociális és nevelési intézkedést, hogy megvédjék a gyermeket az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki durvaság, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás - ideértve a nemi erőszakot is - bármilyen formájától mindaddig, amíg szüleinek vagy valamelyik szülőjének, illetőleg törvényes képviselőjének vagy

képviselőinek, vagy bármely más olyan személynek, akinél elhelyezték, felügyelete alatt áll.

2. Ezek a védelmi intézkedések szükség szerint olyan hatékony eljárásokat foglalnak magukban, amelyek a gyermek és gondviselői számára szükségesek szociális programok létrehozását teszik lehetővé, továbbá a fentebb leírt rossz bánásmód eseteiben hozzájárulnak a cselekmény felismeréséhez, bejelentéséhez, a jelentés illetékes helyre juttatásához, vizsgálatához, kezeléséhez és az esetek figyelemmel kíséréséhez; szükség szerint magukban foglalják a bírói beavatkozással kapcsolatos eljárást is.

20. cikk

1. Minden olyan gyermeknek, aki ideiglenesen vagy véglegesen meg van fosztva családi környezetétől, vagy aki saját érdekében nem hagyható meg e környezetben, jogosult az állam különleges védelmére és segítségére.

2. Az Egyezményben részes államok hazai jogszabályainak megfelelően intézkednek helyettesítő védelem iránt az ilyen gyermek számára.

3. Ez a helyettesítő védelem történhet családnál való elhelyezés, az iszlám jog kafalah-ja szerinti gondnokság, örökbefogadás, illetőleg szükség esetén megfelelő gyermekintézményekben való elhelyezés formájában. A megoldás kiválasztásánál kellően figyelembe kell venni a gyermek nevelésében megkívánt folyamatosság szükségességét, valamint nemzetiségi, vallási, kulturális és nyelvi származását.

21. cikk

Azoknak a részes államoknak, amelyek elfogadják és/vagy engedélyezik az örökbefogadást, biztosítaniuk kell azt, hogy a gyermek mindenek felett álló érdekei érvényesüljenek, és ezért

a) gondoskodnak arról, hogy a gyermek örökbefogadását csakis az illetékes hatóságok engedélyezzék, amelyek az ügyre alkalmazandó törvény és eljárások értelmében, valamint valamennyi megbízható adat alapján meggyőződtek arról, hogy figyelemmel a gyermeknek szüleivel, rokonaival és törvényes képviselőivel kapcsolatos helyzetére, az örökbefogadás megtörténhet, és hogy adott esetben az érdekelt személyek az ügy ismeretében és az esetleg szükséges felvilágosítás után beleegyezésüket adták az örökbefogadáshoz;

b) elismerik, hogy a külföldre történő örökbefogadás a gyermek számára szükséges gondozás biztosítása másik eszközének tekinthető, ha a gyermek származási országában nem helyezhető el gondozó vagy örökbefogadó családban, vagy nem nevelhető megfelelően.

c) gondoskodnak arról, hogy külföldre történő örökbefogadás esetén a gyermek a hazai örökbefogadással egyenértékű biztosítékok és szabályok előnyeit élvezhesse;

d) megteszik a megfelelő intézkedéseket annak biztosítására, hogy külföldre történő örökbefogadás esetén a gyermek elhelyezése ne járjon jogtalan haszonszerzéssel az ebben résztvevő személyek számára;

e) az e cikkben említett célkitűzéseket esetenként két- és többoldalú megegyezések és megállapodások megkötésével érik el, és ennek keretében minden lehető erőfeszítéssel gondoskodnak arról, hogy a gyermek külföldi elhelyezését erre illetékes hatóságok vagy szervek fogantassák.

22. cikk

1. Az Egyezményben részes államok megteszik a megfelelő intézkedéseket, hogy az a gyermek, aki akár egymagában, akár apjával és anyjával vagy bármely más személlyel együtt az erre vonatkozó nemzetközi vagy hazai szabályok és eljárások értelmében menekült helyzetének elismerését kéri vagy menekültnek tekintendő, megkapja az Egyezményben és más emberi jogokkal kapcsolatos vagy humanitárius jellegű egyéb nemzetközi okmányokban, amelyekben az említett államok részesek, elismert jogok élvezetéhez szükséges védelmet és humanitárius támogatást.

2. Ebből a célból az Egyezményben részes államok, amennyiben szükségesnek tartják, együttműködnek az Egyesült Nemzetek Szervezetének és az Egyesült Nemzetek Szervezetével együttműködő egyéb kormányközi és nem kormányközi szervezeteknek azokban az erőfeszítéseiben, amelyek arra irányulnak, hogy az ilyen helyzetben lévő gyermekeket védjék és segítsék, továbbá arra, hogy bármely menekült gyermek szüleit vagy más családtagjait felkutassák a családegyesítéshez szükséges adatok megszerzése céljából. Ha sem az apát, sem az anyát vagy bármely más családtagot sem sikerül megtalálni, akkor az Egyezményben lefektetett elvek szerint a gyermeket ugyanabban a védelemben kell részesíteni, mint bármely más, a családi környezetétől bármely okból véglegesen vagy ideiglenesen megfosztott gyermeket.

23. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik, hogy a szellemileg vagy testileg fogyatékos gyermeknek emberi méltóságát biztosító, önfenntartását előmozdító, a közösségi életben való tevékeny részvételét lehetővé tevő, teljes és tisztességes életet kell élnie.

2. Az Egyezményben részes államok elismerik a fogyatékos gyermeknek a különleges gondozáshoz való jogát, és a rendelkezésükre álló forrásoktól függő mértékben, az előírt feltételeknek megfelelő fogyatékos gyermeknek és eltartóinak, kérelemre, a gyermek állapotához és szülei vagy gondviselői helyzetéhez alkalmazkodó segítséget biztosítanak.

3. Tekintettel a fogyatékos gyermek sajátos szükségleteire, a 2. bekezdés értelmében nyújtott segítség a gyermek szüleinek vagy gondviselőinek anyagi erőforrásait figyelembe véve, lehetőség szerint ingyenes, és úgy kell alakítani, hogy a fogyatékos gyermek valóban részesülhessen oktatásban, képzésben, egészségügyi ellátásban, gyógyító-nevelésben, munkára való felkészítésben és szabadidő-tevékenységben oly módon, hogy ezek biztosítsák személyisége lehető legteljesebb kibontakoztatását kulturális és szellemi területen egyaránt.

4. Az Egyezményben részes államok a nemzetközi együttműködés szellemében előmozdítják a fogyatékos gyermekek megelőző egészségügyi ellátásával, orvosi, pszichológiai és funkcionális kezelésével, a gyógyító-nevelés módszereivel és a szakképzési intézményekkel kapcsolatos információk cseréjét és terjesztését, valamint az adatok hozzáférhetőségének biztosításával lehetővé teszik a részes államok számára, hogy ezeken a területeken javíthassák lehetőségeiket és szakismereteiket, bővíthessék tapasztalataikat. Ebben a tekintetben különösen figyelembe veszik a fejlődő országok szükségleteit.

24. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik a gyermeknek a lehető legjobb egészségi állapothoz való jogát, valamint, hogy orvosi ellátásban és gyógyító-nevelésben részesülhessen. Erőfeszítéseket tesznek annak biztosítására, hogy egyetlen gyermek se legyen megfosztva az ezeknek a szolgáltatásoknak az igénybevételére irányuló jogától.

2. Az Egyezményben részes államok erőfeszítéseket tesznek a fenti jog teljes körű megvalósításának biztosítására, és alkalmas intézkedéseket tesznek különösen arra, hogy

a) csökkentsék a csecsemő- és a gyermekhalandóságot;

b) biztosítsák minden gyermek számára a szükséges orvosi ellátást és egészségügyi gondozást, legfontosabbnak tekintve az egészségügyi alapellátás fejlesztését;

c) küzdjenek a betegség és a rossz tápláltság ellen, az egészségügyi alapellátás keretében is, különösen a könnyen rendelkezésre bocsátható technikák felhasználásával, valamint táplálék-élelmiszerek és ivóvíz szolgáltatásával, figyelembe véve a természeti környezet szennyezésével járó veszélyeket és kockázatokat;

d) biztosítsák az anyák terhesség alatti és szülés utáni gondozását;

e) tájékoztassák a társadalom valamennyi csoportját és különösen a szülőket és a gyermekeket a gyermek egészségére és táplálására, a szoptatás előnyeire, a környezet higiéniájára és tisztántartására, a balesetek megelőzésére vonatkozó alapvető ismeretekről, továbbá megfelelő segítséget nyújtsanak ezen ismeretek hasznosításához;

f) fejlesszék a megelőző egészséggondozást, a szülői tanácsadást, valamint a családtervezési nevelést és szolgáltatásokat.

3. Az Egyezményben részes államok megtesznek minden alkalmas, hatékony intézkedést annak érdekében, hogy megszüntessék a gyermekek egészségére káros hagyományos szokásokat.

4. Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat arra, hogy elősegítik és előmozdítják az e cikkben elismert jog teljes megvalósításának fokozatos biztosítására irányuló nemzetközi együttműködést. Ebben a tekintetben különösen figyelembe veszik a fejlődő országok szükségleteit.

25. cikk

Az Egyezményben részes államok elismerik az illetékes hatóságok által gondozásra, védelemre, illetőleg fizikai vagy elmeápolásra elhelyezett gyermeknek azt a jogát, hogy időszakosan felül kell vizsgálni az említett kezelést és az elhelyezésével kapcsolatos minden egyéb körülményt.

26. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik minden gyermeknek a szociális biztonsághoz, így a társadalombiztosítás juttatásaihoz való jogát, és megteszik a szükséges intézkedéseket arra, hogy hazai jogszabályaiknak megfelelően biztosítsák e jog teljes megvalósulását.

2. A juttatásokat, amennyiben szükségesek, a gyermek és az eltartásáért felelős személyek anyagi erőforrásainak és helyzetének, valamint a gyermek által vagy nevében a juttatás elnyerésére előterjesztett kérelemre vonatkozó bármely más meggondolás alapján kell engedélyezni.

27. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik minden gyermeknek jogát olyan életszínvonalhoz, amely lehetővé teszi kellő testi, szellemi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődését.

2. Elsősorban a szülők, vagy a gyermekért felelős más személyek alapvető feladata, hogy lehetőségeik és anyagi eszközeik határai között biztosítsák a gyermek fejlődéséhez szükséges életkörülményeket.

3. Az Egyezményben részes államok, az adott ország körülményeit és a rendelkezésre álló eszközöket figyelembe véve, megfelelő intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy a szülőt, illetőleg a gyermek más gondviselőit segítsék e jog érvényesítésében, és szükség esetén anyagi segítséget nyújtanak, valamint segítő programokat hoznak létre különösen az élelmezéssel, a ruházkodással és a lakásüggyel kapcsolatban.

4. Az Egyezményben részes államok megtesznek minden alkalmas intézkedést arra, hogy a gyermektartásdíjat behajtsák a szülőktől vagy a gyermekkel szemben pénzügyi felelősséggel tartozó bármely más személytől, saját területükön és külföldön egyaránt. Különösen azokra az esetekre figyelemmel, amelyekben a gyermekkel szemben pénzügyi felelősséggel tartozó személy nem ugyanabban az államban él, mint a gyermek, a részes államok előmozdítják a nemzetközi megállapodásokhoz való csatlakozást vagy ilyenek megkötését, valamint bármely más, alkalmas megegyezés elfogadását.

28. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik a gyermeknek az oktatáshoz való jogát, és különösen e jog gyakorlásának fokozatos, az esélyegyenlőség alapján való gyakorlása céljából:

- a) az alapfokú oktatást mindenki számára kötelezővé és ingyenessé teszik;
- b) előmozdítják a középfokú oktatás, különböző, mind általános, mind szakirányú formáinak megszervezését, és ezeket minden gyermek számára megnyitják és

hozzáférhetővé teszik, továbbá intézkedéseket tesznek az oktatás ingyenességének bevezetésére és szükség esetére pénzügyi segítségnyújtásra;

c) minden arra alkalmas eszközzel biztosítják, hogy bárki képességeitől függően bejuthasson a felsőoktatásba;

d) minden gyermek számára nyílttá és hozzáférhetővé teszik az iskolai és pályaválasztási tájékoztatást és tanácsadást;

e) intézkedéseket tesznek az iskolába járás rendszerességének előmozdítására és a lemorzsolódás csökkentésére.

2. Az Egyezményben részes államok megtesznek minden alkalmas intézkedést annak érdekében, hogy az iskolai fegyelmet a gyermeknek mint emberi lénynek a méltóságával összeegyeztethetően és az Egyezménynek megfelelően alkalmazzák.

3. Az Egyezményben részes államok elősegítik és előmozdítják a nemzetközi együttműködést az oktatásügy területén, különösen annak érdekében, hogy megszüntessék a tudatlanságot és az írástudatlanságot az egész világon, és megkönnyítsék a tudományos és technikai ismeretek megszerzését, valamint a korszerű oktatási módszerek megismerését. Ebben a tekintetben különösen figyelembe veszik a fejlődő országok szükségleteit.

29. cikk

1. Az Egyezményben részes államok megegyeznek abban, hogy a gyermek oktatásának a következő célokra kell irányulnia:

a) elő kell segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását, valamint szellemi és fizikai tehetségének és képességeinek a lehetőségek legtágabb határáig való kifejlesztését;

b) a gyermek tudatába kell vésni az emberi jogok és az alapvető szabadságok, valamint az Egyesült Nemzetek Alapokmányában elfogadott elvek tiszteletben tartását;

c) a gyermek tudatába kell vésni a szülei, személyazonossága, nyelve és kulturális értékei iránti tiszteletet, valamint annak az országnak, amelyben él, továbbá esetleges származási országának a nemzeti értékei iránti és a sajátjától különböző kultúrák iránti tiszteletet;

d) fel kell készíteni a gyermeket arra, hogy a megértés, a béke, a türelem, a nemek közti egyenlőség, valamennyi nép, nemzetiségi, nemzeti és vallási csoport és az őslakosok

közötti barátság szellemében tudja vállalni a szabad társadalomban az étellel járó mindenfajta felelősséget;

e) a gyermek tudatába kell vésni a természeti környezet iránti tiszteletet.

2. A jelen cikk vagy a 28. cikk rendelkezései semmiképpen sem értelmezhetők úgy, hogy sérthessék a természetes vagy jogi személyeknek oktatási intézmény-alapítási és vezetési szabadságát, feltéve, hogy jelen cikk 1. bekezdésében felsorolt elveket tiszteletben tartják, és az adott intézményekben az oktatás megfelel az állam által előírt minimális szabályoknak.

30. cikk

Azokban az államokban, amelyekben nemzetiségi, vallási és nyelvi kisebbségek, illetőleg őslakosságból származó személyek léteznek, az őslakossághoz vagy az említett kisebbséghez tartozó gyermek nem fosztható meg attól a jogától, hogy saját kulturális életét élje, vallását vallja és gyakorolja, illetőleg csoportjának többi tagjával együtt saját nyelvét használja.

31. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik a gyermeknek a pihenéshez és a szabadidő eltöltéséhez, a korának megfelelő játékhöz és szórakoztató tevékenységekhez való jogát, azt, hogy szabadon részt vehessen a kulturális és művészeti életben.

2. Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják és elősegítik a gyermek teljes mértékű részvételi jogát a kulturális és művészeti életben, és előmozdítják, az egyenlőség feltételeinek biztosítása mellett, a gyermek számára alkalmas szabadidő-intézmények, szórakoztató, művészeti és kulturális tevékenységek megszervezését.

32. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik a gyermeknek azt a jogát, hogy védelemben részesüljön a gazdasági kizsákmányolás ellen, és ne legyen kényszeríthető semmiféle kockázattal járó, iskoláztatását veszélyeztető, egészségére, fizikai, szellemi, lelki, erkölcsi vagy társadalmi fejlődésére ártalmas munkára.

2. Az Egyezményben részes államok törvényhozási, közigazgatási, szociális és oktatásügyi intézkedéseket tesznek a jelen cikk végrehajtásának biztosítására. Ebből a célból és figyelembe véve más, nemzetközi okmányok idevágó rendelkezéseit, a részes államok különösen:

- a) meghatározzák az alkalmaztatáshoz szükséges legalacsonyabb életkort vagy életkorokat;
- b) megfelelően szabályozzák a munkaidőt és az alkalmaztatási feltételeket;
- c) megfelelő büntetésekkel vagy más szankciókkal biztosítják a jelen cikk hatékony végrehajtását.

33. cikk

Az Egyezményben részes államok megtesznek minden alkalmas intézkedést, ideértve a törvényhozási, közigazgatási, szociális és nevelésügyi intézkedéseket, arra, hogy megvédjék a gyermekeket az erre vonatkozó nemzetközi egyezményekben meghatározott kábító- és pszichotrop szerek tiltott fogyasztásától, és hogy megakadályozzák a gyermekeknek e szerek tiltott előállításában és kereskedelmében való felhasználását.

34. cikk

Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat arra, hogy megvédik a gyermeket a nemi kizsákmányolás és a nemi erőszak minden formájától. Ebből a célból az államok hazai, kétoldalú és többoldalú síkon különösen az alábbiak megakadályozására tesznek intézkedéseket:

- a) a gyermek ösztönzése vagy kényszerítése törvénytelen nemi tevékenységre;
- b) a gyermekek kizsákmányolása prostitúció vagy más törvénytelen nemi tevékenység céljára;
- c) a gyermekek kizsákmányolása pornográf jellegű műsorok vagy anyagok elkészítése céljára.

35. cikk

Az Egyezményben részes államok hazai, kétoldalú és többoldalú síkon meghoznak minden alkalmas intézkedést arra, hogy megakadályozzák a gyermekek bármilyen formában történő elrablását, eladását vagy a velük való kereskedelmet.

36. cikk

Az Egyezményben részes államok megvédik a gyermeket a jólétére bármilyen szempontból káros kizsákmányolás bármely más formája ellen is.

37. cikk

Az Egyezményben részes államok gondoskodnak arról, hogy

a) gyermeket ne lehessen sem kínzásnak, sem kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak alávetni. Tizennyolc éven aluli személyek által elkövetett bűncselekményekért sem halálbüntetést, sem szabadlábra helyezés lehetőségét kizáró életfogytiglan tartó szabadságvesztést ne legyen szabad alkalmazni;

b) gyermeket törvénytelenül vagy önkényesen ne fosszanak meg szabadságától. A gyermek őrizetben tartása vagy letartóztatása, vagy vele szemben szabadságvesztés-büntetés kiszabása a törvény értelmében csak végső eszközként legyen alkalmazható a lehető legrövidebb időtartammal;

c) a szabadságától megfosztott gyermekkel emberségesen és az emberi méltóságnak kijáró tisztelettel, életkorának megfelelő szükségleteinek figyelembevételével bánjanak. Különösképpen el kell különíteni a szabadságától megfosztott gyermeket a felnőttektől, kivéve, ha a gyermek mindenek felett álló érdekében ennek ellenkezője tűnik ajánlatosabbnak; a gyermeknek, rendkívüli körülményektől eltekintve, joga van levelezés és látogatások útján kapcsolatban maradni családjával;

d) a szabadságától megfosztott gyermeknek joga legyen igen rövid idő alatt jogsegély vagy bármely más alkalmas segítséget igénybe venni, valamint joga legyen arra is, hogy szabadságelvonásának törvényességével kapcsolatban bírósághoz vagy más illetékes, független és pártatlan hatósághoz forduljon, és hogy az ügyben sürgősen döntsenek.

38. cikk

1. Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat, hogy tiszteletben tartják és tartatják a nemzetközi humanitárius jognak fegyveres konfliktus esetén rájuk vonatkozó azokat a szabályait, amelyek által nyújtott védelem a gyermekekre is kiterjed.

2. Az Egyezményben részes államok minden lehető gyakorlati intézkedés megtételével gondoskodnak arról, hogy a tizenötödik életévüket be nem töltött személyek ne vegyenek részt közvetlenül az ellenségeskedésekben.

3. Az Egyezményben részes államok tartózkodnak attól, hogy tizenötödik életévüket be nem töltött személyeket besorozzanak fegyveres erőikbe. Amennyiben tizenötödik életévüket betöltött, de tizennyolc éven aluli személyeket besoroznak, az Egyezményben részes államok minden erejükkel azon lesznek, hogy a legidősebbek besorozásának adjanak elsőbbséget.

4. Az Egyezményben részes államok a fegyveres konfliktus esetén a polgári lakosság védelmét illetően a nemzetközi humanitárius jog értelmében rájuk háruló kötelezettségüknek megfelelően megtesznek minden lehető gyakorlati intézkedést a fegyveres konfliktus által érintett gyermekek védelemben és gondozásban részesítésére.

39. cikk

Az egyezményben részes államok megtesznek minden alkalmas intézkedést arra, hogy az elhanyagolás, a kizsákmányolás és a durva bánásmód, a kínzás vagy a kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód bármely más formájának, illetőleg a fegyveres konfliktusnak áldozatává vált bármely gyermek testi és szellemi rehabilitációját és a társadalomba való beilleszkedését megkönnyítsék. Ennek a rehabilitációnak és a társadalomba való beilleszkedésnek a gyermek egészségét, önbecsülését és emberi méltóságát fejlesztő körülmények között kell történnie.

40. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt vagy abban bűnösnek nyilvánított gyermeknek olyan bánásmódhoz való jogát, amely előmozdítja a személyiség méltósága és értéke iránti érzékének fejlesztését, erősíti a mások emberi jogai és alapvető szabadságai iránti tiszteletét, és amely figyelembe veszi korát, valamint a társadalomba való beilleszkedése és abban építő jellegű részvétele elősegítésének szükségességét.

2. Ebből a célból, valamint figyelemmel a nemzetközi okmányok erre vonatkozó rendelkezéseire, az Egyezményben részes államok különösen gondoskodnak arról, hogy

a) a gyermeket ne lehessen bűncselekmény elkövetésével gyanúsítani, vádolni vagy abban bűnösnek nyilvánítani, olyan cselekmény vagy mulasztás miatt, amely az elkövetés idején sem a hazai, sem a nemzetközi jog értelmében nem volt bűncselekmény;

b) a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított gyermeknek legalább az alábbi biztosítékokra legyen joga:

(i) mindaddig ártatlannak tekintsék, ameddig bűnösségét a törvény szerint be nem bizonyították;

(ii) a legrövidebb határidőn belül közvetlenül vagy szülei, illetőleg adott esetben törvényes képviselői útján tájékoztassák az ellene emelt vádokról, és védelme előkészítéséhez és benyújtásához jogsegélyben vagy bármely más alkalmas segítségben részesüljön;

(iii) ügyét késedelem nélkül illetékes, független és pártatlan hatóság vagy bíróság a törvény értelmében igazságos eljárás során, ügyvédjének vagy egyéb tanácsadójának, valamint - hacsak különösen koránál vagy helyzeténél fogva ez nem mutatkozik ellentétesnek a gyermek mindenek felett álló érdekével - szüleinek vagy törvényes képviselőinek jelenlétében bírálja el;

(iv) ne lehessen kényszeríteni arra, hogy maga ellen tanúskodjék vagy beismerje bűnösségét; kérdéseket intézhessen vagy intéztethessen az ellene valló tanúkhöz, és a mellette valló tanúk ugyanolyan feltételek mellett jelenhessenek meg és legyenek meghallgathatók, mint az ellene valló tanúk;

(v) ha bűncselekmény elkövetésében bűnösnek nyilvánítják, e határozat és az ehhez fűződő bármely intézkedés ellen a törvénynek megfelelően, jogorvoslattal élhessen illetékes, független és pártatlan felsőbb hatóságoknál vagy bíróságnál;

(vi) díjmentesen vehessen igénybe tolmácsot, amennyiben nem ért vagy nem beszél a tárgyaláson használt nyelven;

(vii) magánéletét teljes mértékben tartsák tiszteletben az eljárás minden szakaszában.

3. Az Egyezményben részes államok minden erejükkel azon lesznek, hogy előmozdítsák különleges törvények és eljárások elfogadását, hatóságok és intézmények létrehozását a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt vagy abban bűnösnek nyilvánított gyermekek számára és különösen

a) olyan legalacsonyabb életkort állapítsanak meg, amelyen alul a gyermekkel szemben bűncselekmény elkövetésének vétele kizárt;

b) minden lehetséges és kívánatos esetben tegyenek intézkedéseket e gyermekek ügyének bírói eljárás mellőzésével való kezelésére, annak fenntartásával, hogy az emberi jogokat és a törvényes biztosítékokat teljes mértékben be kell tartani.

4. Rendelkezések egész sorát, így különösen a gondozással, az irányítással és a felügyelettel, a tanácsadással, a próbára bocsátással, a családi elhelyezéssel, általános és szakmai oktatási programokkal és nem intézményes megoldásokkal kapcsolatban rendelkezéseket kell hozni annak érdekében, hogy a gyermekek számára jólétüknek megfelelő, valamint helyzetükhöz és az elkövetett bűncselekményhez mért elbánást lehessen biztosítani.

41. cikk

Az Egyezmény egyetlen rendelkezése sem érinti

a) az Egyezményben részes valamely állam hazai jogszabályainak; vagy

b) az ebben az államban hatályban lévő nemzetközi jognak a gyermek jogai megvalósulása szempontjából kedvezőbb rendelkezéseit.

II. RÉSZ

42. cikk

A részes államok kötelezik magukat, hogy az Egyezmény elveit és rendelkezéseit hatékony és arra alkalmas eszközökkel a felnőttek és a gyermekek széles körében ismertetik.

43. cikk

1. A részes államok által az Egyezményben vállalt kötelezettségek teljesítése területén elért előrehaladás vizsgálatára megalakul a Gyermek Jogainak Bizottsága, amely az alábbiakban meghatározott feladatokat látja el.

2. A Bizottság tíz olyan magas erkölcsiségű szakértőből áll, akik elismerten tájékozottak az Egyezményben említett területen. A Bizottság tagjait az Egyezményben részes államok saját állampolgáraik közül választják, és azok személyes minőségükben

vesznek részt a Bizottságban, figyelembe véve a méltányos földrajzi elosztás biztosítását és a főbb jogrendszereket.

3. A Bizottság tagjait a részes államok által jelölt személyek jegyzéke alapján titkos szavazással választják. Minden részes állam egy jelöltet nevezhet meg állampolgárai közül.

4. Az első választást az Egyezmény hatálybalépését követő hat hónapon belül tartják meg. A további választásokat kétévenként tartják meg. A választás időpontja előtt legalább négy hónappal az Egyesült Nemzetek Főtitkára írásban felhívja az Egyezményben részes államokat, hogy két hónapon belül közöljék jelöltjeik nevét. A Főtitkár ezután az ily módon jelölt személyekről betűrendes névjegyzéket készít, feltüntetve az e személyeket jelölő részes államokat, és a névjegyzéket megküldi az Egyezményben részes államoknak.

5. A választásra az Egyezményben részes államoknak az Egyesült Nemzetek Főtitkára által az Egyesült Nemzetek székhelyére összehívott értekezletén kerül sor. Az értekezleten, amelynek határozatképességéhez a részes államok kétharmadának részvétele szükséges, a Bizottságba beválasztottnak azokat a jelölteket kell tekinteni, akik a legtöbb szavazatot, valamint a részes államok jelenlevő és szavazó képviselői szavazatainak abszolút többségét elnyerték.

6. A Bizottság tagjait négy évre választják. A tagok újrjelölés esetén újra választhatók. Az első választás alkalmával megválasztott tagok közül ötnek a megbízatása két év elteltével megszűnik. Ennek az öt tagnak a nevét nyomban az első választás után az értekezlet elnöke sorshúzás útján állapítja meg.

7. A Bizottság valamely tagjának elhunytá vagy lemondása esetén, vagy ha bármely más okból valamely tag kijelenti, hogy nem tudja tovább ellátni feladatait a Bizottságban, az ezt a tagot korábban jelölő részes állam saját állampolgárai közül jelöl ki másik szakértőt a megüresedett hely betöltésére az eredeti megbízatás lejártáig, a Bizottság hozzájárulásával.

8. A Bizottság megállapítja ügyrendi szabályzatát.

9. A Bizottság tisztségviselőit kétévi időtartamra választja.

10. A Bizottság üléseit általában az Egyesült Nemzetek székhelyén vagy a Bizottság által meghatározott bármely más alkalmas helyen tartja. A Bizottság általában évenként ülésezik. Az ülésszakok időtartamát szükség esetén a Közgyűlés jóváhagyásával az Egyezményben részes államok értekezlete állapítja meg és módosítja.

11. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára a Bizottság rendelkezésére bocsátja azt a személyzetet és azokat a berendezéseket, amelyek az Egyezmény által a Bizottságra ruházott feladatok hatékony ellátásához szükségesek.

12. A Bizottság tagjai az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének jóváhagyásával az Egyesült Nemzetek anyagi eszközeinek terhére, a Közgyűlés által megállapított módozatok és feltételek szerint járandóságot kapnak.

44. cikk

1. Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat, hogy az Egyesült Nemzetek Főtitkárának közvetítésével az Egyezményben elismert jogok érvényesítése érdekében elfogadott intézkedésekről és e jogok gyakorlásában elért előrehaladásról jelentést terjesztenek a Bizottság elé, éspedig:

a) az Egyezménynek az adott államra vonatkozó hatálybalépésétől számított két éven belül;

b) ezt követően ötévenként.

2. A jelen cikk végrehajtása során készített jelentéseknek rá kell mutatniuk az Egyezményben említett kötelezettségek maradéktalan teljesítését gátló tényekre és nehézségekre. A jelentéseknek elegendő adatot kell tartalmazniuk ahhoz, hogy a Bizottság pontos képet alkothasson magának az Egyezménynek az adott országban való végrehajtásáról.

3. Az Egyezményben részes azon államok, amelyeknek első jelentése teljes körű volt, a jelen cikk 1. bekezdésének *b)* pontja értelmében előterjesztendő további jelentéseikben nem kötelesek megismételni a korábban közölt alapadatokat.

4. A Bizottság az Egyezményben részes államoktól kiegészítő felvilágosításokat kérhet az Egyezmény végrehajtásával kapcsolatban.

5. A Bizottság tevékenységéről a Gazdasági és Szociális Tanács útján kétévenként jelentést terjeszt a Közgyűlés elé.

6. Az Egyezményben részes államok jelentéseiket széles körben terjesztik saját országukban.

45. cikk

Az Egyezmény hatékony végrehajtásának előmozdítása és az Egyezményben említett területen a nemzetközi együttműködés elősegítése céljából:

a) az Egyesült Nemzetek szakosított intézményei, az ENSZ Gyermekalapja és más szervei jogosultak képviseltetni magukat az Egyezmény olyan rendelkezéseinek végrehajtásával kapcsolatos vizsgálatok során, amelyek feladatkörükbe tartoznak. A Bizottság felhívhatja a szakosított intézményeket, az ENSZ Gyermekalapját, vagy bármely más, általa alkalmasnak tartott szervet, hogy szakmai véleményt adjanak az Egyezmény végrehajtásáról a feladatkörükbe tartozó területeken. Felhívhatja a szakosított intézményeket, hogy jelentést terjesszenek elé az Egyezmény végrehajtásáról a tevékenységi körükbe tartozó területeken;

b) a Bizottság amennyiben szükségesnek tartja, megküldheti a szakosított intézményeknek az ENSZ Gyermekalapjának és az egyéb illetékes szervezeteknek az Egyezményben részes államok bármely olyan jelentését, amelyben azok tanácsot vagy technikai segítséget kérnek, illetőleg jelzik, hogy ilyenre szükségük van; adott esetben mellékelheti az említett kéréssel vagy jelzéssel kapcsolatos észrevételeit és javaslatait;

c) a Bizottság ajánlhatja a Közgyűlésnek, kérje fel a Főtitkárt a Bizottság számára a gyermek jogait érintő egyes sajátos kérdések tanulmányozására;

d) a Bizottság az Egyezmény 44. és 45. cikkének végrehajtása során beszerzett adatokon alapuló általános jellegű javaslatokat és ajánlásokat is tehet. Ezeket az általános jellegű javaslatokat megküldi minden érdekelt részes államnak és felhívja rájuk a Közgyűlés figyelmét, adott esetben mellékelve hozzájuk az Egyezményben részes államok észrevételeit.

III. RÉSZ

46. cikk

Az Egyezmény minden állam számára aláírásra nyitva áll.

47. cikk

Az Egyezményt meg kell erősíteni. A megerősítő okiratokat az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

48. cikk

Az Egyezményhez bármely állam csatlakozhat. A csatlakozási okiratokat az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

49. cikk

1. Az Egyezmény a huszadik megerősítő vagy csatlakozási okiratnak az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál való letétbe helyezését követő harmincadik napon lép hatályba.

2. Annak az államnak a tekintetében, amely az Egyezményt a huszadik megerősítő vagy csatlakozási okirat letétbe helyezése után erősíti meg vagy csatlakozik ahhoz, az Egyezmény a megerősítő vagy csatlakozási okirata letétbe helyezésétől számított harmincadik napon lép hatályba.

50. cikk

1. Az Egyezményben részes bármely állam módosítást javasolhat és annak szövegét megküldheti az Egyesült Nemzetek Főtitkárának. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára ezután a módosító javaslatot eljuttatja az Egyezményben részes államokhoz azzal a kéréssel, hogy közöljék vele, kívánják-e a részes államok értekezletének összehívását a javaslat megtárgyalása és szavazásra bocsátása céljából. Amennyiben a Főtitkár e közlésének napjától számított négy hónapon belül a részes államok legalább egyharmada az értekezlet összehívása mellett nyilatkozik, az Egyesült Nemzetek Főtitkára az Egyesült Nemzetek égisze alatt összehívja az értekezletet. Az értekezleten jelenlevő és szavazó részes államok többsége által elfogadott módosítást jóváhagyásra az Egyesült Nemzetek Közgyűlése elé kell terjeszteni.

2. A jelen cikk 1. bekezdésének rendelkezései szerint elfogadott bármely módosítás akkor lép hatályba, ha azt a Közgyűlés jóváhagyta, és a részes államok kétharmados többsége elfogadta.

3. A hatályba lépett módosítás az azt elfogadó részes államokat kötelezi, a többi részes államot továbbra is az Egyezmény rendelkezései, valamint az általuk korábban elfogadott módosítások kötelezik.

51. Cikk

1. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára veszi át és küldi meg valamennyi államnak azoknak a fenntartásoknak a szövegét, amelyekkel valamely állam a megerősítéskor vagy csatlakozáskor él.

2. Az Egyezmény tárgyával és céljával összeegyeztethetetlen fenntartás nem fogadható el.

3. A fenntartás bármikor visszavonható az Egyesült Nemzetek Főtitkárához intézett közléssel; a Főtitkár ezt az Egyezményben részes valamennyi állam tudomására hozza. A közlés a Főtitkár által való átvételének napján válik hatályossá.

52. Cikk

Az Egyezményt bármely részes állam felmondhatja az Egyesült Nemzetek Főtitkárához intézett írásbeli közléssel. A felmondás a róla szóló közlésnek a Főtitkár által való átvételét követő egy év elteltével lép hatályba.

53. Cikk

Az Egyezmény letéteményese az Egyesült Nemzetek Főtitkára.

54. Cikk

Az Egyezmény eredeti példányát, amelynek arab, kínai, angol, francia, orosz és spanyol szövege egyaránt hiteles, az Egyesült Nemzetek Főtitkáranál helyezik letétbe.

Ennek hitelül a kormányaik által kellő felhatalmazással ellátott alulírott meghatalmazottak az Egyezményt aláírták.

3. § Ez a törvény kihirdetése napján lép hatályba, rendelkezéseit azonban 1991. november 6-tól kell alkalmazni.

Végrehajtásáról a Kormány gondoskodik.⁴³

⁴³ http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99100064.TV, 1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről, Letöltés ideje 2012. október 22 13:34

